

ПОЛИТИКИН

Немачка 5.80 DEM, Швајцарска 5.00 CHF, Шведска
25.00 SEK, Аустрија 40.00 ATS, Словенија 250 SLT,
Македонија 70 DEN, 3.50 USD 12.00 HRK

9 770032 339010

ЗАБАВНИК

24. X 1997. • ИЗЛАЗИ ПЕТИМ • ГОДИНА LIX • ЦЕНА 10 ДИНАРА • БРОЈ 2385

6
БОЦА
ВИСКИЈА

"САХРА-
ЊЕНО"
ЈЕ СА
ЧУВЕНИМ
ГЛУМЦЕМ
ЕРОЛМ
ФЛИНОМ.

ПРЕКО 1400
СЛИКА АНЂЕЛА

НАСЛИКАО ЈЕ ЗА
СЕДАМ ГОДИНА
СЛИКАР ЕНДИ
ЛЕЈКИ.
ДО 2000.
ГОДИНЕ
НАМЕРА-
ВА ДА
УРАДИ
ЈОШ
600.

ГОМИЛЕ ОД ПРЕ-
КО 8 ТИЈИРА

ЗАКОНОМ СУ ЗАБРАЊЕ-
НЕ У ДРЖАВИ КАНЗАС.

НЕСИГУРАН
ИМЕ ЈЕ ГРАДА
У ТЕКСАСУ.

УМНОВСКЕ ЈУЖНО-
АМЕРИЧКЕ ЖАБЕ

ПОНЕКАД НАПАДНУ И
ПОЈЕДУ
МЛАДУНЕ
АЛИГАТОРА.

АЈКУЛА ИЗБАЦИ СТОМАК

И ИСПЕРЕ ГА У ВОДИ ОКЕАНА,
А ЗАТИМ ГА ВРАТИ НА
МЕСТО.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

... у тоалету лондонског
аеродрома Хитроу нађена
је мајмуница која је непри-

међено ушла у пртлажник
авиона на линији Њу Делхи
- Лондон. „Летећи примат“
сада је смештен у један ен-
глески зоо врт.

... Крићани су најздрави-
ји људи у Европи јер три

пута више од осталих кори-
сте маслиново уље у које су
додате разне планинске
траве.

... у леђима јежа има око
16.000 бодљи. Само врх њу-
шке, округле уши и трбух
немају овај „оклоп“ већ
длаку. Кад га нападне јачи
непријатељ, он се само
склупча и - нико му не мо-
же ништа.

... астролог Ђироламо
Кардано видео је у свом хо-
роскопу да ће умрети 21. се-
птембра 1576. године. Како
се он тог дана осећао одли-
чно, одлучио је да се проро-
чанство свакако обистини и
извршио је самоубиство.

... енглески краљ Џорџ I
поверио је изумитељу Џејм-
су Паклу да направи митра-
љез који се може подесити
да на хришћане испљује
округле метке, а на Турке
четвртасте.

... глумац Бела Лугоши,
незаборавни вампир Драку-
ла филмскога платна, ре-
довно је падао у несвест ка-
да би видео крв, нарочито
своју.

... у Сједињеним Амери-
чким Државама се на новац
исплаћен киднаперима као
откуп не плаћа порез.

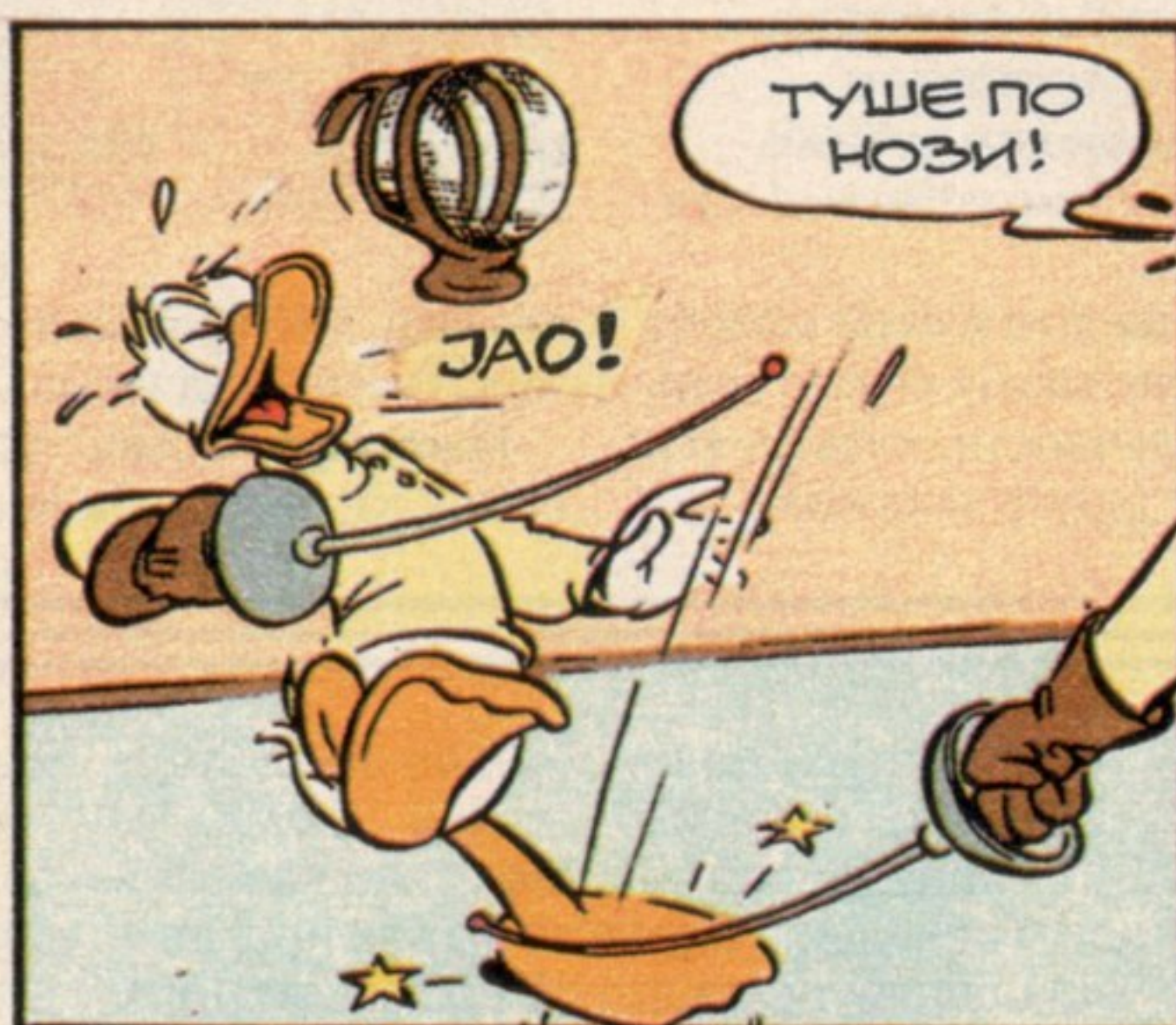
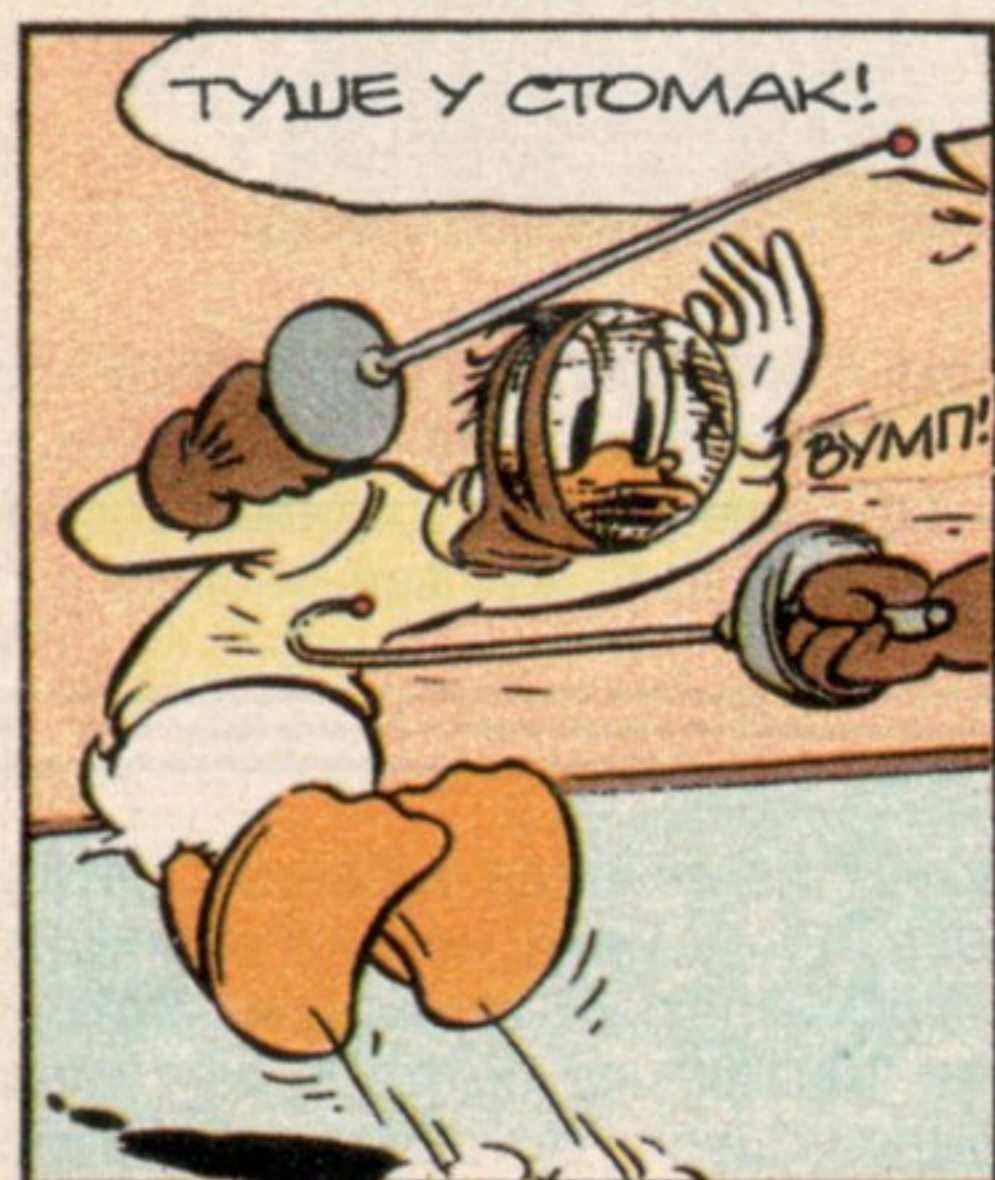
... Бичи Хед у грофовији
Сасексу, висок 160 метара
изнад мора, најомиљеније
је британско место за само-
убиства још од 6. века. Нај-
популарнији месеци су јул и
август.

WALT
DISNEY

ПАПА ПАТАК

ПОЉУБАЦ КАЗНА ИЛИ НАГРАДА?

ЉУБИ, ЉУБИ, АЛИ ЗДРАВЉЕ НЕ ГУБИ!

Доконим Британцима није било тешко да се баве овом темом па су на Национални дан љубљења, установљен захваљујући клиници „Денплан“, саопштили да љубљење није баш најбоље за све нас. Али... ако су зуби сасвим здрави и чисти...

Господа зубари са клинике „Денплан“ успели су да смисле појам који би могао да се назове националним коефицијентом привлачности. Њима би се одредило колико је ко „љубљив“.

– Најгоре пролазе они са задахом из уста – чувени Суперхик из Алана Форда, око 55 одсто особа бежи од њих па од пољубаца ништа. Нешто мало боље прођу они са:

- раницама на уснама,
- јаком прехладом,
- потамнелим зубима,
- крезубим устима и слично.

Сви ови други само мрвицу више испуњавају строге услове привлачности, када се код њихове „друге половине“ је-

два јави, и то врло мало, жеља за љубљењем са њима.

Насупрот томе, блистав осмех здравих зуба је на пр-

вом месту, а њега тесно прате лепе очи. Полази се, у овој анализи, од претпоставке да је љубљење нешто што

И Земља почела да забушава

ДОДАЈ ЈЕДНУ!

Зашто повремено нашем времену мора да се дода јо једна секунда?

Када је Главни Звездочатац дојавио Главном Сајлији „додај једну...“, овај је одмах знао да се ради о секунди. Годинама се већ њих двојица слажу да нешто са временом (нису клима и метеорологија у питању) није све баш у најбољем реду. Већ дуже време они су сведоци како наша драга планета Земља показује знаке лењости – све је спорија.

Ових је дана, да би се то обнародовало, један светски радио, који то тако има обичај да ради, откуцао шест краћих и један дужи гонг уместо пет краћих и шести дужи. Неки се од верних слушалаца, добрих слухиста, осврнуо на то подсмешљивим коментаром да се техничар опет напио и забројао. Власници „ролекса“ од 5.000 долара одмах су се дохватили Интернета да „Ролексу“ све по списку, јер неће они никакву грешку од једне секунде годишње када су већ толико платили.

Ко то ситничари за једну секунду, и шта ће му то уопште? Међутим, онај ко

није лењ да погледа уџбенике физике, видеће да ту нико не ситничари. Ако електромагнетни талас са сателита пређе 300.000 километара за ту једну секунду, а мери растојања са тачношћу од једног милиметра, па и још прецизније – да ли то онда може бити ситничарење? Ма никако!

Једна секунда грешке, као три стотиниона дела године направиће вашем авиону, док летите на летовање, навигацијску грешку од 300.000 километара. Не би ваљало бити у њему!

Настави ли Земља тако, ето нам дугих, ледених зима; магличастих, хладног Сунца, њива без жетве, шума без лишћа и пуно несреће на планети. Надајмо се да она то ипак неће!

Споменута секунда у истом је тренутку додата у целом свету, да се сви сателити и њихове брзе међусобне везе не би нашле у раскораку. Без тог усаглашавања незамисливо скупа и сложена навигациона опрема авиона и ра-

Илустровао Бобан Савић

ставке. Гледано са практичне стране, љубљење је згодна прилика да људи међусобно размене своја семиоједињења – састојке настале од себастичних (лојних) жлезда које преносе личне поруке, претпостављамо, у току удварања. Речено језиком научника, љубав не би била ништа више него опчињеност семио једињењима неке особе. Пољубац је, међутим, лакше одредити. Према закључцима недавно одржаног скупа психолога на тему „загрејаности“, пољупцу је додељено да буде: „Анатомско спајање и уклапање прстенастих усних мишића у стању контракције“. Али, такво спајање ретко је без опасности. Стварно, пошто један страствен пољубац претовари са особе на особу 9 mg воде, 7 mg масноће и до читавог грама других органских материја, лако је поверовати да са свим тим иде и 250 (двеста педесет) различитих врста вируса и бактерија. Међу њима је и чувени Епштајн-Баров вирус који изазива грозницу названу болест љубљења.

Не ради се овде о здравственим тегобама. У Енглеској 19. века човека који би био виђен да јавно пољуби своју жену недељом је чекало два сата казне у стегаме од дасака, а 1976. један двадесетчетворогодишњак платио је двеста долара казне у Оклахоми зато што је у лакат пољубио службеницу паркинга док му је додавала признаницу.

У свим силним романима Џејн Остин је свега четрнаест пољубаца, од чега четири у дамину надланицу. Од преосталих десет само су три пољупца мушкарца и жена. Шекспир је био много издашнији. Када смо код Енглеза, да кажемо да Оксфордски речник има 26 глагола који значе исто – пољубити.

МАЛА ИСТОРИЈА ПОЉУПЦА

9. 3. 1562. У Напуљу се под претњом смртне казне забрањује љубљење.

18. 12. 1826. Зубари Њу Џерсија захтевају од грађана да престану с пољупцима како би се спречила грозница преношена вашима.

21. 11. 1905. У Де Моину, Ајова, госпођица Ели Хамилтон тужи господина Хајдена Маркиса и тражи одштету од 10.000 долара што јој је украо пољубац.

5. 4. 1910. Французи забрањују љубљење на железници да не би каснили возови.

25. 12. 1913. Њујоршки пар је ухапшен и кажњен са 15 долара (тада позамашна сума) због љубљења на улици на дан Божића.

22. 9. 1922. Један осамнаестогодишњи морнар кажњен је у Стокхолму што је јавно пољубио своју девојку. У образложењу пресуде пише да се ради о „одвратном понашању, неприхватљивом за јавни морал“.

10. 1. 1993. Италија забрањује љубљење током војне аутомобилом.

29. 5. 1995. Муж у Бангкоку убио је своју жену када је на видео снимку видео како јој на рођаковој свадби један од сватова даје пољубац. На суду је изјавио да је до убиства дошло пошто тврдоглава госпођа није хтела да каже ко је био господин са снимка.

8. 5. 1995. Више од две третине испитаних у једној компанији (нису биле само жене) признало је да су добили пољубац док су прали судове.

8. 8. 1996. Управа Југозападне основне школе у Лексингтону, Северна Каролина, гласала је да се измени казнени правилник о сексуалном узнемиравању када је на оптуженичку клупу, с намером да буде строго кажњен, доведен шестогодишњак који је пољубио једну девојчицу у образ. Клинац се бранио речима: „Па то је моја другарица!“

7. 11. 1996. Једна жена из Едмонта, Канада, на суђењу под оптужбом наношења тешке повреде, изјавила је да није крива што је у свађи одгризла језик свом момку и испљунула га у сливник.

И најзад, **28. 6. 1997.** године Мајк Тајсон бесним пољупцем одгриза уво Еванделу Холифилду.

Испаде много галаме ни око чега.

Уосталом, неким нацијама је наше љубљење исто толико смешно колико и нама њихово трљање носевима.

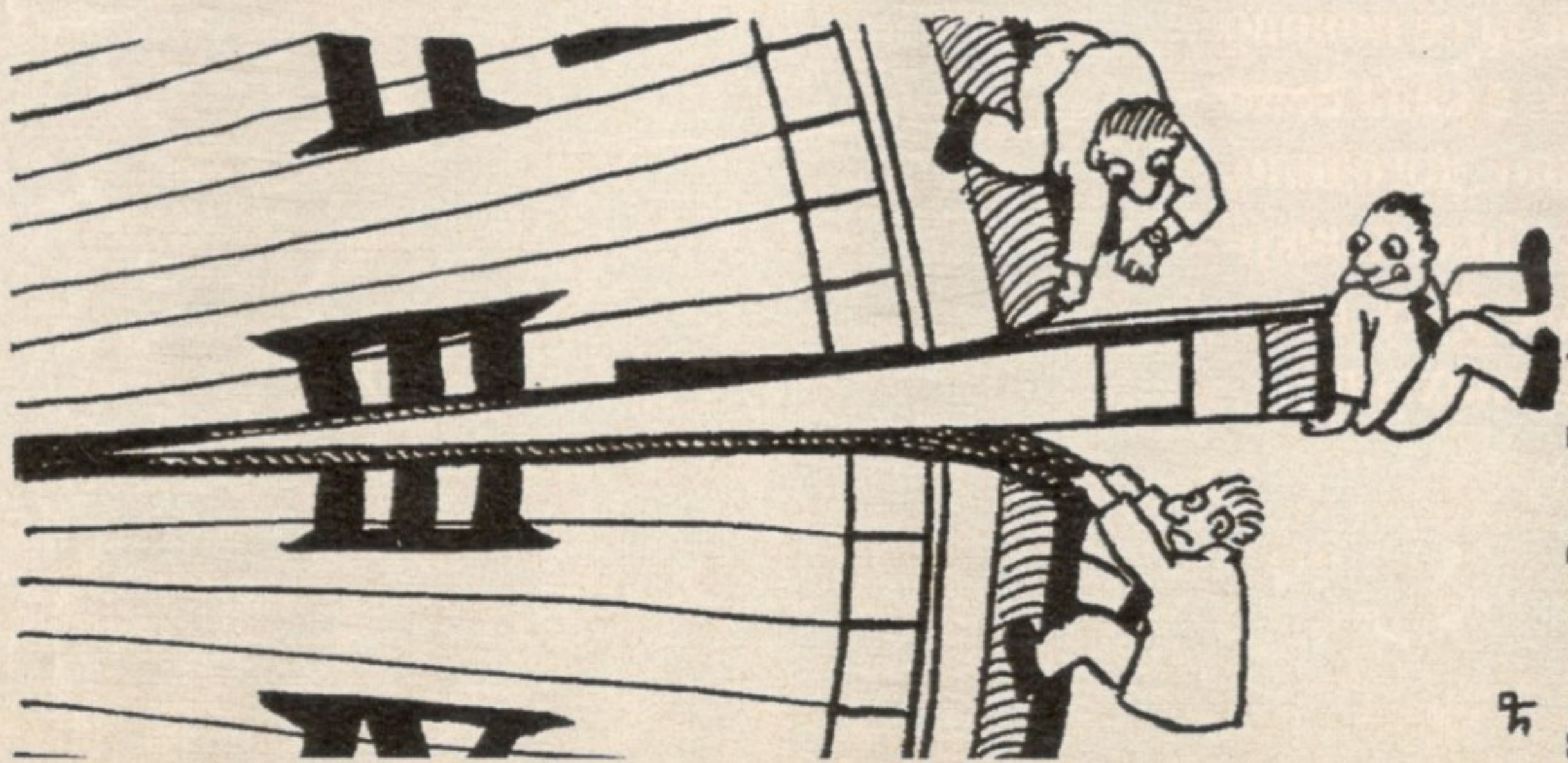
Милош Вујовић

кета била би до неупотребљивости нетачна одводећи своје кориснике далеко од предвиђене путање. Истовремено је осигурано да трећи миленијум свима куцне на врата истог трена.

Да користите пешчани, сунчани, сат са клатном или опругом, не би та секунда ни помена вредна била, али са савременим цезијумским сатовима све изгледа другачије. Зашто? Па ти баксу-

зи погреше мање од једне секунде у читавих триста хиљада година!!! При том укажу на свако успорење или убрзање ротације планете Земље које својим плимама и осекама изазову Сунце и Месец, као и кључање магме у њеној утроби. Ипак се, лично, осетим надмоћним када на бувљаку купим сат, који добро ради, за само двадесет динара, док ти цезијумски 'деру' своје власнике ценама од пет-шест милиона динара.

Организација која је себе назвала Сервис Земљине ротације, и пре тога се сместила у Паризу (користи резултате мерења Париске опсерваторије), тврди да се повремено мора додати по нека секунда. Ово последње додавање је двадесет и прво од 1972. године, када је усвојен појам UTC (Universal Coordinated Time). Како је у Европи више 'главних' језика, не треба ситничарити да ли је правилно означити УТЦ или УЦТ!

Илустровао Растко Ђурић

Жућа Јозе и Јане Калфић стајала је тачно на врху Велике улице обрубљујући са две стране бедеме тврђаве Св. Крста. И мада се са њених прозора пружао прекрасан поглед на Боку и теснац Вериге, Јани је тај положај, нарочито откако је Катица, њена јединица, почела да стасава у девојку, био извор велике брига. Бојала се да се очи њене мезимице не зауставе несмотрено на неком војнику и то не промакне злурадом погледу: то би било довољно да „изиђе на лош глас“, а онда јој у Перасту не би било опстанка. Стрепећи тако, понајвише у себи, подучавала је Катицу кућним и свим осталим женским пословима и ни слутила није да је судбина води право ономе чега се највише плашила.

Сустрет на капији

Зла коб наднела се над Калфиће на Крстовдан 1796. године када је млетачки провидур Соранца послао у Пераст нову посаду у којој се нашао и тобџија Анте Словић, младић са Цреса. Та иста коб хтела је да се баш у часу када је пролазио крај капије Калфићевог дома, на њој појави Катица. Сустрет двоје младих трајао је мање од трена. Ипак, као да је обоје муња ошинула. Мада брзо, девојка је прекасно оборила очи, слика плавокосог, стаситог Далматинца заувек јој је остала у срцу. Ни Анте није био мање очаран њеном лепотом: стајао је као укопан све док се капија није затворила пред њим.

Смушена, зажарених образа, Катица се, враћајући се у кућу, осећала као да лебди а не да корача. Занета послом, њена мајка ништа није приметила.

Марамница с бедема

Узбуђење које је девојка осећала било је тако снажно да никако није могла да га сузбије, па је, плашећи се да га Јана не опази, сматрала да је најбоље да се сакрије у собу. Дуго је остала у њој, седала па устала, шетала у круг и повремено притискала врело лице о зид покушавајући да смири ватру коју је у себи осећала. Све је било узалуд, уместо да се стиша, огањ у њој само се разбуктавао. Бацила се на кревет и снажно притисла капке покушавајући да на тај начин одагна слику непознатог младића. Али, што се више трудила, то јој је мање полазило за руком. Не знајући шта се то са њом збива, почела је да плаче и плакала је све док није утонула у кошмаран сан из кога **шест**

И ИСТИНА И ЛЕГЕНДА

Пераст –
век пре
него што
је у њему
рођена
Катица
Калфић у
улици ко-
ја је води-
ла од
прис-
таништа
до
тврђаве

НА ОСТРВУ

**Више од депеније и
по чезнули су пера-
штански Ромео и
Јулија да се поново
сретну, а када се то
коначно догодило,
она је била прекр-
штених руку и ск-
лопљених очију**

се често будила час обливена знојем час тресући се од неке страшне језе. Тек пред зору срце је почело уједначено да јој куца и она је више наслутила но што је знала да се – заљу-била.

Следећих дана Катица се, ни кад је била сама, није усуђивала да погледа према бедемима. Да призна мајци шта се са њом дешава, такође није смела. Само је још прилежније радила и увече се усрдно молила Богу да је поштеди искушења. Уместо тога он као да је удесио да је мајка једног од наредних јутара пошаље у задње двориште да оплеви цвеће. Предиван дан испуњен мирисима и цвркутом птица навео је Катицу да усхићено подигне поглед ка бескрајном плаветнилу неба. На том путу очи су јој се зауставиле на Анти који је, одозго, са бедема, гледао у њу.

Прва мисао била јој је да отрчи мајци и све јој исприча, а онда се сетила да је Јана, откако је памтила за себе, стално опомињала да се клони мушкараца, посебно војника.

Уместо тога одлучила је да ћути о својој тајни.

Обећање

До следећег сусрета дошло је месецима касније, опет сасвим случајно. Једног сунчаног али ветровитог јутра у време Великог поста, Катица је пошла с мајком по зеље у брда. Само што је мајка замакла за неку стеном, девојка је чула своје име с бедема. И пре него што је успела да подигне главу, пред њеним ногама нашла се бела марамница. Пуна ишчекивања подигла ју је и развезала. Сузе су јој грунуле на очи када је у њој нашла прстен и комадић папира на којем је, брижљиво исписаним словима, стајала једна једина реченица: „Ти моја, ја твој до века!“ Преплављена срећом,

притисла је писамце на усне, а затим погледала навише: Анте је, озарена лица, принео руку срцу па нестао иза бедема.

Никада Катица није са толико нестрпљења ишчекивала повратак оца са пловидбе надајући се да ће Анте одмах доћи да затражи њену руку. Међутим, судбина је одлучила другачије. После 377 година владавине Боком, Млечани су морали да је уступе Французима. И док су најугледније бокељске породице Трипковићи, Луковићи, Војновићи, Смеће, Висковићи и друге, већале шта да ураде, чинило се да им је

ла. Устала је у зору да би још једном са прозора видела Анту, али како је Јана поранила пре ње, није се усуђивала да отвори шкуре.

Оно што у том тренутку пераштански Ромео и Јулија нису знали јесте да ће он, уместо у Венецију, отићи на Левант а одатле, препуштен Француској, стално бити премештан са једног на друго бојиште.

Несрећа за несрећом

Пролазили су дани, месеци и године, а Катица ништа није чула о Анти. Шта јој све није

трећи... То је могло да значи само једно: да је неки брод у невољи. И заиста, велики једрењак са три јарбола капетана Вицка Матиколућа, везан уз обалу, ишчупао је вез. Море га је силовито бацало претећи да га разбије о стене. Огрнувши се, Јозо је излетео из куће да би помогао и никада се више није вратио. Јана није могла да преболи његову смрт. Пала је у постељу. Узалуд је долазио лекар из Котора и обилазиле је видарице. Недуго за Јозом и она је умрла оставивши Катицу саму, без игде ичега осим крова над главом.

У међувремену, победничке трупе Наполеона Бонапарте почеле су да нижу поразе што је Бокељима добро дошло. И док су они ковали планове како да се ослободе Француза, ови су чврсто упориште имали у тврђави Св. Крста и оној, преко пута Пераста, на острву Св. Ђорђа. Најзад је решено да се прибегне лукавству како би се утврђења преузела без већих жртава. Тако је 13. октобра 1813. године градски и поморски капетан Алвизе Вицковић приредио у згради Већнице вечеру на

коју су били позвани сви француски официри из пераштанске тврђаве. И док су се они гостили, устаници су освојили слабо брањене бедеме.

Писмо непознате госпође

Суочивши се с отпором Бокеља, француски генерал Делзонс хитно је затражио помоћ из Дубровника, а у међувремену одлучио да село Брајиће, које се у извештајима помињало као средиште устанка, уништи. Међу онима који су добили задатак да га сравне са земљом био је и Анте Словић у међувремену унапређен у чин капетана артиљерије. И мада су Французи били бројно надмоћнији и боље наоружани, устаници се нису дали: три дана пружали су жесток отпор и за то време убили једног мајора и седам војника а њих тридесетак, међу њима и Анту Словића, ранили.

Тешко повређени Далматинац поверен је на старање жени Пави Маине, лучког капетана из Будве. Али, ма колико се она трудила, Антино стање није се поправљало, штавише, изгледало је као да он и не жели да оздрави. Дуго га је салетала питањима шта га мучи док најзад није признао. „Помоћи ћу вам да јадној девојци пошаљете писмо“, обећала је и то и испунила.

Два дана касније на вратима Катичине куће закуцао је стари Мато Ников и донео јој писмо уз објашњење да јој га ша-

Острво Св. Ђорђа – некада утврђење усред бокогорског залива а онда место на којем су се сахрањивали угледни Пераштани.

МРТВНИХ

слобода надомак. Млади тобџија вребао је прилику да се опрости са Катицом јер је одлучено да се посада тврђаве Св. Крста пошаље у Венецију. Та прилика указала му се када се Катица једне вечери сама нашла у задњем дворишту. Откуд је Анте искрсао није знала, тек – створио се пред њом као да је из земље изникло.

– Катице – рекао јој је тако тужним гласом да јој се срце сламало – сутра морам на пут, али ти се кунем Богом и Госпом од Шкрпјела да ћу, чим добијем допуст, доћи да те испросим од оца. Хоћеш ли чекати?

– Хоћу! – прошапутала је и то је било све што су успели да кажу једно другом.

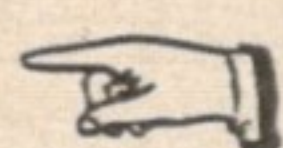
Следеће ноћи није ни трену-

пролазило кроз главу – да је негде заробљен, рањен а можда и мртав. Очајавала је, али се родитељима није поверавала, тим пре што су настала тешка времена. Ратови који нису престајали онемогућавали су поморску трговину и Пераштани су почели да сиромаше јер су, уместо да плове, њихови бродови били укотвљени. Јозо Калфић пуне три године није имао прилике да се отисне на море и његова уштеђевина потпуно се истопила. Но, то није било најгоре што је снашло његову породицу.

Једне новембарске вечери 1800. године, олујни ветар и киша обрушили су се на Боку не штедећи ни Пераст. Престрашене, Јана и Катица стисле су се једна уз другу, а Јозо је управо хтео да упали свећу кад се огласио топ. Једном, други пут,

Надгробна плоча поред малих врата на цркви Св. Ђорђа испод које су сахрањени Катица и Анте Словић

ле нека госпођа из Будве. Зачућена јер тамо никог није познавала, Катица је отворила омот и одмах препознала рукопис. Бог се, учинило јој се, умилиставио! Њен одговор је три дана касније био у Антимним рукама.

Догађаји у Боки нису остали без одјека ни у Будви, тада у француским рукама. Мада је капетан Маина званично служио цару, он је свим срцем био уз устанике. Невоља је била што је у својој кући држао непријатељског официра, а како је сваког часа очекивао да и Будва плане, одлучио је да Анту на извесно време, склони на један улцињски брод. Кад је опасност прошла, вратио га је кући, али је овом требало још пуне две недеље опоравка да би могао да крене пут Пераста.

Најзад, 13. октобра поподне, уочи самог препада на тврђаву Св. Крста, Анте је стигао од Лепетане. Но, мрак је почео да пада пре него што је нашао неког ко ће га превести чамцем до острва Св. Ђорђа на којем се још налазила француска посада. А од острва до Катице није му требало више од пола часа. Ни на крај памети није могло да му падне да ће га заповедник Француза оптужити да је шпијун. Узалуд је тврдио да је и он капетан француске војске, још исте вечери нашао се у затвору, никада ближе а даље од своје вољене.

Брдо, звоник, па – циљ!

Док је, очајан, размишљао шта да предузме, у Перасту су устаници чекали да Французи крену на вечеру у Већницу. О томе шта се догађа, заповедник Св. Ђорђа сазнао је тек сутрадан када је на бедемима видео бокелску заставу. Оставши тако рећи сам пред непријатељем, одлучио се за напад. Била је то и прилика да провери причу Анте Словића – ако је артиљерац, за шта се издаје, мислио је, без муке ће разрушити зидине пераштанске тврђаве.

Несрећни Анте само што се није срушио када је чуо шта се од њега очекује: буде ли гађао тврђаву, неминовно ће погодити и Катичину кућу. Зар да је убије својом руком? Облио га је самртнички зној јер је знао шта ће се догодити и уколико одбије да послуша. Неко други ће стати за топ, а тај неће мислити о његовој љубљеној. Можда ће ипак бити боље да он гађа, мислио је, и да ниједном не погоди циљ. Руком које је дрхтала запалио је фитиљ и ђуле се, прелетевши преко тврђаве, зарило у брдо.

Следећи хитац усмерио је

према звонику Змајевићеве цркве која се налазила читаве две стотине корака од бедема. Схвативши да намерно неће да гађа тамо где му је рекао, Француз се издрао:

– Ипак сте ви само шпијун! Нишаните поново! Не будете ли погодили, остаћете без главе!

Мада му та глава и није била потребна уколико погоди мету, Анте је, очију замућених сузама, нанишанио и упалио фитиљ. Оних неколико минута колико је требало да се дим развије и да види шта је погодио, био је више мртав него жив. А када је схватио да Калфићеве куће више нема, ноге су му отказале и он се, без свести, сручио на тло.

Најзад заједно

Тренутак пре тога устаници су разнели звоник цркве на острву. Мислећи да је Словића погодио камен са звоника, француски војници унели су га унутра и ставили на кревет. Ничег од оног што се касније дешавало Анте није био свестан. Бомбардовање је трајало још два сата а онда је командант Св. Ђорђа одлучио да се преда. Истог поподнева напустио је острво са преживелим војницима и на њему није било више никог осим онесвешћеног капетана. Тек предвече Анте је дошао к себи и, тетурајући се, изишао на обалу са безумном надом да Катица можда, у тренутку када је погодио њену кућу, није била у њој. Рушевине које је видео уливале су мало наде. Ужаснут, држећи се за зид јер су му ноге клецале, успео је некако да се врати до кревета и легне. Ужас због оног што је учинио све више га је обузимао и он је, тресући се од грознице, пао у бунило дозивајући Катицу и молећи је да му опрости. Да ју је ипак убио, сазнао је кад је свануло и кад је неколико чамца кренуло пут острва: у једном од њих био је ковчег с Катцом.

Легенда а и књига „Пустинњак“ дон Срећка Вуловића кажу да се Анте Словић никада није опоравио од тога што је својом руком убио девојку коју је волео. Недељама није успео да се опорави ни толико да подигне главу из кревета, а када је најзад устао, то више није био онај стасити младић ватрених очију већ старац угашеног погледа. Не желећи да се икада више одвоји од Катице одлучио је да се замонаши. Монашко име било му је Фране. Умро је 1821. и, на своју изричиту жељу, сахрањен поред девојке коју је волео.

Олија Вукадиновић

МА ШТА КАЖЕШ

ПОРЦИЈУ КИСЕОНИКА, МОЛИМ!

Уобичајена гужва, као у било ком ресторану. На улазу стоји шеф сале који сваког госта обавештава да ли ће одмах доћи на ред или ће извесно време морати да сачека за баром. Сачека, али шта? Пиће, храну? Не, у Токију су се однедавно појавили локали у којима се служи – кисеоник. У овом вишемилонском граду, баш као и у осталим светским метрополама, загађеност је толика да

становници осећају потребу да, с времена на време, прочисте плућа. А како би боље, досетили су се власници новоотворених ресторана, него удишући чист кисеоник? За нешто више од двадесет динара, кад се јени претворе у нашу валуту, свако може да добије троминутну порцију здравља. Кисеоник се служи с укусом ваниле, пеперминта, кафе, лимуна како већ коме госту одговара. ■

ПЕДРО СЕ НЕ ПРЕДАЈЕ ЛАКО

Педро Гарсија Рамос смислио је како да се освети девојци која га је оставила. Уместо у кланицу, свиње које је превозио камионом за стоку, Педро је пустио у двориште њене куће. Пошто свих 275 свиња није могло да се угура у малу башту, животиње су се разбежале по околним улицама мексичког градића Ортега. На радост окупљених пролазника, полиција је стигла када се створио прави хаос у саобраћају. Да би избегли свиње које су јурцале као без главе, возачи су заустављали кола, неки су се и сударали, многи су намерно успоравали да виде како полицајци покушавају да улове необичне бегунце. Било је потребно више од десет сати да се све животиње похватају и да саобраћај поново проради. Двадесетседмогодишњи Педро Гарсија Рамос добио је казну од месец дана затвора због узнемиравања јавности. ■

БУНДЕВА И СУСЕДИ

Херман Траглер из немачког града Гисена добио је позив за суд. Суседи су га тужили зато што са супругом и петогодишњом кћерком живи у кући направљеној у облику бундеве. Доконим суседима смета што Траглерова кућа има несвакидашњи облик који, по њиховом мишљењу, нарушава изглед околине. Прибавивши мишљења угледних архитеката, суд је донео одлуку по којој породица Траглер може несметано да настави да живи у својој бундеви. ■

ПУШАЧИ УЗВРАЋАЈУ УДАРАЦ

У развијеним земљама већ годинама се води жестока борба против пушења. Људи који уживају у никотину стављени су на велике муке. То је најбоље осетио Лион Хендли. Овај педесетшестогодишњи становник главног града Аустралије недавно је поднео тужбу суду. Као главног осумњиченог навео је сиднејско удружење „Чист ваздух“ захтевајући одштету од 350 хиљада долара. „Јер“, како између осталог Хендли наводи у тужби „у животу нисам имао много задовољства. Али, кад год ми је било тешко, утешио бих се попушивши неколико цигарета, то ме је увек смирило. Откако сте све нас почели да бомбардујете порукама да пушење штети здрављу и изазива рак, више не могу да запалим цигарету без ужасног осећања кривице. Због претрпљеног страха и уништеног задовољства, захтевам новчано обештећење.“

РОБИН ХУД – НЕГАТИВАЦ

На улицама града Кингстона на Јамајци појавио се необичан криминалац који већ месецима, чак и усред бела дана, напада случајне пролазнике. Ужа „специјалност“ му је да несрећне људе обори на плочник и потом их ногама удара свуда по телу, док се не онесвесте. Кад их претуче, у руку им ставља новчаницу од сто долара и нетрагом нестаје. Без обзира на све заседе, полиција никако да му уђе у траг.

ШТО БИЈЕ МУЖ, НИ ПО ЈАДА, АЛИ...

Тања Мекали пребачена је колима хитне помоћи у градску болницу у Преторији. Лекар су утврдили да је, осим модрица и подлива по читавом телу, имала три поломљена ребра, смрсану хрскавицу и нагњечену бутну кост. Убрзо се испоставило да су Тању пребили њен (рођени) муж и, да све буде још горе, брачни саветник коме су се Мекалови обратили за помоћ.

– Једино што могу да кажем у своју одбрану је: нисам крив – касније је изјавио доктор

Седрик Вејн. – Већ десет година радим као брачни саветник, али овакав случај још нисам имао. Тања Мекали је у мом присуству толико нападала мужа и говорила му погрдне речи и вређала га да сам у једном тренутку заборавио на своју професионалну улогу и, покушавајући да одбраним Била, изгубио главу и помогао му да претуче своју супругу. И ви бисте, верујте ми на реч, исто урадили да сте се нашли на мом месту – завршио је доктор Вејн своју исповест на суду. ■

ПАЗИ КАКАВ ДОЛАЗИШ НА ПОСАО!

Јукио Хагивара још не може да се поврати од шока. После скоро четврт века оданости фирми, у којој је недавно догубио до места потпредседника, уручено му је решење о отказу. А у њему се лепо наводи зашто управни одбор фирме из јапанског града Кобеа сматра да Хагивара више не може да буде особа од поверења. Примећено је, наиме, да се једног викенда, радило се дакле о нерадном дану, овај педесетогодишњак појавио у својој канцеларији недолично обучен. Не, није био у поткошуљи или кратким панталонама, Хагивара

је био у оделу и ципелама, али, о ужаса, чувар је приметио да је – бос. Зар једном од шефова фирме која се бави производњом мушких чарапа уопште може да падне на памет да се у згради, чак и кад није било никог другог од запослених, појави без кратких чарапа или доколенница на ногама? То је неопростиво, закључили су у управном одбору и Хагивару отпустили без обзира на његово објашњење да је то урадио зато што се тога дана температура попела изнад тридесет степени Целзијуса. ■

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ЛУДЕ КРАВЕ И ПАМЕТНО РЕШЕЊЕ

ГОВЕБА СТРУЈА

До сада смо знали за говеђу супу и риндфлајш, а од струје хидро, термичку, скупу, јефтину и још неке. Прича се и о струјама од јегуље или раже, али то је нешто испод мора, предалеко од нас.

Британци о овоме имају много дужу причу, и то врло тужну. Најпре су успели, у трци за што већом зарадом, да трагично наруше природне законе и употребом меса уместо траве и сена произведу нову, врло тешку сточну болест. Назвали су је „Болест лудих крава” – BSE. Име ништа не говори јер да краве имају и

но дејство на љубитеље бифтека и других говеђих специјалитета. Одједанпут је шездесетак милиона Британаца почело оптужујуће да се осврће на једанаестак милиона својих говеђих судржављана.

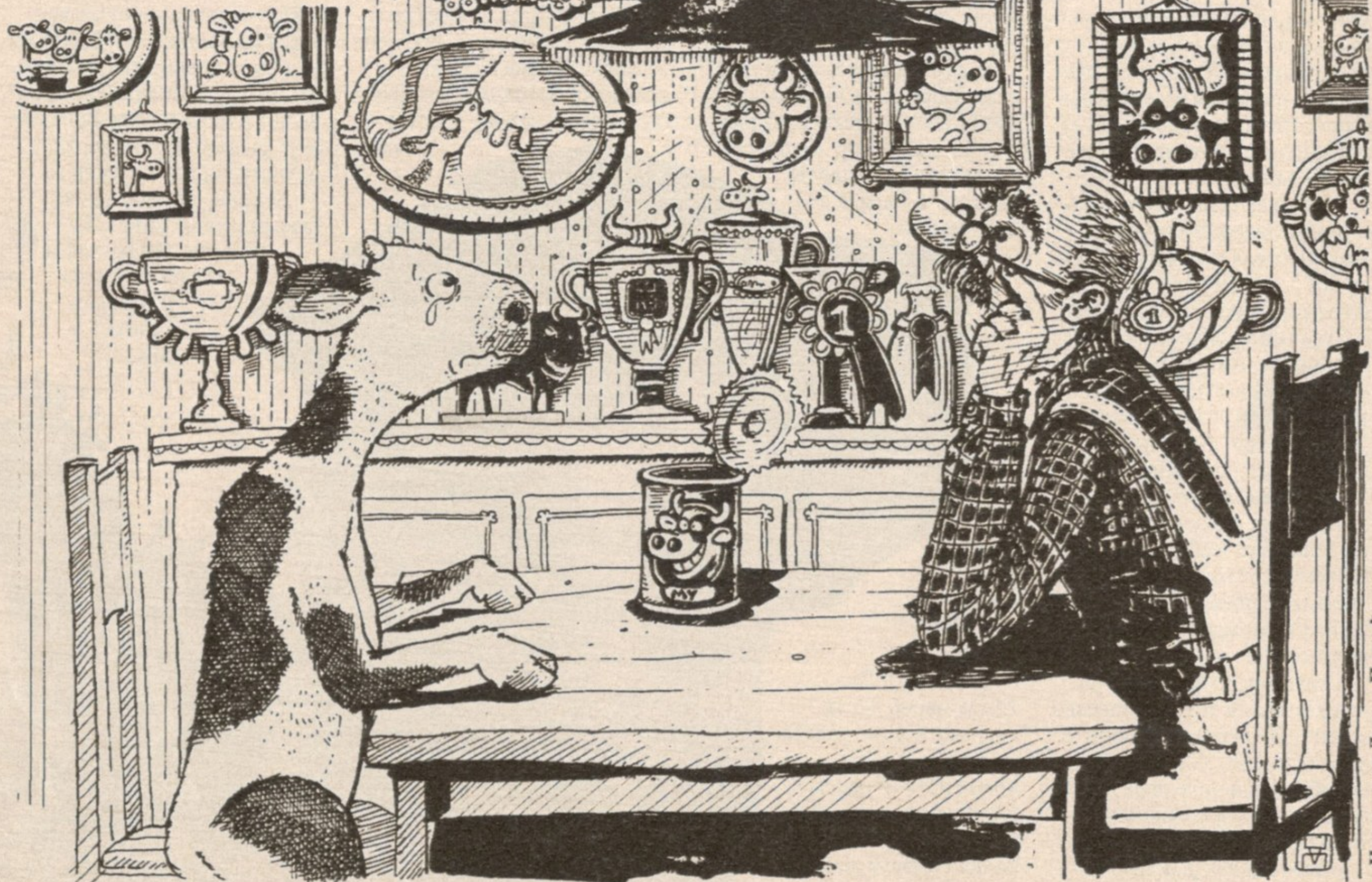
Одлука је донета без трунке милости – побити рогате пријатеље. Али, шта са неколико милиона тона живог ткива? Па, самлети га и спалити! Где? У термоелектранама. Агенција за околину је тако одлучила јер је израчунала да

трајао годину дана у електрани снаге 500 мегавата. До сада је „очишћено” милион рогатих несрећника. Тренутни „ритам” уништавања је 2.000 тона недељно. Иста Агенција тврди да нема опасности ако се говеда закопавају – постоји шездесетак таквих места. Међутим, такав поступак забрањују прописи Европске заједнице. Тако, остају, ипак, само термоелектране. Свима је јасно и прихватљиво да на пламену од 1500 Целзијусових степени ништа живо не може преостати. Никаква опасна беланчевина из тог термичког пакла не може да се извуче. Господин Слатер ауторитативно саопштава да је за сваког грађа-

Стручњаци енергетичари жале се да се ложишта морају прилагодити – што кошта. Млевено месо не може се једноставно додати ситно млевеном угљу који се сада користи. За утеху је да је ово ново гориво високе калоричне вредности – исте као што је угаљ. Исто за утеху, Агенција, као и Министарство пољопривреде, рибарства и прехране, вероватно неће тражити да се ишта плати за ове хамбургер – брикете.

Не знамо само како ће се понети локално грађанство ако им месецима ветар у станове буде доносио мирис пречених хамбургера?

И једно шашаво питање:

трунке памети не би дале да их толико за цабе музу, а и корида би давно била угашена. Ђаво је однео шалу када се видело да та болест има убитач-

је у том случају опасност од појединачне заразе људи једнака вероватноћи страдања од грома, израчуната на 1 у 10.000.000 случајева. Посао би

нина Британије опасност ове операције једнака опасности која настаје када дотични попуши милионити део једне цигарете у целом свом животу.

Да ли ће се у Великој Британији осетити мирис печеног меса када се у соби упали сјајалица?

М. В.

ЖИВОТИЊЕ СПАСАВАЈУ ЉУДЕ

Кад имаш псе, Цим Балкрајст је то добро знао, ни најгоре време не сме да те спречи да их изведеш у шетњу. Мада је тог 24. фебруара пре две године освануо изузетно

Једва се одржавајући на површини, Балкрајст је покушао лактовима да се ослони о лед и некако извуче из хладне воде која му је полако паралисала све мишиће. Није успео. Онда је угледао Тајрија како, полако се вукући, опрезно пузи према отвору

ТАЈРИ И ТАРА ДВА ВЕРНА ДРУГАРА

Свако ће вам рећи да је његов пас најбољи и најпаметнији. Цим Балкрајст је један од рејкиних који за то има и доказ: у шренућку кад се нашао у живојној опасности, његови љубимци спасли су га сигурне смрти

хладан дан, Балкрајст се спремао да са Таром и Тајријем крене напоље. Тара, петогодишњи ротвајлер, и двогодишњи Тајри, златни ретривер, већ су стајали пред вратима и нестрпљиво лајали.

Пошто се температура спустила на двадесет степени Целзијусових испод нуле, Балкрајст се двоумио да ли уопште да иде према језеру Симко, удаљеном више од једног километра. Али, Тара и Тајри, навикнути да се шетају баш туд, јурнули су кроз шуму. Господар није имао куд, пошао је за својим љубимцима. Мада је као дресер паса највише времена проводио у природи, полако је осећао терет својих шездесет година и, ма колико да се обукао, благу језу. Или је то можда био лош предосећај?

Стигавши до обале, пси су најпре трчали уокколо, опрезно испитујући јачину леда који је оковао језеро. Убрзо су се ослободили и почели да јурцају по залеђеној површини. Балкрајст је кренуо за њима.

Изненада лед је попустио под његовим ногама и он се у часу нашао у води. Чим је видела да јој је господар у невољи, Тара је потрчала да му помогне. Нажалост, и сама је пала у исти отвор.

у који су Балкрајст и Тара упали.

Кад се тако, клизајући се по леду, Тајри једва некако довукао до свог господара, наднео је главу над отвор. Балкрајст се ухватио за Тајријеву огрлицу, а Тара је скочила на Бал-

крајстова леђа и тако успела да искочи на површину. Потом је мирно легла крај златног ретривера, тако да је сада Балкрајст другом руком и њу ухватио за огрлицу. Онда су и Тара и Тајри полако почели да се померају уназад тешком муком извлачећи Балкрајста који, преко сто килограма тежак, па још оптерећен натопљеном одећом, није баш био мали терет.

– Тара и Тајри, који су се због храбрости убрзо прочули не само у Инфисилу, месту у канадској покрајини Онтарио, где живимо, већ и у читавој држави,

добро подносе терет славе – жали се Балкрајст. – Драго ми је што се о њима толико писало, што су добили силна признања и медаље, али најважније је да постоје тако верни другови који су спремни да ставе главу у торбу да би спасли нечији живот. То што још ходам лицем ове земље треба да захвалим Тари и Тајрију.

ГОСПОЋИЦА ПОНОЋ

– Ошћако је нашој Сћејси сћасла живошћ, Миднајћ као да је одлучила да буде њена зашћићићница – каже Бернића Роћерс.
– Где тог се девојчића макне, мачка је праћићић у сћоћу. Ноћу не наћуићића Сћејсину собу и сћава у корћићић коју смо смесћићили крај креветћића наше кћерке. Иако је ушла у ћозне ћодине и више ниће живаћна као ћре, не дозвољава да било ко ћовисићић лас или, не дај Боже, удари Сћејси. Смесћића скаче и фркћиће сћремна и да наћагне, ако заћпреба.

Бернића и Рој Роћерс нису желели да се помире са судбићом. Мада су, за само неколико година, изгубили троје деце одмах по роћењу, упорно су хтели да створе породићу. Када се маја 1986. родила Сћејси – и она је, додуше, на свет дошла са само седам месеци – Бернића и Рој поверовали су да више ништа лоше не може да их снаће.

– Мојој радости ниће било краја – прича ова четрдесетшестогодишња жена.

– Али, одмах пошто смо Сћејси довели из болнице, дете се разболело. Рој и ја одмах смо је одвели у болницу. Дежурни лекар рекао је да не треба да панићићмо, у питању је најобичнића прехлада. Прописао јој је одрећене лекове и дао нам упутства да је утоплимо и да не бринемо.

Уверени да је лекар у праву, Бернића и Рој вратили су се кући и Сћејси једва некако успавали. Оставили су је у соби на спрату, а њих двоје сишли у дневни боравак.

– Миднајћ (Поноћ), наша мачка, једноставно ме ниће остављала на миру – прича Бернића. – Скакала ми је у крило, гребала ме по ногама, тако мјаукала и гледала ме у очи као да нешто жели да ми саопшти. Најпре смо и Рој и ја мислили да је све то последића њене љубоморе, тешко се навикавала да нашу љубав сада мора са још неким да дели. Када смо схватили да Миднајћ не одустаје и да нас, ако нешто не урадимо, неће оставићићић на миру запитали смо се на шта то жели да нас упозори. Сћејси, изговорили смо готово углас.

Да ниће било мачке, Бернића и Рој би своју девојчићу обишлићић знатно касниће. Овако су обоје потрчали на спрат и затекли Сћејси готово помодрелога лица, борила се да доће до ваздуха. Опет су сели у кола и одвели је у болницу. Због вирусне инфекције, дете је имало тешкоћа са дисањем. Задржали су је на лечењу недељу дана и, све се добро завршило.

Сћејси Роћерс сада има једанаест година. Са родитељима и мачком живи у породичној кући у Канзас Ситију. Кад је питају шта мисли о Миднајћ, само се насмеши, заћњури главу у крзно своје миљенице и стидљиво саопшти да је не би мењала ни за сто Барбика.

А Миднајћ? Ова времешна четвороножна дама, са пуних тринаест година, више ниће спремна да јури по околини и лови мишеве и птице. Углавном се излежава у башти и премешта тамо где има што више сунца.

В. С.

тринаест

ИМА НАДЕ З

Испратио је најпре своје испишнике на онај свет, онда је надживео и многу њихову децу, причао приче свом праунуку и, коначно, постао дужд. Имао је пуне 84 године, а било је лето 1192. Поносни Енрико Дандоло, међутим, ни тада није дангубио у послеподневном дремежу на јастуцима венецијанских гондолијера. Одлучио је да од Млетачке републике направи царство.

Покренуо је четврти по реду крсташки рат. Најпре га је повео против Мађара и отео им Задар. Мало. Цариград је био кудикамо већи и значајнији, али је ваљало претходно срушити Византију. Године 1204, можда управо на свој 96. рођендан, освојио је престону варош и основао Латинско царство. Разуме се, са великим повластицама и поседима у корист државе којој се налазио на челу. Уз то је и те како утицао и на избор Балдуина Фландријског за цара новостворене царевине.

Лаконоги дужд умро је 1205, у 97. години.

Лаконог и дуговек био је и његов савременик папа Гргур IX. Како је записао немачки историчар Паул Хер, „њих двојица су примери правог биолошког чуда у средњем веку”. Гргур IX изабран је за папу 1227. године као осамдесетдвогодишњак. Преосталих четрнаест година живота био је прави ратник у борби за одбрану папске државе и проширење њеног утицаја.

По једном другом владару, много столећа касније, назван је читав један век. Реч је о енглеској краљици Викторији I и такозваном викторијанском добу. Ступишви на престо са осамнаест година, 1837, није са њега силазила пуне шездесет четири године. То је време успона и развоја британског колонијалног царства. Када је умрла, 1901, имала је 82 године.

четрнаест

Творац нове Немачке и „немачког послератног чуда”, градоначелник Келна до појаве нацизма, 1933, када се повукао из јавног и политичког живота, Конрад Аденауер постао је канцелар у 73. години и на том положају остао пуних четрнаест година, до 1963. Пре тога, октобра 1945, британска војна управа у Западној Немачкој сменила га је с положаја градоначелника Келна на који су га, неколико месеци раније, усталичили Американци. У документу који је сам Аденауер морао да потпише стајало је и ово: „Нећу се више, ни директно ни индиректно, бавити никаквом политичком делатношћу”. Непослушност, иначе ретка реч кад су Немци у питању, овога пута је прилично помогла Немцима.

Када се не баш успешан глумац вестерна и већ ремешни гувернер Калифорније упустио у трку за место у Белој кући, бистри политички аналитичари били су једногласни у тврдњи да ће му највећа сметња бити –

Конрад Аденауер је најпре пензионисан, а онда је прејородио тадашњу Савезну Републику Немачку.

Ако је веровати вијетнамској пословици да ствара шкољка даје бисер, онда не може да зачуди што су неки људи у поодмаклим годинама досиизали врхунац свој постојања. Рецимо, млетачки дужд Енрико Дандоло у 96. години освојио је Цариград, а Гете у 82. завршио „Фауст”...

године. Шестог фебруара 1981, две и по недеље након званичног преузимања места шефа Сједињених Америчких Држава, Роналд Реган је напунио 70 година. И председниковао следећих осам, у два мандата, колико је по америчком Уставу дозвољено. Данас пише наставак мемоара.

Човек који је и данас умногоме један од симбола Француске у седамдесетим годинама свог живота показао је непојмљив полет. Франсоа

Најпре шериф у друћоразредним филмовима, онда шериф прве силе свећа – Роналд Рејан.

Мари Аруе Волтер, један од најизразитијих представника епохе просвећености и најслободоумнијих умова тадашње Европе, бацио се у откупљивање земље у Швајцарској. Желео је да у пракси потврди своја филозофска размишљања. Желео је, на име, да у Швајцарској створи неку врсту огледне државе, републике сељака и трговаца. Они су морали да му плаћају порез и да за њега израђују разноврсне производе које је,

А ГРОМАДЕ

попут сатова и свилених чарапа, продавао Русији, односно својој великој пријатељици царици Катарини Великој.

Када је умро, 1778. у осамдесет четвртој години, славни Волтер је својој нећаки, госпођи Денис, оставио иметак који би данас вредео близу петнаест милиона марака.

Јохан Волфганг Гете није био тако промућуран, бар не кад је реч о новцу. Као седамдесетогодишњак писао је свом пријатељу Босереу овако:

„Моје године и здравље не трпе више никакве вратоломије. Ако још ваља живети, треба се држати старих обичаја и навика. Карлсбад се лањске године показао тако благотворним да сам одлучио, с обзиром на много тога, опет поћи онамо, чим грание пролеће”.

Након тога Гете се лечио у Маријенбаду где је доживео и последњу љубав с Улриком фон Левецов. Остало је забележено да је у седамдесет другој години, 1821, завршио други део „Велхелма Мајсте-

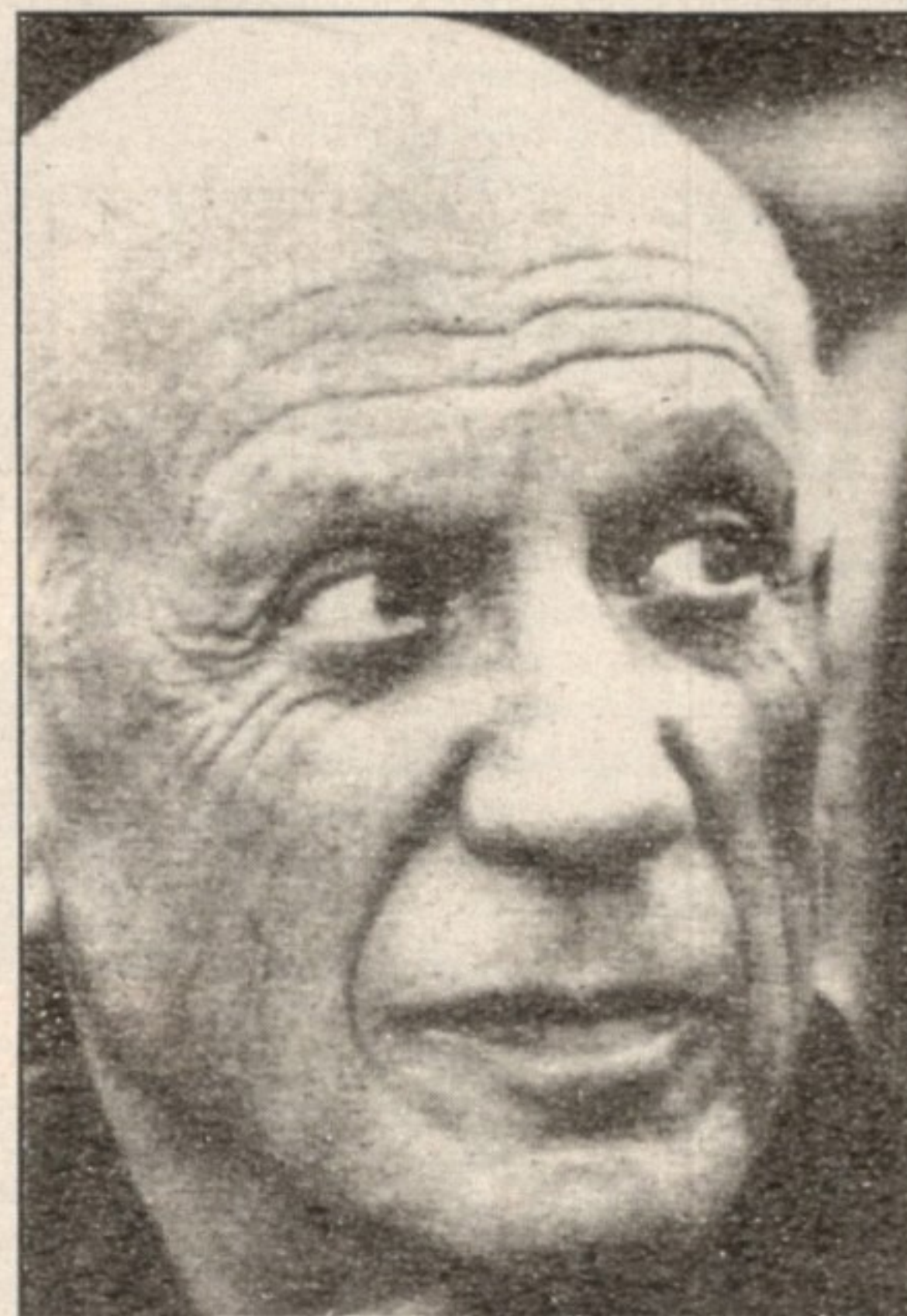
ра”, да је – десет година доцније – а годину дана пре смрти – завршио други део „Фауста” дајући тако свету једно од највећих књижевних дела. У међувремену, 1823, испевао је „Маријенбадску елeгију”, једну од најпотреснијих љубавних песама.

Непоновљиви енглески сатиричар отровног пера Џорџ Бернард Шо највеће књижевно признање добио је у седамдесетој години, 1926. Нобелова награда за писца „Пигмалиона” стигла је десет година након што је он у једном писму написао: „Стар сам и осећам да не могу више”. Могао је, и те како. Све до своје деведесет треће када је, невероватним стицајем околности, погинуо у саобраћајној несрећи 1950. године.

И Чарли Чаплин, тај непоновљиви маг седме уметности, највеће признање добио је тек у 83. години: Оскар за животно дело. Био је то својеврстан завршетак

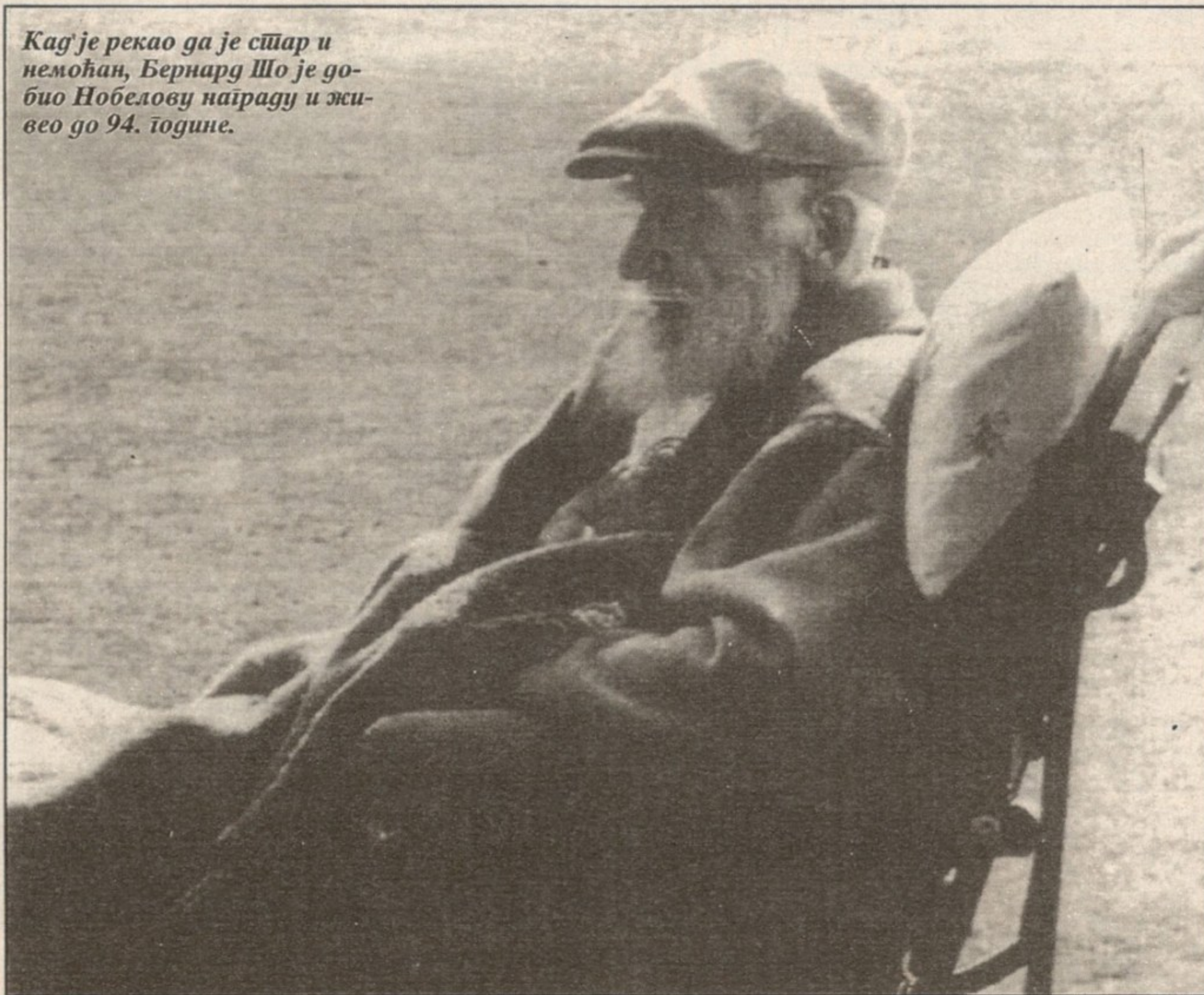
„Потере за златом”, преко „Светлости велеграда”, „Модерних времена” и „Великог диктатора”. Великан светске кинематографије, можда и највећи, умро је у 88. години, 1977.

Сликари су, коначно, људи чија граница живљења и стварања надмашује век обичног света. Шта је посреди, тешко је одмах оце-

Сликари су, по правилу, дуговеки. Пабло Пикасо је можда своја највреднија дела створио после седамдесетe.

Кад је рекао да је стар и немоћан, Бернард Шо је добио Нобелову награду и живео до 94. године.

нити, али је извесно да ту има нечег.

Тицијан је, рецимо, по неким претпоставкама домашио чак троцифрену бројку. Кажу да је 1576. када је подлегао куги, имао пуних стотину година. И, још важније, тврди се да је између седамдесете и деведесете сликао пуном паром.

За Пабла Пикаса и Оскара Кокошку, сликаре који су обележили наш век, поуздано се зна да су живели – умногоме и стварали – до деведесет друге, односно деведесет четврте године.

Можда за крај овог кратког и сасвим овлашног набрајања имена људи који су надмашили устаљену биолошку границу није наодмет навести закључак једног нашег колеге. Наиме, кад се времешни господин пожалио на број својих лета, овај му је, мртав ’ладан, одговорио да су то најбоље године које ће икада имати.

А онда их ваља тако и искористити.

П. Милашовић
—петнаест

• Нај, нај из „Гинисове књиге рекорда“ за 1997. •

У МОРУ КИША И МЕТЕОРСКОМ

Највеће растојање између Земље и Сунца је 152.097.800 километара

Најдуже помрачење Сунца 7 минута и 31 секунда

ЗЕМЉА И МЕСЕЦ

Највеће и најмање растојање

Месец се окреће око Земље на просечном растојању од 384.399,1 километара мерено од средишта једног до средишта другог небеског тела. У овом веку Месец се налазио најближе Земљи 4. јануара 1912. на раздаљини од 356.375 километара, а њихова највећа удаљеност у овом веку износила је 406.711 километара 2. марта 1984.

Крашери и мора

Највећи потпуно видљиви Месечев кратер је Бејли, оивичен зидом, у близини Месечевог Јужног пола. Он има пречник 295 километара, а зидови су му високи до 4.250 метара.

Највећи Месечев базен настао ударом метеорита налази се на његовој нама невидљивој страни и зове се Јужни пол – Ејткин. Његов пречник износи 2.500 километара, а просечна дубина мерена од ивице 12.000 метара. То је најдубљи на тај начин створен кратер у целом Сунчевом систему.

Највеће Месечево регуларно море је Mare Imbrium или Море киша чији је пречник 1.300 километара.

Највише планине

У недостатку нивоа мора, Месечева узвишења мере се у односу на прихваћени радијус од 1.738 километара. Највише планине на Месецу налазе се на његовој невидљивој страни северно од базена Корољев и уздижу се до 8.000 метара.

Температурне крајности

Када је Сунце у зениту, температура на Месечевом екватору достиже 117°C, значи 17°C изнад тачке кључања воде. Када падне мрак, температура се спушта на -163°C.

ЗЕМЉА И СУНЦЕ

Највеће и најмање растојање

Земља се креће по својој орбити просечном брзином од 107.220 километара на

Овај мајушини метеорит пао је 1960. године у месту на западу Аустралије. Највећи досад, нађен у Намибији, дуљачак је 2,7 метара.

у природној величини

Потпуно помрачење Сунца на дан 7. марта 1970. виђено је из Морганс Корнера у америчкој држави Северној Каролини. Сваке године догоди се између два и пет помрачења Сунца и највише пет помрачења Месеца.

Највеће могуће трајање помрачења Месеца

сат, с тим што јој брзина варира од 105.450 километара на сат када је у афелу – најудаљенија од Сунца – до 109.030 километара на сат када је у перихелу – најближа Сунцу.

ПОМРАЧЕЊА И СУНЧЕВЕ ПЕГЕ

Најраније забележено помрачење

Компјутерски програми могу да израчунају Сунчева помрачења далеко уназад, али не постоје чврсти докази да је до помрачења уопште и долазило пре делимичног помрачења које је посматрано и забележено у Ниниви, Асирија, 15. јуна 763. године пре нове ере.

Прво сведочанство о потпуном помрачењу Сунца је из Чу-фуа у Кини где је појава посматрана и забележена 17. јуна 709. године пре нове ере.

Најдуже трајање

Максимално могуће трајање помрачења Сунца је 7 минута и 31 секунда. Најдуже скоријег датума трајало је 7 минута и 8 секунди, а забележено је 20. јуна 1955. западно од Филипина. Најдуже могуће трајање помрачења Месеца износи 1 сат и 47 минута. Оно ће се догодити 16. јула 2000. године.

Трајање помрачења може да буде „продужено“ ако се посматра из ваздуха. Путницима авиона „конкорд“, који је узлетео из Тулуза у Француској и остао у Месечевој сенци изнад Атлантика од 10,51 h до 12,05 h пре него што је слетео у Чад, тотално помрачење сунца 30. јуна 1973. „продужено“ је на 1 сат и 14 минута.

Највише и најмање помрачења

Највећи могући број помрачења Сунца и Месеца у току једне године је седам, што се догодило 1935. када је било пет Сунчевих помрачења и два Месечева. Године 1982. догодила су се четири Сунчева и три Месечева помрачења.

Најмањи могући број помрачења у једној години је два и оба морају да буду Сунчева. Ово се десило 1944. и 1969. године.

Постоји један једини скорији случај три потпуна помрачења Сунца видљива са једног истог места. Са тачке источно од Аралског мора у Казахстану ова помрачења посматрана су 21. септембра 1941. године, 9. јула 1945. и 25. фебруара 1952.

Највећа Сунчева пег

Да би била видљива заштићеним голим оком, Сунчева пег мора да се протире на површини од око 1.300 милиона квадратних километара.

Највећа икада забележена Сунчева пег виђена је 8. априла 1947. на јужној Сунчевој хемисфери. Простирала се на

У досад највећем метеорском пљуску изнад

РОЈУ

површини од око 18.000 милиона квадратних километара и имала екстремну лонгитуду од 300.000 километара и екстремну латитуду од 145.000 километара.

МЕТЕОРИТИ

Најстарији

Ревизија из 1981. године процењује старости метеорита који су углавном остали исти од свог настанка наводи на закључак да је најстарији тачно датирани метеорит Креенбергов метеорит стар 4600± 20 милиона година, из почетног периода формирања Сунчевог система.

Зрна прашине на метеориту Мачиси, који је пао на Мачиси у Аустралији септембр а1969. године, могу бити старија од Сунчевог система.

Највећи познати

Громада дугачка 2,7 метара, широка 2,4 метра, процењене тежине од 59 тона, пађена је 1920. код Грутфонтејна у Намибији.

је 1 сат и 47 минута

Највећи пронађени комад каменог метеорита тежак је 1.770 килограма. Припадао је метеорском пљуску од четири тоне који се сручио на Цилин у Кини 8. марта 1976.

Највећа експлозија

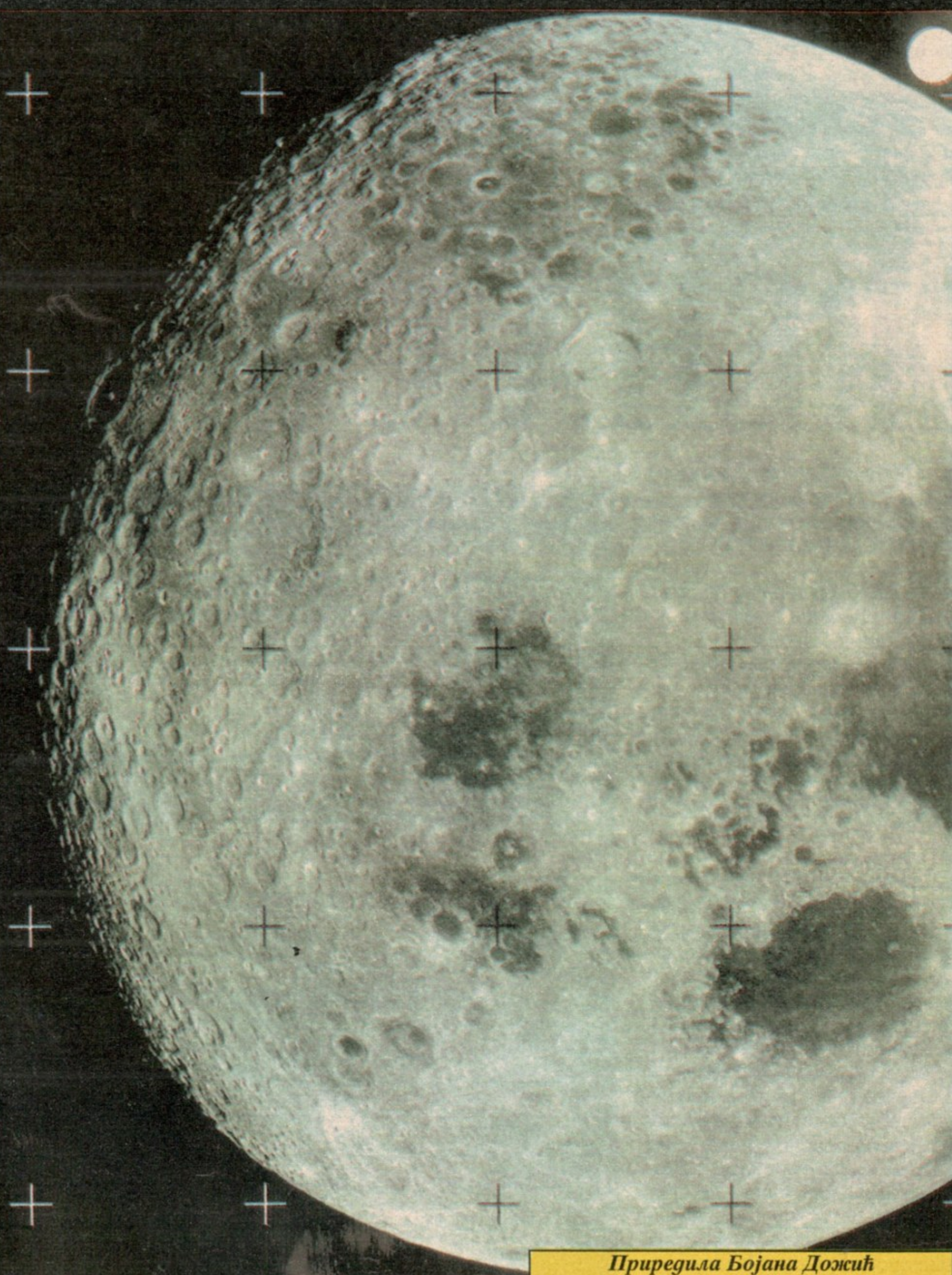
Експлозија изнад базена реке Поткаменаја Тунгуска у Сибиру 30. јуна 1908. била је равна количини експлозива снаге од 10 до 15 мегатона и опустошила је област, сибирску тајгу, површине 3.900 квадратних километара. Ударни талас осетио се до удаљености од 1.000 километара. Сматра се да је експлозију изазвала енергија ослобођена када се камени метеорит пречника 30 метара, који се кретао надзвучном брзином под прилазним углом од 45, распао на висини од 10 километара изнад тла.

Метеорски пљусак

У ноћи између 16. и 17. новембра 1966. метеорски рој леониди, који се појављује сваких 33,5 година, био је видљив од западног дела Северне Америке до источног дела Совјетског Савеза. Израчунато је да је тада изнад америчке државе Аризоне током сваког од 20 минута, колико је појава трајала, прошло 2.300 метеора, од 5 сати ујутру 17. новембра 1966.

Месечеви метеорити

Постоји 12 метеорита за које се верује да су пореклом са Месеца. Сви су пађени на Антарктику, осим најскорије откри-

Приредила Бојана Дожић

веног чији је пречник свега 3 центиметра а тежина 19 грама. Њега су код Калкалонг Крика на Наларбор Плејну у Аустралији нашли Американци Хил, Бојнтон и Хаг и то објавили јануара 1991.

Највећи кратери

Године 1962. године кратер приближне дубине 800 метара и пречника 240 километара у Вилкисовој земљи на Антарктику приписан је удару метеорита. Да би направио кратер таквих димензија, метеорит је морао да буде тежак око 13 милијарди тона и да удари о површину Земље брзином од 70.800 километара на сат.

Децембра 1970. године совјетски научници обелоданили су постојање астроблема – формације сличне кратеру, у ствари, отиску који је на површи-

ни Земље оставио велики древни метеорит – пречника 95 километара и највеће дубине 400 метара у басену реке Попигај.

На источној обали Хадсоновог залива у Канади постоји астроблем пречника 442 километра

Највећи и најбоље очувани кратер који је ван сваке сумње издубио метеорит јесте Кун Бјут или Баринцеров кратер пронађен код Винслоа у америчкој држави Аризони 1891. године. Он има пречник од 1.265 метара, дубок је око 175 метара, а зид му се уздиже између 40 и 48 метара изнад околног тла. Процењено је да је овај кратер око 25.000 година пре нове ере направио метеорит од гвожђа и никла тежак 2 милиона тона, пречника од 61 до 79 метара.

Месец је Земљин најближи сусед и њен једини природни сателит. Са Земље се директно види само 59 проценашта његове површине услед једнаког шарања Месечеве рошације и револуције.

Аризоне пролазило је 2.300 метеора у минути током 20 минута

Брус јој је открио тајну тек на аеродрому. Лиза није могла да верује да ће јој се остварити дугогодишњи сан. Тридесеттворогодишњи Брус и две године млађа Лиза, обоје програмери, сунце родног Сан Хозеа, града у Калифорнији, на две недеље замениће жарком Кенијом.

МЕДЕНИ ИЛИ ЧЕМЕРНИ МЕСЕЦ?

појурили ка излазу. Чим су утрчали у авион, нашли су своја места и, преморени од вишесатног славља, обоје заспали на седиштима.

– Зашто летите за Сан Салвадор? – било је прво питање које им је поставила једна од стјуардеса кад су се најзад пробудили.

– Тамо ћемо провести ме-

ЖЕНА С МАСКОМ

Првог дана одлучили су да изнајме ронилачку опрему и да, пре него што се отисну на сафари, уживају у благодетима меденог месеца мало ронећи мало излежавајући се на обали. Нажалост, све је кренуло како не треба.

Чим је заронила, Лиза је схватила да нешто није у реду. Очи само што јој нису искочиле, осећала је ужасан притисак. Једва некако изронила је на површину и бржебоље скинула маску с лица.

– По Брусовом погледу одмах ми је било јасно да грозно изгледам – прича Лиза – али, он је покушао да ме утеши како то и није тако важно. Чим сам се докопала огледала и погледала се, само што нисам вриснула. Уместо очију, виделе су се две црне, натечене лоптице.

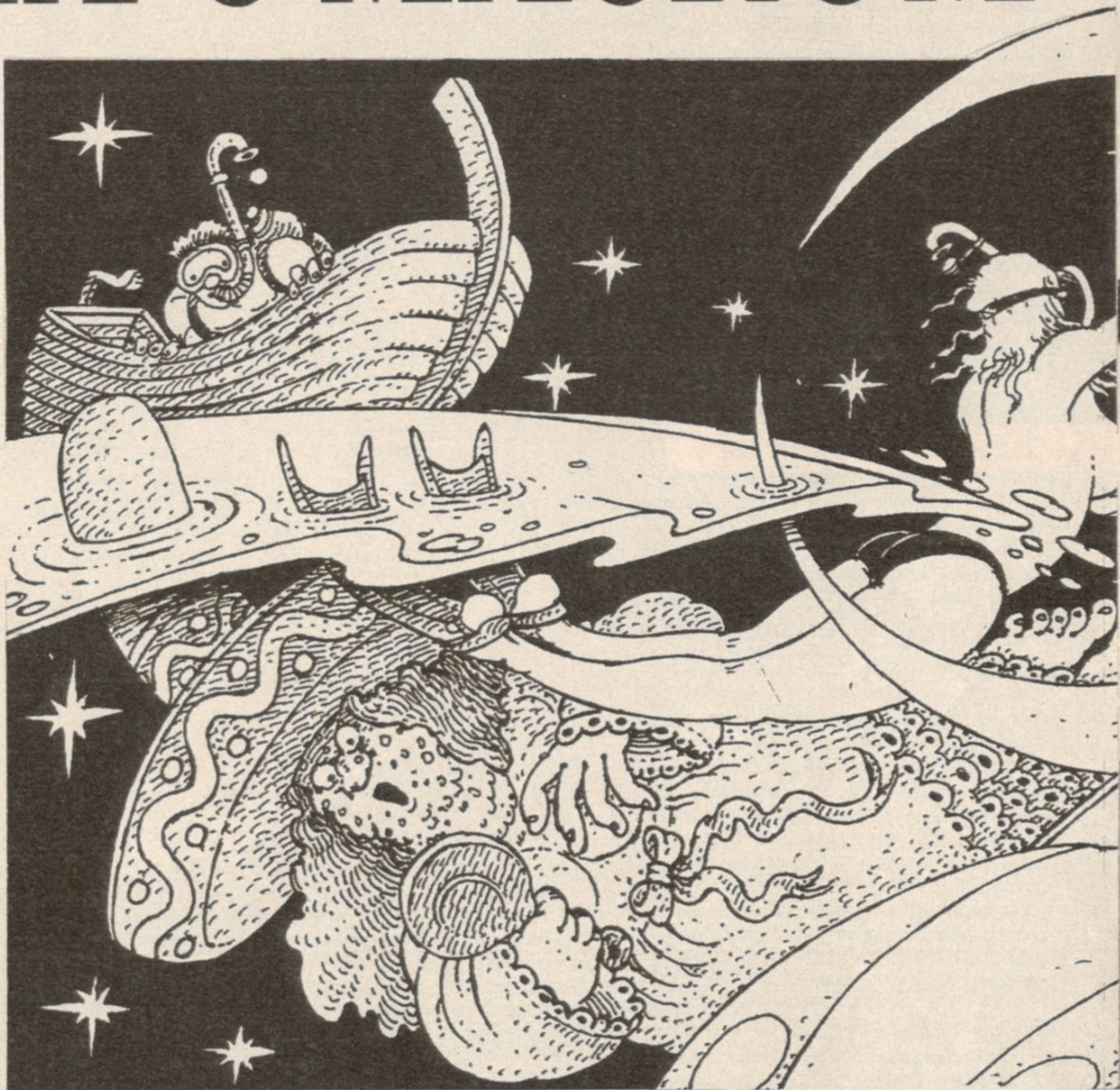
Шта се догодило? Лиза је заборавила да подеси притисак, па када је ставила маску за роњење, од притиска су јој попуцали сви капилари у очима и око њих. Заиста се претворила у „жену с маском“, како ју је Брус звао до краја њиховог боравка у Кенији.

– Уместо да буду незаборавне те две недеље за мене су се претвориле у ноћну мору. Замислите какав медени месец: уместо да с Брусом размењујем нежне погледе, једва сам га назирала онако подбула и модра као да сам изашла из ринга, после петнаест рунди борбе с Тајсоном.

ХИЉАДУ И ЈЕДНА НОЋ(НА) МОРА

Венчање уприличено јуна 1995. било је баш онако како су Аза и Арија замишљали. Мада амерички грађани, већ годинама становници Лос Анђелеса, родитељи двадесетседмогодишње невесте и две године старијег младожење желели су да славље буде

осамнаест

као из „Хиљаду и једне ноћи“. Па ипак су они пореклом из древне Персије, размишљали су, а традиција мора да се поштује.

Приредили су пријем за четиресто званица и веселили се до јутра. Кад је већ почело да свиће, било је сувише касно да Аза и Арија оду до куће да се пресвуку. Срећом, већ су имали спремне кофере, па су неким колима одју-

рили на аеродром. Медени месец требало је да проведу у „Клубу Медитеране“ на острву Сан Салвадор на Бахамима.

Службеница на шалтеру за чекирање рекла им је да, уместо уобичајеног лета преко Мајамија, имају директну везу. Сви путници већ су били у авиону, али уколико Аза и Арија пожуре, стићи ће да се укрцају. Предали су ствари и

дени месец – одговорила је Аза показавши љубазној стјуардеси проспекте „Клуба Медитеране“. Било јој је мало необично што ју је жена погледала запрепашћено и журним кораком удаљила се ка пилотској кабини.

– Пре него што вам саопштим ружну вест – стјуардеса је поново пришла, држећи у руци боцу вискија – молила бих вас да најпре попијете по

им Мексико пружити све чари незаборавног меденог месеца. Можда би тако заиста и било да се Џоди, већ другог дана по доласку у место Уатулко, није пробудила са ужасним сврабом. Читаво лице, тако је бар осећала, претворило јој се у огромну красту.

Нажалост, Џодино лице заиста је било прекривено жутим, гнојним осипом, уста су јој се надула. У пратњи свог мужа, посетила је лекара који је могао само да закључи да је Џоди зарадила импетиго, кожную болест, веома непријатну и да све буде још горе, изузетно заразну. То је значило да Џоди и Блејк, до краја боравка у Мексику, а и извесно време по повратку у САД, нису смели да буду једно близу другог.

ЛОПОВИ УКРАЛИ СВУ ЧАР

Тридесетогодишња Гејл и две године млађи Боб, обоје Њујорчани, пре три године венчали су се у тајности и одмах одлетели за Португал. Изнајмили су кола у намери да обиђу што више скровитих места, ван уобичајених туристичких рута.

Одушевљени варошицама и селима кроз која су пролазили, често су заустављали кола и истраживали околину. Исто се поновило кад су стигли у градић по имену Синтра.

– Паркирали смо кола и кренули ка оближњем брдашцу јер смо у водичу нашли податак да се на крају стазе изнад Синтре налази црквица из 18. века – прича Гејл. – Кад смо дошли до краја пута, на црквицу нисмо наишли јер смо, како смо касније сазнали, кренули погрешним путем. Уместо онога што смо желели угледали смо само таблу с натписом који је упозоравао туристе да у околини има пуно лопова и да треба добро да пазе ствари.

Иако су се Гејл и Боб брзо сјурили натраг, до кола, било је сувише касно. Све им је нестало – и путне торбе, и путнички чекови, чак и авионске карте за повратак.

Остатак боравка у Португалу провели су као клошари. Купили су неопходну одећу, на кредитне картице које су срећом носили са собом, али сва чар и романтични занос који су очекивали да нађу по португалским селима, нестао је оног часа кад су покрадени.

В. С.

једно пиће. – Укрцали сте се у авион који лети за Сан Салвадор, главни град државе Ел Салвадор у Централној Америци...

Кад су чули шта их је снашло, и Аза и Арија почели су хистерично да се смеју. Мислили су да ће то бити и крај њиховим невољама. Нажалост, није било тако. Слетели су у Сан Салвадор баш у јеку борби тек започетог рата у

овој земљи. Њих двоје, као и сви остали путници, заједно са посадом, шест сати чекали су на писти. Није се знало да ли ће добити дозволу да поново узлете. Кад су је најзад добили, до Лос Анђелеса пратио их је авион Америчког ратног ваздухопловства.

Тек четири месеца касније, колико им је требало да се поврате из шока, Аза и Арија решили су да се поново упуте

у Сан Салвадор, овог пута онај прави – на Бахамским острвима.

ДРАГА, САМО ДАЉЕ ОД МЕНЕ!

Иако обоје већ близу четрдесетих година, и једним браком иза себе и Џоди и Блејк ипак су решили да се после венчања отисну на неко романтично путовање. Живећи у Невади, помислили су да ће

Илустровао Љубомир Милошевић – Љубац

Седамнаестог августа освануо је врео летњи дан. Ваздух је треперио од топлоте кад је нешто после један по подне Бранка Стаменков кренула кући у Јасенов Дел. Једва је чекала да зађе у шуму и склони се бар мало од сунца које јој је свом жестином упекло у главу. И док су јој се потоци зноја сливали низ лице и тело, журила је онолико колико је то дозвољавала узбрдица пред њом и топлота. Код куће, јер је тог дана чекало пуно посла, хтела је да скува за сутра, опере веш, окопа башту.

Тешко дишући али не успоравајући корак, изишла је из шуме и скренула на ливаду преко које је водила пречица.

да то мора да буде изнад ране. Стегао је канап тако јако да се усекао у месо, али Бранка се није ни померила. Затим је почео да истискује крв из ране. Стискао је тако да су му прсти побелели, не водећи рачуна да ли ће то Бранку болети, био је свестан да јој од тога зависи живот.

Ни једно ни друго нису знали колико је времена прошло пре него што је из ране почела да излази жућкаста течност. Померио је канап а онда је повео према кући. Ако буде имао среће и у хотелу нађе управника Александра Рангелова, он ће сигурно хотелском „ладом“ успети да дође до њих. Шта ће бити уколико га не нађе, није ни смео да мисли док је журио узбрдо

КО ЋЕ БИТИ БРЖИ?

Ноздрве јој је испунио мирис свеже траве коју је тог јутра покосио њен муж и који је волела од детињства. Застала је за тренутак и неколико пута удахнула дубоко, а онда наставила да се пење. Петнаест минута касније била је код куће. Изула се, пресвукла и умила хладном водом и одмах се осетила много боље. Још само кад би мало дунуло са планине, пожелела је, али ништа није наговештавало да ће јој та жеља бити испуњена.

Траг какав не оставља белоушка

Било је скоро пет кад је скичање свиња опоменуло да треба да их нахрани и она је одлучила да им набере репе.

– Пођи у башту, ево ме одмах за тобом – довикнуо јој је муж ослобађајући кош у који је требало да ставе репу.

Подижући слободан крај кецеље да у њу ставља набрано лишће, зашла је у траву набујалу од киша које су често падале. Само што је прву руковет ставила у кецељу и поново се сагнула, осетила је ужасан бол у нози. Вриснула је тако да јој се учинило да се небо проломило од њеног крика.

– Је ли змија? – питао је Миле, њен муж, који је одмах дотрчао.

Ни реч није могла да изусте. Грло јој се, у тренутку тако осушило да је остала нема. Погледом је тражила кроз густо лишће али од змије ни трага. Можда, ипак, није... А ако јесте, можда је белоушка. Задигла је сукњу и погледала ногу. Из две рупице, одмах изнад чланка, сливала се крв.

– Отровница – процедио је Миле а то је и сама знала јер белоушке не остављају траг два зуба.

Упркос томе што се родила и одрасла у крају у коме има пуно змија, Бранка никада није много размишљала о њима нити их се плашила. Оне су једноставно биле део њене свакодневице и то је било све. Ако је некада и помишљала да могу да буду опасност, на уму су јој, пре свега, била деца, стра-
двадесет

Одрасла у крају где су змије отровнице свакодневна појава Бранка Стаменков никад није помислила да би оне могле да буду опасност и за њу: бринула је искључиво за децу...

ховала је за њих, не за себе. А та неопрезност, била је сада уверена, коштаће је главе.

Нада се зове Аца

У селу није било лекара а до најближег, у хотелу „Мир“ у Звоначкој бањи, требало је пешачити најмање сат. Да ли тамо имају серум, није знала. Ако је ујела шарка, нема изгледа да преживи, остаје јој највише пола сата живота. Никада раније није била уплашена као тога тренутка: срце је тукло као да хоће да искочи а ваздух који је удисала није налазио пут до плућа. Гушила се од страха, неспособна да било шта уради. Срећом, Миле није изгубио смисао за здраво расуђивање. Одмах се сетио да рану треба подвезати и исцедити. Отрчао је до леје с парадајзом и са једне стабљике скинуо канап којим је била привезана за притку. Кад се вратио до Бранке, она је још стајала непомично, зурећи у рану на нози.

Неколико пута морао је да јој понови да седне док није схватила шта јој каже. У међувремену, нога јој се укочила до колена а око места уједа полако се ширила модра мрља.

– Где се оно подвезује? – преслишавао се гласно Миле а онда се сетио

Бранка Стаменков

према једином телефону у селу, њиховој вези са светом.

Пут дуг као вечност

Руком која је подрхтавала окретао је бројчаник. У случалици је крчало, шумело, пиштало. Обливен знојем, Миле се премештао с ноге на ногу стрепећи да, као хиљаду пута до тада, можда и неће добити везу. Онда се, кроз шуштање, зачуо глас Зорице Благојевић, девојке са рецепције. Не, управник није ту, а он је једини човек који би успео да се попне до њих.

Миле је осетио како му низ тело клизе грашке хладног зноја. Зоричин савет да одмах крену према хотелу и обећање да ће неко одвести Бранку у болницу у Пирот једва да је чуо. Није му преостајало ништа друго него да покушају.

Више трчећи но идући спустио се до куће. Бранка је седела онако како ју је оставио, лика потпуно белог.

– Хајде, чекају нас у хотелу! – рекао је и помогао јој да устане. Једва се усправила јер на леву ногу није могла да се ослони. Миле је још једном превезео канап, а онда су кренули низбрдо. Ко ће бити бржи, отров или они, питао се. Исто је мучило и Бранку. Вукући ногу по неравној стази, била је уверена да јој је ово последњи дан у животу. Никада неће

успети да се спусти до хотела! Како ће Миле, сам са децом... и зар је то морало баш њој да се догоди? Ни четрдесету да не дочека?

Бол у нози почео је да јој се шири целим телом а срце све неуједначеније да куца. Сваког часа очекивала је да стане, тим пре што је притисак који је осећала у грудима био све јачи. Жудно је хватала ваздух, више јој није сметало што је врео.

Кад су се спустили доле, до реке, стала је. Није могла даље. Притисак у плућима све више је растао, осећала је као да су је стегле неке циновске канџе за врат, у ушима јој је шумело а пред очима почело да игра. Путањак којим су ишли као да се изгубио.

Чекајући смрт

– Издржи још мало, већ смо ту – храбрио је Миле ни сам не верујући да ће Бранка успети да стигне до хотела.

Повијена, као да на плећима носи тону терета, она се упињала да корача мада су је болови растрзали а оток на нози почео да се шири преко колена. Пријало јој је

кад је загазила у Блатаницу коју су морали да пређу, али то је кратко трајало. Само што је изашла из воде и кренула узбрдо, према друму, осетила је страшну мучнину. Желудац јој се дизао до самог грла, чинило јој се, али није могла да поврати. Страшно ли је ово умирање, мислила је док јој је у глави бучало а асфалт до кога је најзад стигла увијао се, таласао и пливао пред њом. Потпуно обезнађена од бола и страха, ишла је чврсто притискајући стомак не би ли бар мало ублажила мучнину, али ништа није вредело, желудац јој се и даље дизао. Сада више ни о чему није била у стању да мисли, више се ни смрти није бојала. Једино што је желела било је да се ово мучење што пре заврши.

Сат пошто је змија ујела Бранка је стигла у хотел „Мир“. Док јој је лекар стављао лед на већ потпуно изобличену ногу, сви су је убеђивали да више нема разлога да брине. Хтела је да им верује, али се бојала да неће издржати до Пирота, удаљеног тридесетак километара. Пут је највећим делом ишао клисуром Јерме, кроз коју, знала је, не може да се вози брзо, а са сваким откуцајем срца осећала се све горе и горе. Сместили су је у кола, пошла је и медицинска сестра која јој је стално нешто говорила, али више није могла да разуме шта. Склопила је очи чекајући да умре.

Змија је прошла горе

Бранка више уопште није осећала леву ногу када су се кола у којима су је возили зауставила пред болницом. Онда је све почело да се одвија муњевитом брзином: унели су је у амбуланту, прегледали, послушали срце. Дали су јој инјекције, једну, па другу, опет је слушали, проверавали да ли је оток престао да расте. Онај притисак у њеним плућима као да је престао да расте, срце је почело да се смирује, али она и даље није веровала да ће остати жива. Ако ће све бити у реду како кажу, зашто се онда, осим сестре, и доктор Денчић не одмиче од њеног кревета?

Целе ноћи стављали су јој лед на ногу, давали инјекције, терали је да пије што више течности и све време понављали да више нема разлога да страхује. Упркос томе, бојала се да заспи. Шта ако се не пробуди. О томе да смрт граби и оне који не спавају, није размишљала.

Конечно, пред зору, почела је да се осећа боље. Срце јој је равномерно куцало, дисала је без напора а нога готово да је више није болела. Тек сада је поверовала да јој више не прети никаква опасност и да се извукла. Она јесте, али, како јој је Миле у шали касније рекао, змија није. Два дана пошто је ујела, Бранку, нашао ју је у репи мртву. Био је то поскок дугачак шездесетак центиметара.

Три недеље касније Бранка се вратила на посао. Сваких петнаест дана иде на контроле и за сада не осећа никакве последице осим страха. Чим нешто шушне, помно гледа око себе, а у башту, каже, више никада неће ући. Несреће се не дешавају само другима.

Олга Вукадиновић

двадесет један

Илустровао Брана Јовановић

ЗА ЛЈУБИТЕЉЕ ПОРУЧНИКА БЛУБЕРИЈА

Неки писци воле да измишљају замршене приче које се догађају између и око забележених историјских чињеница, мешајући истину и машту тако да читаоци поверују да се то одиста и догодило. Романи „Три мускетара“ Александра

Диме и „Флешмен“ Порџа Мекдоналда Фрејзера спадају у ову врсту као и стрипови о поручнику Блуберију. Конфедерално благо за које је Блубери оптужен да га је украо, заиста

је постојало, али никада није нађено. Рат за протеривање Апача са њихове земље о чијем се почетку говори у нашој претходној епизоди, а завршава се у овој, одиста се догодио. Али, он је уистину вођен овако:

Године 1870. око хиљаду седамсто Чирикахуа Апача, предвођених поглавицом Кочизом, били су одређени да оду у резерват Охо Каљенте на западу Новог Мексика, близу њихове постојбине. Кочиз је одбио да крене и побегао је са малом групом, али се вратио 1871. године.

Међутим, притужбе становника околних области натерале су војску САД да покуша да пресели Индијанце шездесет миља на север, у Туларосу. После тога хиљаду Апача је побегло у резерват Мескалери на реци Пекос. По њиховој жељи, годину дана касније, Апачи су враћени у Охо Каљенте. Убрзо после тога Кочиз је умро, а тачно место и датум његове смрти остали су тајна.

У то време Апачи су почели да се баве пољопривредом, па даљи насилни подухвати за њихово протеривање нису забележени.

Нажалост, влада из Вашингтона одлучила је да групише Апаче у резерват Сан Карлос који је назван „пакао од четрдесет јутара“. Тај лоше смишљени подухват изведен је 1876. године у Чирикахуа резервату у Аризони. Три стотине људи је насилно пресељено, али много више их је побегло у Охо Каљенте у Мексико или остало у планинама.

Године 1877. Церонимо, поглавица апачког племена Чирикахуа, ушао је у борбу са америчким трупама, али су га ухватили и одвели у Сан Карлос. Влада је онда послала своје војнике у Охо Каљенте, а када су тамо стигли, нашли су само четири стотине педесет Индијанаца. Остали су се окупили у пљачкашке групе под вођством Викторија.

Викторио се предао 1878. године у нади да би његов народ могао да остане у Охо Каљентеу, али је влада поново покушала да сатера Апаче у Сан Карлос. Две године касније, после неколико неуспелих преговора, Викторију су се придружиле друге избеглице из Мексика, са њима је харао Новим Мексиком и Аризоном што је изазвало велики страх међу становницима тих подручја.

Најзад, сакупљена је војска од две хиљаде људи, али је Викторио и даље успевао да умакне и пређе мексичку границу. Међутим, притиснут са обе стране, претрпео је тешко губитке. Октобра 1880. године у Трес Кастиљосу мексичка војска сукобила се са Викторијевом групом која је тада имала само стотину ратника и четири стотине жена и деце. Били су опкољени и нападнути током ноћи. Викторио је погинуо у борби. Међутим, његова смрт није угушила непријатељство које је настављено све до краја 1990, па и касније.

Викторио се предао 1878. године у нади да би његов народ могао да остане у Охо Каљентеу, али је влада поново покушала да сатера Апаче у Сан Карлос. Две године касније, после неколико неуспелих преговора, Викторију су се придружиле друге избеглице из Мексика, са њима је харао Новим Мексиком и Аризоном што је изазвало велики страх међу становницима тих подручја.

Најзад, сакупљена је војска од две хиљаде људи, али је Викторио и даље успевао да умакне и пређе мексичку границу. Међутим, притиснут са обе стране, претрпео је тешко губитке. Октобра 1880. године у Трес Кастиљосу мексичка војска сукобила се са Викторијевом групом која је тада имала само стотину ратника и четири стотине жена и деце. Били су опкољени и нападнути током ноћи. Викторио је погинуо у борби. Међутим, његова смрт није угушила непријатељство које је настављено све до краја 1990, па и касније.

Најзад, сакупљена је војска од две хиљаде људи, али је Викторио и даље успевао да умакне и пређе мексичку границу. Међутим, притиснут са обе стране, претрпео је тешко губитке. Октобра 1880. године у Трес Кастиљосу мексичка војска сукобила се са Викторијевом групом која је тада имала само стотину ратника и четири стотине жена и деце. Били су опкољени и нападнути током ноћи. Викторио је погинуо у борби. Међутим, његова смрт није угушила непријатељство које је настављено све до краја 1990, па и касније.

Најзад, сакупљена је војска од две хиљаде људи, али је Викторио и даље успевао да умакне и пређе мексичку границу. Међутим, притиснут са обе стране, претрпео је тешко губитке. Октобра 1880. године у Трес Кастиљосу мексичка војска сукобила се са Викторијевом групом која је тада имала само стотину ратника и четири стотине жена и деце. Били су опкољени и нападнути током ноћи. Викторио је погинуо у борби. Међутим, његова смрт није угушила непријатељство које је настављено све до краја 1990, па и касније.

Најзад, сакупљена је војска од две хиљаде људи, али је Викторио и даље успевао да умакне и пређе мексичку границу. Међутим, притиснут са обе стране, претрпео је тешко губитке. Октобра 1880. године у Трес Кастиљосу мексичка војска сукобила се са Викторијевом групом која је тада имала само стотину ратника и четири стотине жена и деце. Били су опкољени и нападнути током ноћи. Викторио је погинуо у борби. Међутим, његова смрт није угушила непријатељство које је настављено све до краја 1990, па и касније.

РЕЧ-ДВЕ О ИСТОРИЈИ

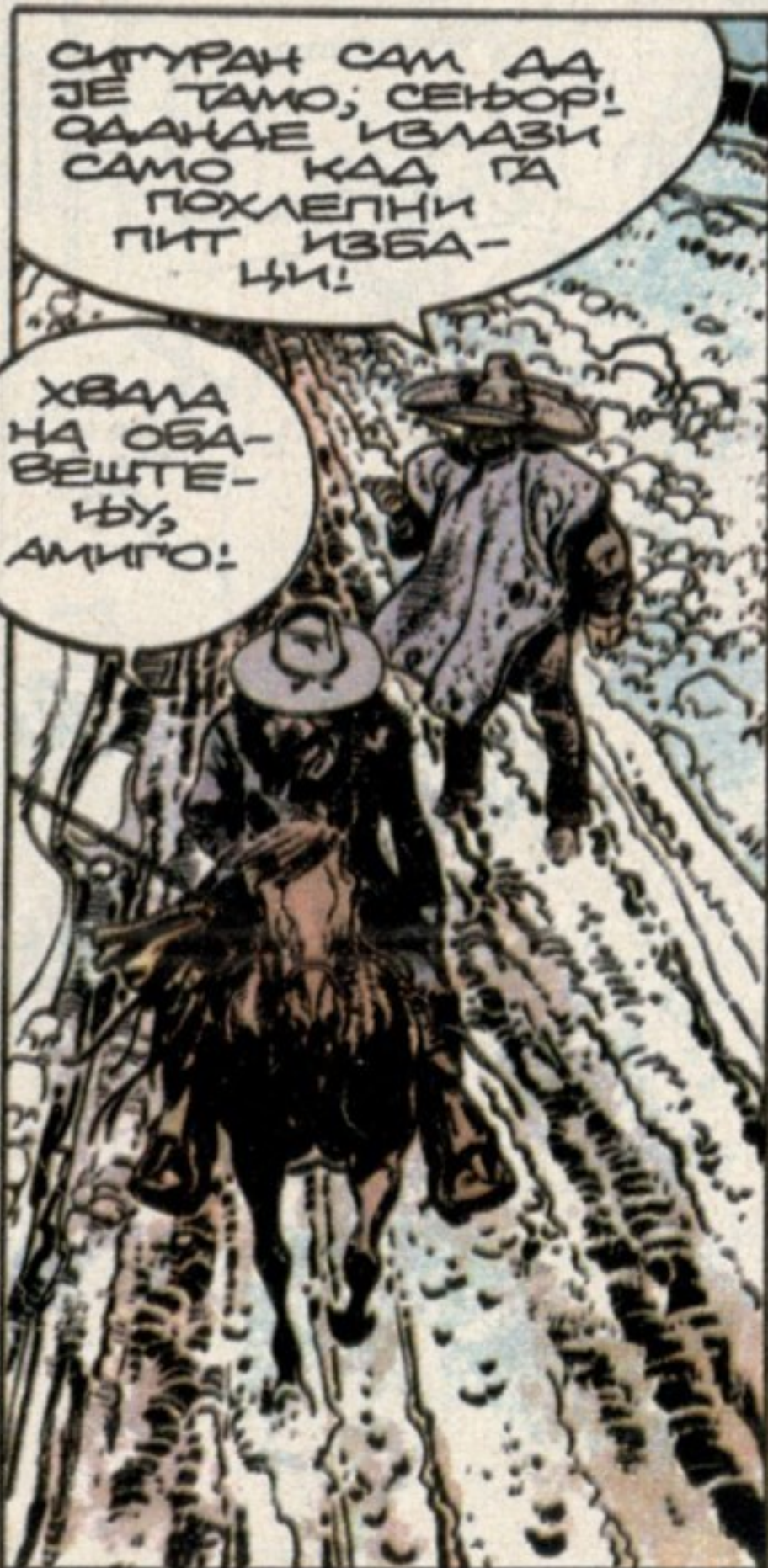
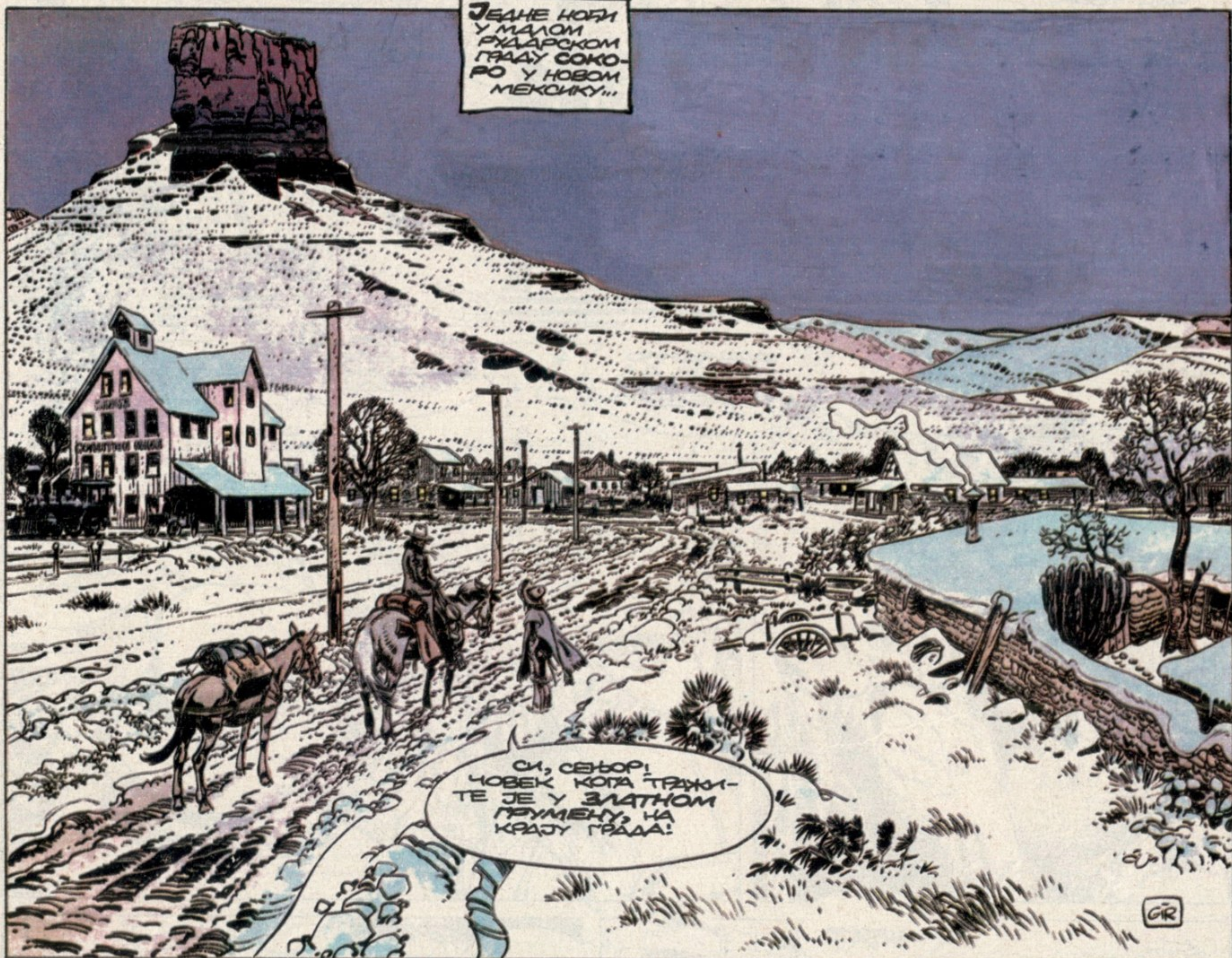
ПОРУЧНИК
БЛУБЕРИ

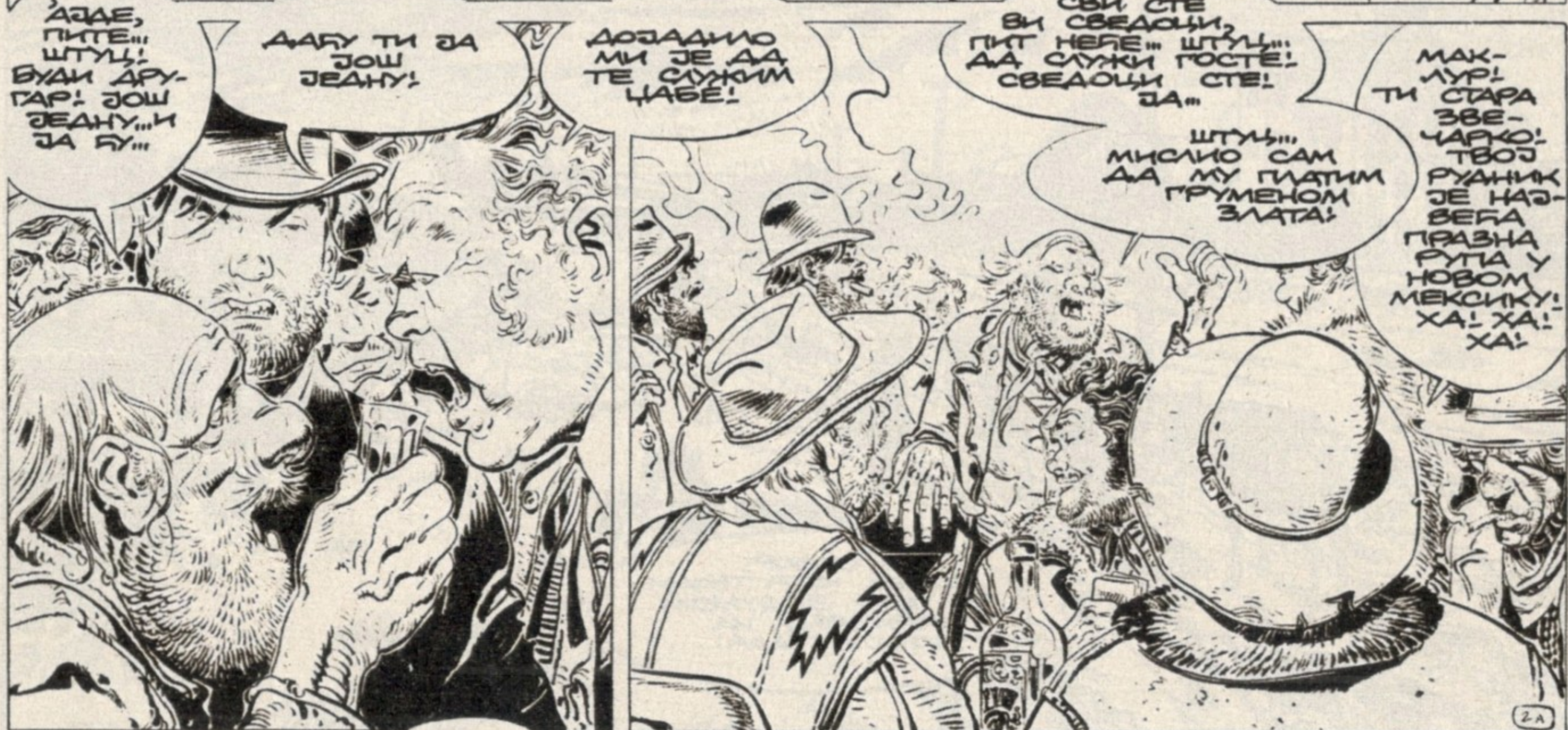
ДУГН МАРШ

НАПИСАО: МИШЕЛ ШАРЛИЏЕ

НАЦРТАО: ЖАН "МЕБИУС" ЖИРО

ЈЕАНЕ КОФИ
У МАЛОМ
РУДАРСКОМ
ГРАДУ СОКО-
РО У НОВОМ
МЕКСИКУ...

ЗА ТО
ВРЕМЕ,
ДЕВЕТА
МИЛА
ЗАПАДНО
У ТРПСАВИ
БОВИ
У АРИ-
ЗОНИ

ЛОШЕ ВЕСТИ,
СИНКО! ДОШЛО
МИ ЈЕ НАРЕЂЕ-
ЊЕ ИЗ ВАШИНГ-
ТОНА ДА ТРЕБА
ДА ТЕ ОТПРЕМИМ
ДО ПРВЕ ЖЕЛЕЗ-
НИЧКЕ СТА-
НИЦЕ!

ОДВЛЕ-
КАЕШ У
ДУРАНГО!
ТАМО РЕ
ТИ СУ-
ДИТИ...

...ЗА БЕКСТВО,
ВЕЛИКУ ИЗДА-
ЈУ И ПОКУШАЈ
УБИСТВА ПРЕД-
СЕДНИКА ГРАН-
ТА!

СМЛАД,
МАЈК! МИ ТИ
СВИ ОВДЕ ВЕРУ-
ЈЕМО! ТИ СИ СА-
МО ЖРТВЕНИ ЗА-
РАЦ! АЛ' ШТА МИ
ТУ МОЖЕ-
МО?

ЈЕ
И' ТО
СВЕ?

НИ-
ШТА!
МУКА
МИ ЈЕ ОД
ТОГА!

НИСАМ
ЗАБОРАВИО
ДА СИ МИ СПА-
САО ЖЕНУ ИЗ
ОВЕ ТРПСА-
ВЕ!

КАД
БИХ СЕ
САМО ЗА
ПИТАО... АЛИ
ЗА САМ
ВОДНИК! ТИ
ЗНАШ ШТА
ТО ЗНАЧИ!
НАРЕЂЕЊЕ
ЈЕ НА-
РЕЂЕЊЕ!

ТРАЖИ-
ГУ ДА СВЕ-
ДОЧИМ! УНИ-
ГУ СВЕ ШТО
МОГУ ДА НЕ ЗА-
ВРШИШ НА ВЕ-
ЩАЛИМА!

ШАХ!
ХВАЛА, ПУ-
КОВНИЧЕ! СА-
МО РЕТЕ СТРА-
ФИТИ ВРЕ-
МЕ!

ЗА-
БОГА!

БИЛА
СИ НА ИЗ-
ДИСАЈУ! НИ-
КОГ НИСАМ ВИ-
ДЕО ДА СЕ ТАКО
БОРИ ЗА
ЖИВОТ!

ТОИ
НА-
ПАХ!

ЧИНИ!

МНО-
ГИМА
РЕ СВА-
НУТИ
КАД МЕНЕ
НЕ БУ-
ДЕ!

ИМА-
МО ВЕ-
ЛИКО
ИЗНЕНАЂЕ-
ЊЕ ЗА ТЕ-
БЕ, МАЈК!
ПОСЕТА!

ШАХ-
МАТ!

?!?

GR
5

ЧИНИО
МЕСТО
ЈЕ ОНДА
У САН
КАРЛО-
СУ, СА
ЊЕНИМ
ОЦЕМ
И НА-
РО-
ДОМ!

МОРТОНЕ, КАД
СТЕ МЕ УХАП-
ЛИ, ИМАО САМ
ТОРБУ СА ТИРКИ-
ЗИМА! ЗАДРЖИ-
ТЕ ИХ, А ЊОЈ
ДАЈТЕ КОЊА
И ХРАНЕ!

У
РЕДУ,
МАЈК!

ИСТОВРЕ-
МЕНО!!!

БИО
САМ СИТУ-
РАЧ ДА ЈЕ
МАЈК СТРА-
ДАО У ОНОЈ
ЕКСПЛОЗИЈИ!
МУЧИЛО МЕ
ЈЕ ОСЕЋАЊЕ
КРИВИ-
ЦЕ!

МОЖДА
БИ МУ И ТО
БИЛО БОЉЕ
НЕГО ДА ВИ-
СИ! АЛИ ОВОГ
ПУТА ГА НЕ-
БУ ИЗНЕВЕ-
РИТИ! ЗБОГ
ТОГА САМ
И ДОШАО
ПО ТЕБЕ,
МАК!

КАД
СУ ГА ОП-
ТУЖИЛИ ДА
ЈЕ УКРАО КОН-
ФЕДЕРАЛНО БЛА-
ГО, МИ СМО СЕ
САКРИЛИ У МИШ-
ЈЕ РУПЕ! САД ЈЕ
КАСНО ДА КА-
ЖЕМО ИСТИ-
НУ!

МОЖ-
ДА...

РАД
У ТАКОЈ
ЛИИ КА-
ЛОВЕЈ
СЕНЗАЦИО-
НАЛНА
ЛЕПОТИЦА
ИЗ САН
ФРАНСИСКА

ГЛЕ!

ТАКО
МИ
СВЕГА!

АИ?
ТУ
ЈЕ
И
ОНА!

СЕМ
ТОГА, МИ
СМО ЊЕГОВИ
ДРУГАРИ! НЕ
БИ НАМ ПОВЕ-
РОВАЛИ! САМО
ОНАЈ НИТКОВ
ВИГО БИ МОГАО
БИТИ ОД ПО-
МОГИ, АИ?
ЗА ТО НЕМА
ШАНСЕ!

БИСЕР ЧИВАВЕ!

ПО-
ГОДИО
СИ ИЗ
ПРВЕ!
У ЗОРУ
КРЕГЕМО
У ТАК-
СОИ!

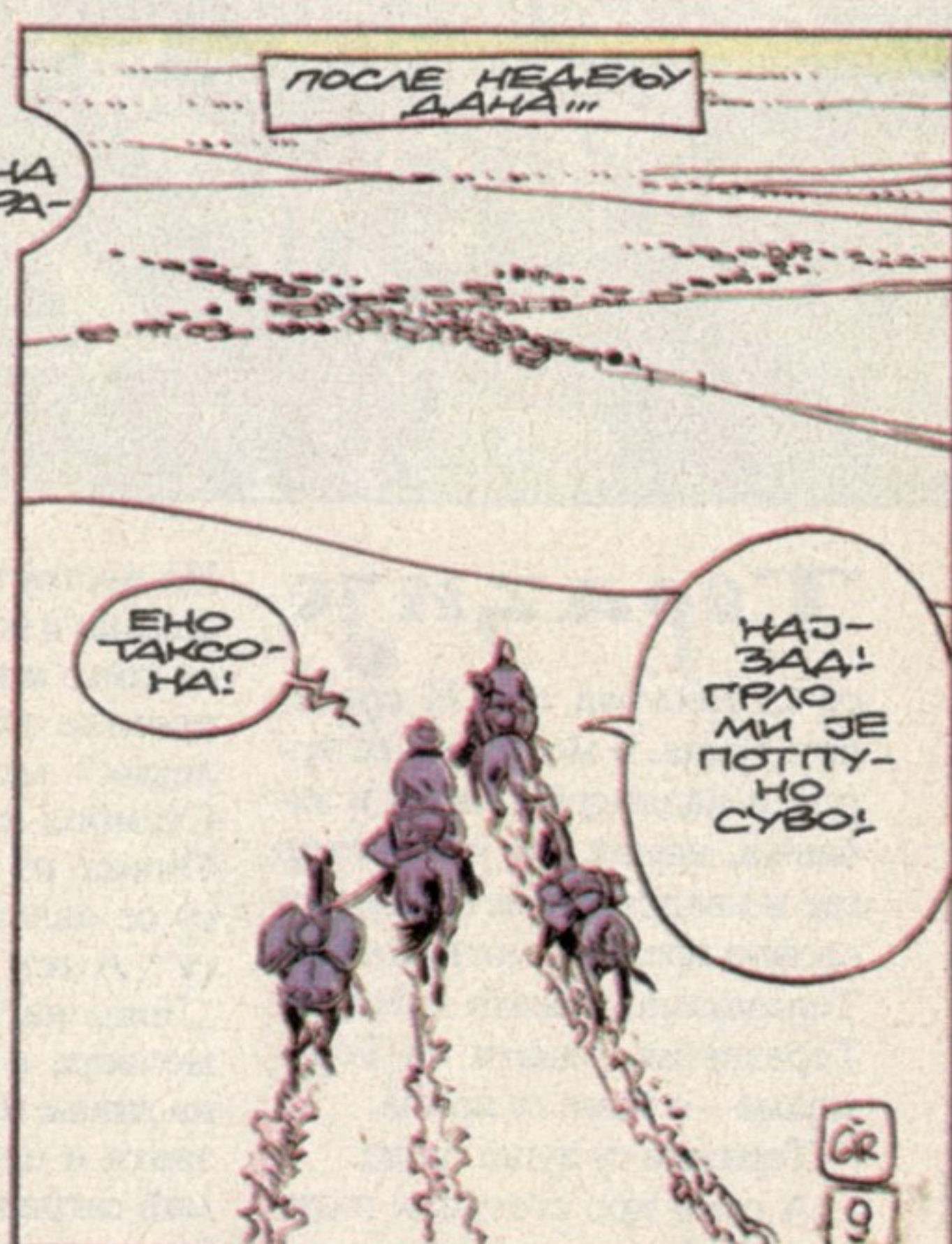
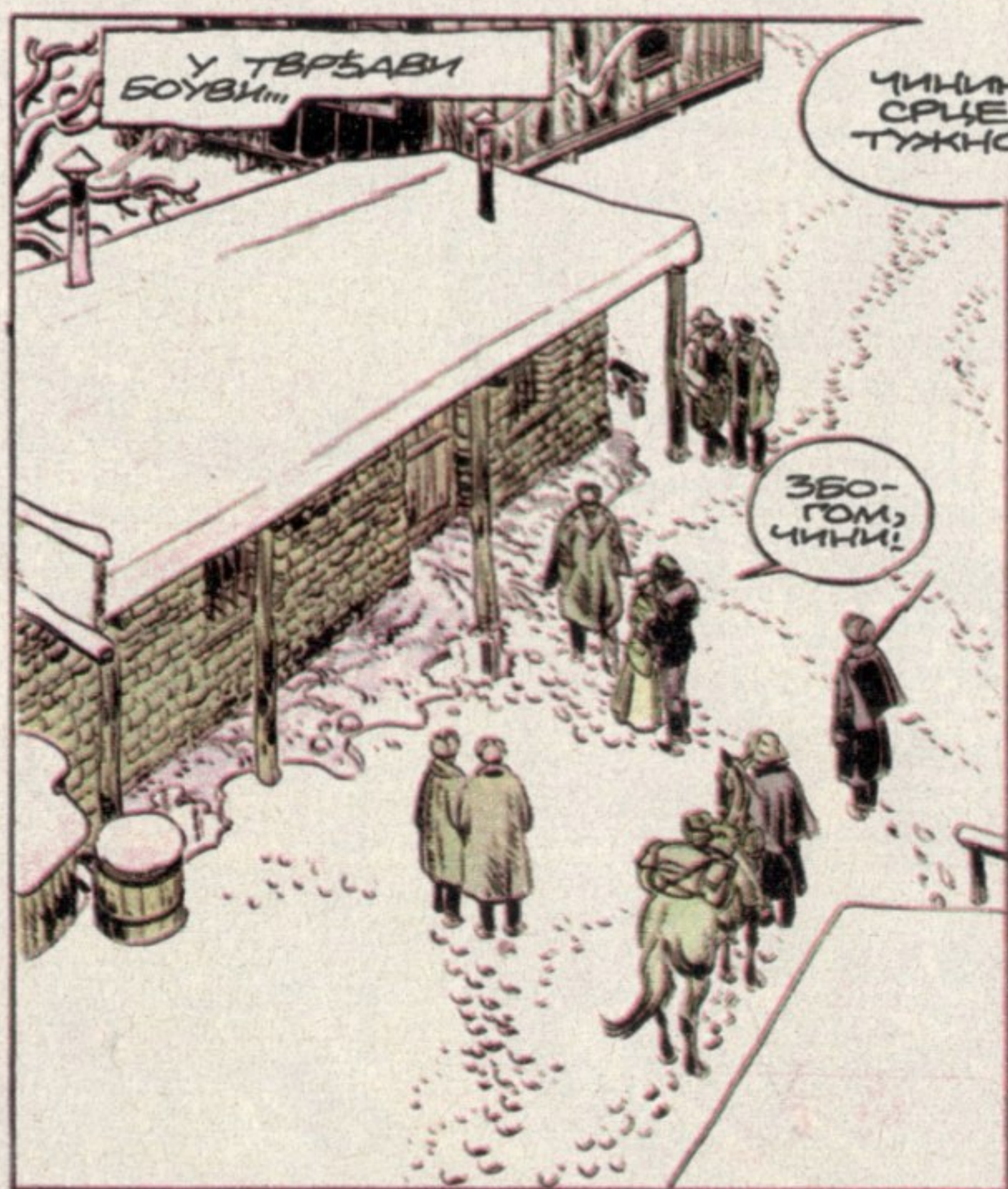
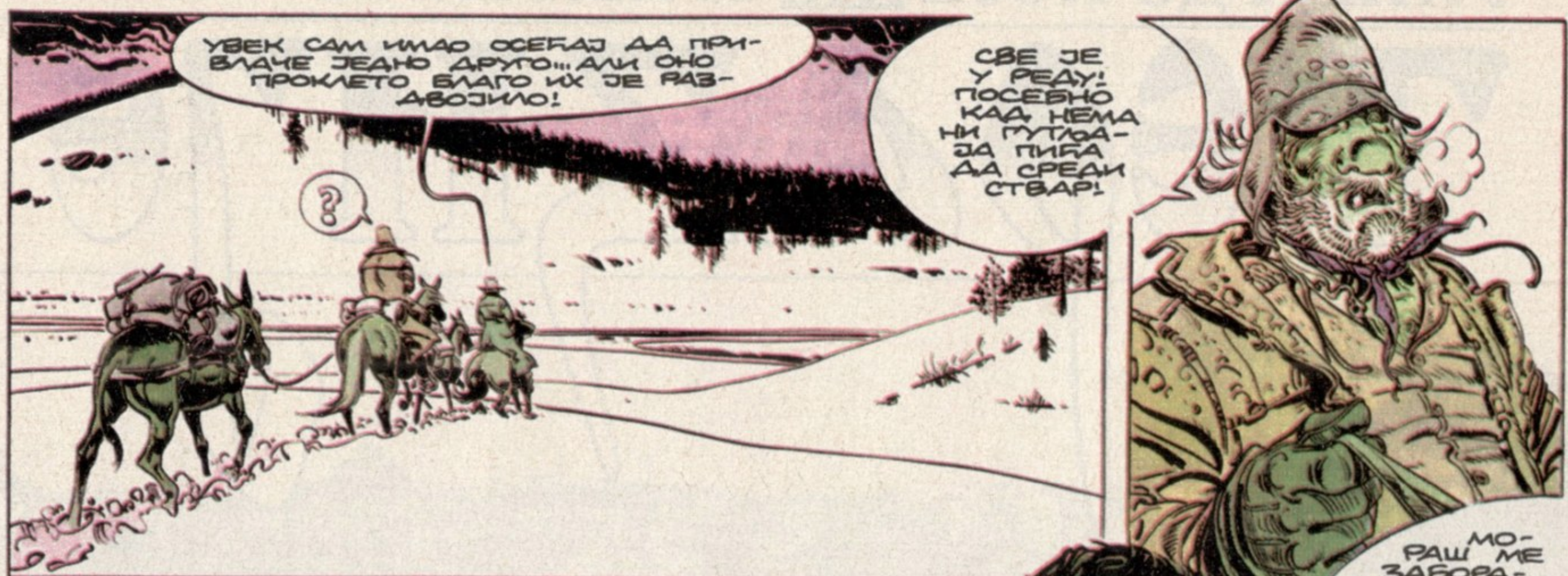

ЊЕНО
СВЕДОЧЕ-
ЊЕ ЋЕ ПО-
МОГИ! СВЕ
ЋЕ ДОИ НА
СВОЈЕ МЕ-
СТО!

МИСЛИШ
ДА ЋЕ БИСЕР
ФИЗИКОВАТИ
КАРИЈЕРУ
ДА БИ СПАСА
МАЈКА? ОНИ
СЕ НИСУ ПОД-
НОСИЛИ!

ХА! ХА!
ТИ НЕМАШ
ПОЈМА О
ЉУБАВИ СТА-
РА БУДА-
ЛО

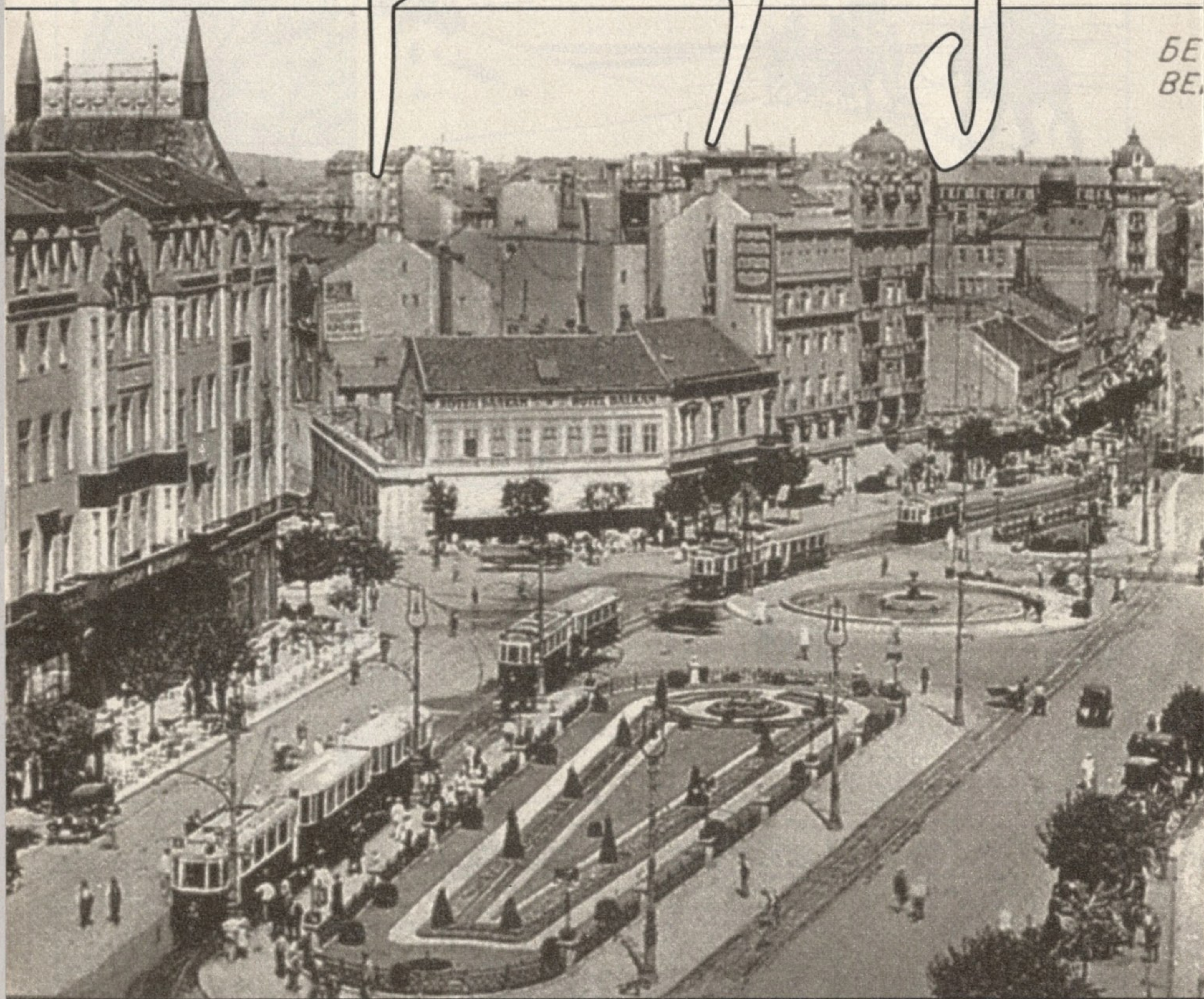
СУ-
ТРА-
ДАНИ

НАСТАВАК У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ
тридесет један

УЛИЦА ДО КОЈЕ **НЕ** ТРЕБА ПУТОКАЗ

Теразије

Теразије

су за Београд све. И средиште града, и место где се тргује и надмудрује, воли и забавља, најзад, то је простор где и квадратни метар баснословно вреди. Имати стан на Теразијама, држати дућан на Теразијама, радити на Теразијама – о томе се прича.

Теразије су душа града.

А само пре стотинак година није било тако, напротив.

тридесет два

На пустој теразијској ледини сељаци из околине испрезали су коње и волове и хитали да превале око две стотине „далеких“ метара и уђу кроз Стамбол-капију у Варош. Онима из Вароши Теразије су се налазиле „богу иза ногу“. А тек данашњи крај око „Лондона“ где су биле баре и мочваре и где се ишло у лов на дивље патке, па када је познати и признати Стојан Симић саградио себи кућу између каснијег Старог и Новог

двора умало га нису прогласили лудим!

За Србију је било значајно доношење хатишериџа турског султана, који је обзнањен 1830. године. Хатишериџ или указ одмерио је будућност Србије и Београда. Србија је добила аутономију, а опет није све ишло како треба. Турци су били присутни у београдској Вароши, тада оивиченој шанцем, још неколико мучних година. И то је био једини Београд. У Гра-

ду или на Калемегдану боравио је турски војни гарнизон. Град утврђен – ни мува да пролети, у Вароши исто. У Варош се улазило и из ње излазило кроз четири капије. Капије су ноћу затваране, а изјутра отворане.

Идући шанцем

Шанац, стварност и тегоба београдска, водио је од Сава-капије у данашњој Карађорђевој улици код камених степеница, затим је настављао

ДУША БЕОГРАДА

Припреmio МИЛЕНКО ТОДОРОВИЋ

Стручни Гордана Гордић
консултант

Илустровао Алекса Гајић

ОГРАД - Теразије.
LGRADE - Teraziye.

*И да не постоје,
Теразије
би биле измишљене
јер је њај
јросптор био
једина директна
јприродна веза
спаре и нове
вароши.
Некада се њу
исјрезала зајреја,
а данас
квадратни метар
вреди
злата*

садашњом Париском и Улицом кнеза Симе Марковића до Варош-капије на углу Поп-Лукине и Косанчијевог венца, потом продужавао Топличиним и Обилићевим венцем и поред кафане „Мажестик“ избијао на Стамбол-капију код пешачког прелаза испред Народног позоришта. Даље је водио Француском улицом до Видин-капије која се налазила на месту пешачког прелаза између Бајлонијеве пијаце и Бајлонијеве пиваре да би

се Душановом улицом затворио круг.

Шанац је затрпан 1862. године.

Данашња Васина улица, некада Стамболијски пут, делила је Варош на српски и турски део. Турци су насељавали дунавску падину, Срби – савску. Срби су се тискали око Саборне цркве и Варош-капије, а изван Шанца на падини према Сави настала је, такође српска – Савамала.

Чак и да нису насељаване,

Теразије би биле измишљене јер су директна праволинијска веза између „вароши у шанцу“ и простора за њено ширење, нарочито после одласка Турака 1867. године. У ствари, просецањем Кнез-Михаилове улице један београдски гребен повезан је са другим. Зато се теразијски плато назива и терасом. Одатле пуца видик на све стране.

Две куле испред „Москве“

Колико је кнез Милош Обреновић заслужан за ширење Београда изван шанца, толико је његов син Михаило радио на европеизацији града. У целој причи не треба да буде ускраћен ни кнез Александар Карађорђевић кога су уставобранитељи довели на власт 1842. да би га Светоандрејска скупштина 1858. уклонила са власти. Тада се на престо вратио остарели кнез Милош, поживео годину дана, 1860. умро и потомству оставио Теразијску чесму.

И док је београдска варош живела у шанцу, одлучни кнез Милош седам година после доношења хатишерифа издао је наређење да „од бога напуштени“ простор Теразије морају да населе сви београдски ковачи и казанџије. Добиће плац колико захвате. Али, да га ограде, озидају кућу и отворе радњу! Занатлије ни да чују за пресељење, па је кнез Милош подвикнуо. С њим није било шале.

Притиснуо је и Илија Чарапић, син Васе Чарапића, полицајац. Подржао га је

Цветко Рајовић, управник Вароши, тада полицај-директор.

Теразије су насељаване тешко и споро, углавном сиротињом. Зграде између којих су се простирале баште и воћњаци биле су мале и неугледне. Деценију касније Теразије су живнуле.

Ни назив Теразије није настао случајно. Наиме, у Београд је довођена вода са извора на Булбулдеру и у Мокром Лугу. Ту се се стварали истоимени потоци, а вода је спровођена до вароши кроз зида не водоводе, такозване – ђеризе. Тамо где није могла да тече слободним падом, сакупљана је у високе куле, одакле се лево и десно, опет слободним падом, разводила у споредне цеви до јавних чесми. Кулу за сакупљање воде Турци су називали – теразије. Две такве куле налазиле су се испред данашњег хотела „Москва“ једна код „Руског цара“, док је трећа била постављена код кафане „Грчка краљица“. У све те куле стицала је вода из мокролушког водовода.

Тако је од две куле, турских теразија, настао назив за цео данашњи простор – Теразије.

Упоредо са скромним насељавањем Теразија, почиње да се размишља како да се улепшају. Пошто је 1851. чаршијом већ кренула прича о подизању јавне украсне чесме на Теразијама, умешао се и лист „Војвођанка“ с предлогом да чесма буде велелепна и да се на њен врх постави постамент са Доситејевом статуом. Помињан је и Карађорђе. Од свега ништа. Само скромна пијаца испред данашњег хотела „Москва“ и стабла кестенова које су људи и испрегнута стока немилосрдно уни-

пштавали. Једва су се младице примиле!

Теразије су живнуле и доласком на власт Александра Карађорђевића. Пошто су сви у Београду припадали Обреновићима, новом кнезу купљена је кућа Стојана Симића која је преправком постала Стари конак и у коме су убијени краљ Александар Обреновић и краљица Драга. И увек тако бива: где власт ту и виђенији људи који су на теразијском простору почели да зидају куће од чврстог материјала.

Го као од мајке рођен

Изградњом Теразијске чесме 1860. године Теразије су почеле да мењају изглед – друга половина прошлог века проћи ће у њиховом украшавању. Радови на украшавању текли су спонтано, према жељама и укусу варошких власти. Светозар Зорић пише 1902. године:

„Сама је природа земљишта одредила улицу Краља Милана (Теразије су се у почетку званично називале именом Милана Обреновића) за најглавнију саобраћајну артерију вароши, али је ова улица у исто време достигла и врхунац бесмисленог уређења. Улица је подељена у три путање за кола – једну средњу, велику и две мале са стране; даље има шест тротоара и седам парцелица засађених шибљем и травом... Од свега хаоса само средња путања и два тротоара поред кућа имају смисла, све остало спада у естетску комику... Главни саобраћај иде средњим, десним врло узаним тротоаром и мада је исти једва метар и по широк, публика га највише воли...”

Одиста, ако је и за Теразије, много је шест тротоара!

Требало је да прође време па да градске власти увиде да је такво урбанистичко решење Теразија и непримерено и смешно. Због тога је 1911. године започело темељно преуређење Теразија.

У Београду је већ био уведен водовод, канализација и електрично осветљење. Трамвај није више вукла коњска

запрега. На Теразијама су постављена два коловоза, а између њих предвиђен је споменички простор и у продужетку као засебан део – два цветна острва. Уместо кестенова, засађени су јасенови. Ломљени камен замењен је дрвеном коцком. Коловозом је текао саобраћај у одвојеном смеру.

Највећи терет преуређења Теразија 1911. и 1912. године поднела је Јелисавета Начић, наша прва жена архитекта, службеник у грађевинском одељењу градске управе. Надзирала је све послове. Није успела да Теразијску чесму премести на место за споменике и фонтану. Власти су одлучиле да чесму раставе у делове који су пренесени у Топчидер где је чесма поново склопљена.

Око фонтане на средини коловоза на Теразијама настала је гужва. Фонтане су биле омиљене у Европи, али Београђани ни да чују. Зар да им се ту жабе легу, побу-

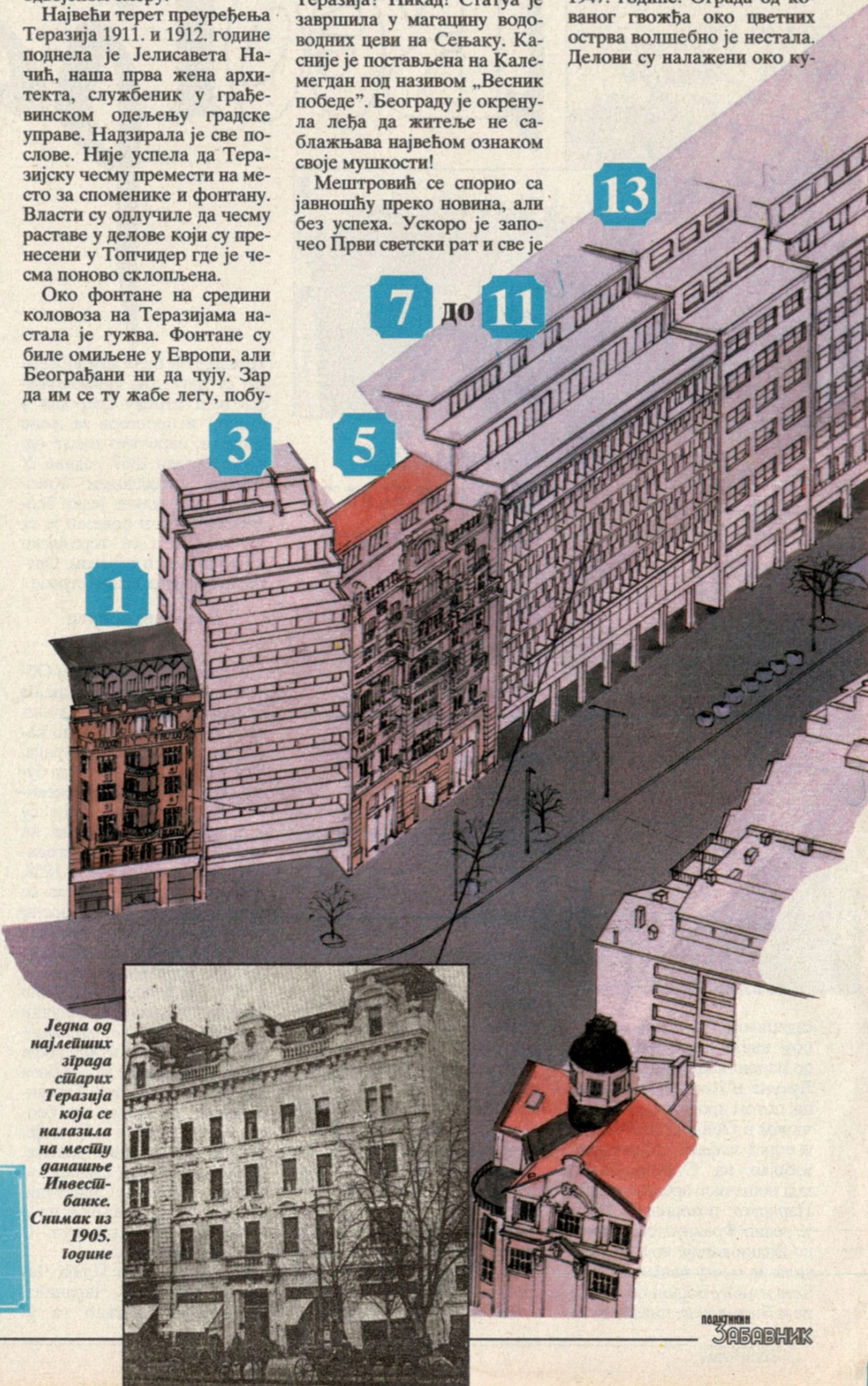
нили су се. Угледни вајар Иван Мештровић који је начинио пројекат остао је кратких рукава јер је већи ужас изазвала његова статуа „Победник” која је требало да буде постављена у простору за споменике. Приличи ли да се „Победник”, го као од мајке рођен, стави насред Теразија? Никад! Статуа је завршила у магацину водоводних цеви на Сењаку. Касније је постављена на Калемегдан под називом „Весник победе”. Београду је окренула леђа да житеље не саблажњава највећом ознаком своје мушкости!

Мештровић се спорио са јавношћу преко новина, али без успеха. Ускоро је започео Први светски рат и све је

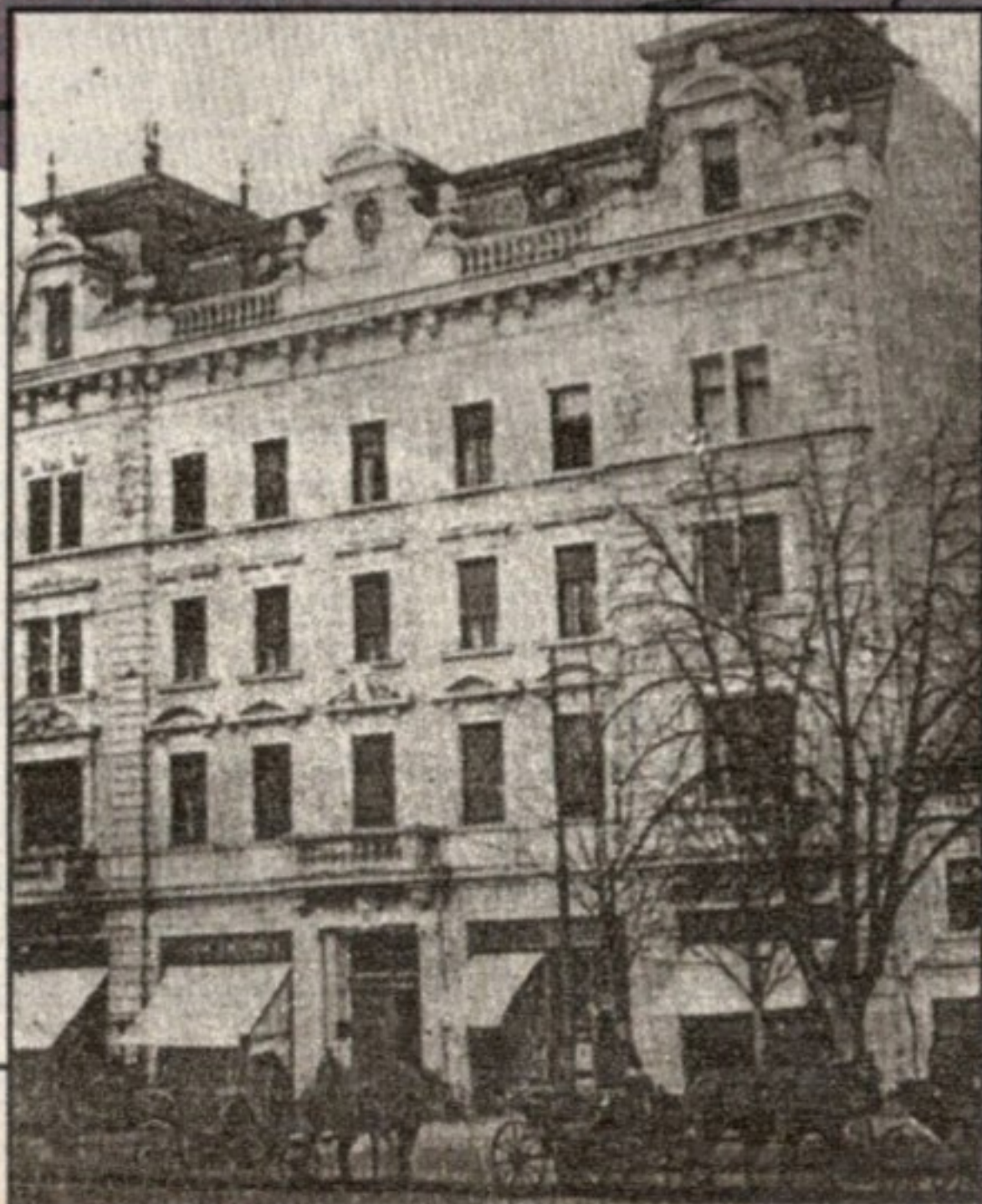
пало у заборав. Остала је само плитка округла фонтана.

Прелепа фонтана уместо старе постављена је на Теразијама 1927. Нова фонтана била је уздигнута, имала је дивну камену ограду и чинила част Теразијама.

Значајно ново преуређење Теразија обављено је и 1947. године. Ограда од кованог гвожђа око цветних острва волшебено је нестала. Делови су налажени око ку-

Једна од најлепших зграда старих Теразија која се налазила на месту данашње Инвестициске банке. Снимак из 1905. године

УЛИЦА
ТЕРАЗИЈЕ

Ћа неких функционера на Дедињу.

Архитектура Теразија необична је по времену настајања. Првобитне ку-

27

25

15 до 23

Радоје Домановић се у хоћелу „Париз” збој једној шамара „ојросио” од државне службе

УЛИЦА ТЕРАЗИЈЕ

Росулекова радња

Тешко је одредити које то некадашње бројеве зграде заузима данашња Роба кућа „Београд”, али су архитекте кроз пролаз зграде „извеле” Нушићеву улицу на Теразије остављајући тиме успомену на две јединствене куће које су се управо ту налазиле. Гледано са Теразија према Нушићевој, тачно на углу пролаза с леве стране дуго је одолевала двоспратница у чијем се приземљу налазила чувена кобасичарска радња Чеха Богољуба Росулека. У Београд је дошао 1887. године и почео муко-

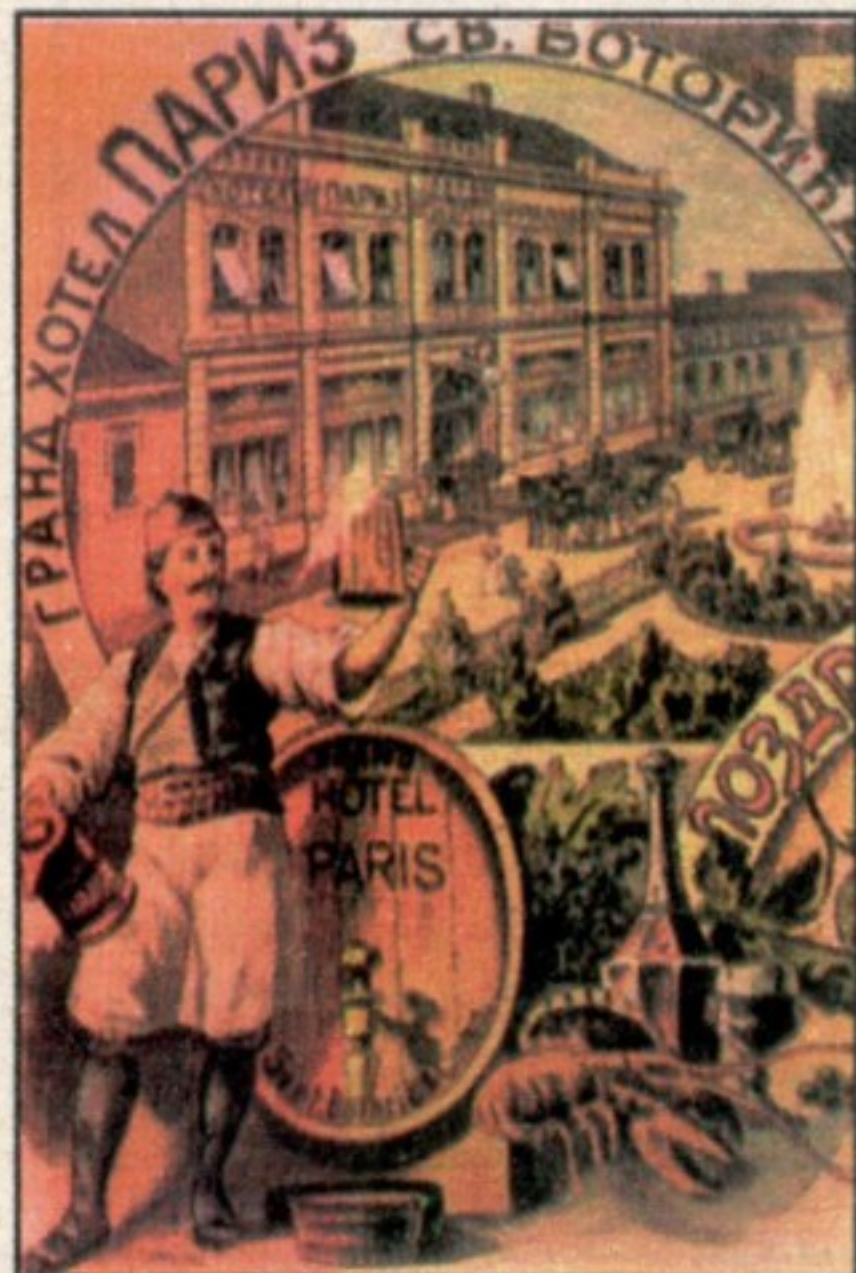
трпно посећи улицама у плеху вириле са струганим реном. Затим је отворио малу кобасичарску радњу, потом је раширио посао и отворио дућан у данашњој Македонској улици, да би се најзад уселио у приземље куће Катарине Богичевић на углу Скопљанске (данас Нушићеве) и Теразија где је остао до краја. Неки стари Београђани веле да му је радња била у згради преко пута, а да су се у приземљу Богичевићкине куће налазили пушкар и сараф (мењач новца.). Имао је и велики плац у Улици цара Душана. Његови производи били су европског квалитета, углавном све прерађевине од меса. Богољуб се венчао са својом продавачицом, а њеног сина Косту увео у послове и предао му радњу кад је одлучио да се врати у Чешку. Костина жена била је такође Чехиња – Јозефина – Фани Смејкал. Остаће упамћена по кафани „Марш на Дрину” коју је отворила и дала јој име. Кафана и данас постоји у Улици цара Душана.

ће имале су крајње једноставан, сиротињски изглед. Затим су подизане једносратнице, ретко зграде са више спратова и такав изглед Теразија може често да се види и на старим фотографијама и разгледницама. Али, ни тих кућа више нема. Можда се, ту и тамо, нека задржала. Данашња архитектура Теразија настала је углавном између два светска рата. А онда су се после Другог рата умешале новоизграђене зграде и „прошарале” Теразије. Складност старог и новог није постигнута, али о томе се и није водило рачуна. ■

Светозар Бошорић, власник хоћела „Париз”, издао је сојсйвену разгледницу. Ова пошйиче из 1902. године

Кућа Томаније Обреновић у којој је извесно време живео Никола Пашић постојала је понаша по једној несрећној љубави (зграда у средини фотографије)

Косија Ђорђевић Росулек био је поинак чувеној кобасичара Богољуба Росулека чији је заинаш настао са истим успехом

УЛИЦА ТЕРАЗИЈЕ

НЕПАРНА СТРАНА

КУЋА МИХАИЛА ПЕТКОВИЋА И ВЛАДИСЛАВА ЈОВАНОВИЋА

Теразије 1

Када је крајем 19. века Србија почела да се отвара према европском културном простору, помоћ чешких градитеља и те како је добродошла. Много је архитеката из Чешке оставило траг у нашем градитељству, између осталих и „Атеље архитекте Матије Блеха” или архитектонски биро „Крехлик-Јелинек” по чијем је пројекту 1928. године саграђена зграда на Теразијама 1. Остале тајна зашто је првобитни план Михаила Петровића Обућине одбијен, али „Крехлин-Јелинек” пројектовао је 1923/24. и дворишну зграду на истој адреси. У ствари, на тој кући биро је положио испит, па је тек неколико година касније пројектовао главну зграду окренуту улици. Приземље је увучено, данас са познатом „Златаром интернационал” и по оси зграде постоји пролаз са дућанима, а из приземља зграде силази се у подземни пролаз. Петковић и Јовановић били су угледни житељи старог Београда.

ПОСЛОВНИ ПРОСТОР

Теразије 3

Новоградња, осмо-спратница с лођама. Бе-

ограђанима данас позната по пролазу у приземљу зграде која директно спаја Теразије и трговински центар Чумићево сокаче.

ИЗВОЗНА БАНКА

Теразије 5

И на старим разгледницама види се да је ова зграда, подигнута између 1921. и 1923. године за потребе Извозне банке и једна од лепших на Теразијама, а успешно дело архитекте Данила Владисављевића. Саграђена као петоспратница у духу академизма, на фасади су примењени украси сецесије. По висини је фасада тројно рашчлањена, с тим што бочно

Данило Владисављевић припадао је групи значајних архитеката, градитеља Београда

други, трећи и четврти спрат имају лође. Глава Меркура постављена је на врху лука изнад улаза. Жена с вретеном и фигура Меркура су са стране еркера или испуста у висини прозора петог спрата. Не зна се ко је радио скулптуре. Приземље је увучено, са дућанима, и пролазом по оси који избија на Чумићево сокаче. Током 1957. дозидани су шести седми спрат чиме је првобитни изглед зграде нарушен. Плене прозори са декоративним луковима од вештачког камена.

ИНВЕСТИЦИОНА БАНКА

Теразије 7-11

Погледа ли се разгледница Теразија после преуређења 1911. године, када су оне засјале пуним сјајем, лако се уоче две једноспратнице поред једне приземне куће које су ту стајале прилично дуго. И као што се све брзо мења, и те „лепотнице” морале су да узмакну пред новим здањем и савременом архитектуром. Тако је на том месту 1958. године, по пројекту архитекте Владете Максимовића, подигнута шестоспратница Инвестиционе банке. Нестали су дућани у приземљу и повици трговаца: „Навали, народе, стигла галица из Трста и штоф из Беча!”

ПОСЛОВНА ЗГРАДА

Теразије 13

Иако се не види као засебна зграда већ се једноставно стапа са зградом суседне зграде Инвестиционе банке од броја 7 до 11, постоји и адреса – Теразије 13. На броју 13 је ретка знаменитост Београда, чувени биоскоп „Космај”. Са улице води дугачки ходник до улаза у биоскоп, у чијој су сали многе генерације Београђана после рата нетремице пратиле подвиге Тарзана, Винетуа и осталих пустилова.

РОБНА КУЋА „БЕОГРАД”

Теразије 15-23

Пословна новоградња. Зграда је намењена потребама Робне куће „Београд” (три спрата), док је прео-

сталих пет спратова пословни простор који углавном заузима Привредна комора Југославије. Здање је саграђено 1958. године по пројекту архитекте Лавослава Хорвата. Претходно су порушене једносратне и двосратне куће које су се налазиле на том месту, а веза Теразија са Нушићевом улицом решена пролазом у ширини саме улице.

ХОТЕЛ „КАСИНА”

Теразије 25

Стари хотел „Касину”, једносратну грађевину, подигла су око 1857. године нека браћа Лукић из Великог Села код Београда. Биће да су имали доста новца, а плац на Теразијама био је јевтин. Потом су се мењали власници. Само је име остајало исто – „Касина”. Тако је зграда допала и у власништво Васе Мијатовића кога су Београђани називали – Васа безобразни. Васа је био жива легенда „Касине” јер је волео да се шали и изводи шеретлуке. Током 1889. године присталице Напредњачке странке готово су му денолирале хотел – дигли буну против власти, па по Васином локалу! Средио Васа штету па заборавио, био је душа од човека.

После Првог светског рата као власник хотела појављује се Софија Богдановић, удовица Ђоке Богдановића. Очигледно, Васа је Ђоки продао „Касину”. Софија је одлучила да сагради нови хотел. Стари је срушен око 1920. године, а нови је био „кућа првог реда”. У „Касину” се једно време долазило са чланском картом, па би хотел могао да се сматра и клубом затвореног типа. Пројекат за Софијину „Касину” начинио је Јанко Шафа-

Пашићево ћоше

На самом десном углу пролаза испод Робне куће Београд, гледано према Нушићевој улици, дуго је стајала једносратна сива кућа, обележје Теразија. Ту је некада живео Никола Пашић, па су место називали – Пашићево ћоше. Кућа је припадала Томанији Обреновић, жени Јеврема Обреновића, рођеног брата кнеза Милоша. Томанија је мрзела кнеза, па је том мржњом затровала и једну од пет кћери – Анку. А Анка пуштахија, како су је називали, хтела је да кћерку Катарину уда за кнеза Михаила Обреновића. Затим се збио познати атентат на кнеза Михаила. Један метак погодио је Анку у главу, а други Катарину у плећа. Преживела је и од тада се није смирила. Удавала се, један муж јој је умро, другом је загорчала живот. Оставила је мужа, познатог Михаила Божићевића и отрчала неком студенту да му падне у загрљај. На „Пашићевом ћошку” пукла је брука.

После је кућа продата и најзад срушена. Остала је занимљива прича.

Кућа у којој је једно време живео вођа радикала Никола Пашић заузимала је простор на углу Теразија и Нушићеве улице.

рик, а 1937. изведене су преправке на згради по нацрту Фране Урбана. У „Касини” се налазио и биоскоп. Горњи спратови надзиђивани су приликом преуређења, нарочито после Другог светског рата.

ПОСЛОВНА ЗГРАДА

Теразије 27

Шестоспратница. Градња је започела 1948, али се због недостатка новца отегла до 1952. године. Наручилац посла била је „Југословенска књига”, а пројектант фасаде архитекта Владета Максимовић. Зграда је необична по поставци јер има и такозвани „Безистан” а и веза је Теразија са Тргом Николе Пашића. И „Безистан” је пројектовао Владета Максимовић. У приземљу према Теразијама је кафански простор и познати „Мекдоналд”.

Хотел „Париз”

Био је то не само репрезентативни хотел, већ и посебна прича београдска. Налазио се до хотела „Касина”, на месту пролаза који чини везу Теразија и Трга Николе Пашића. Водио се на адреси – Теразије 27.

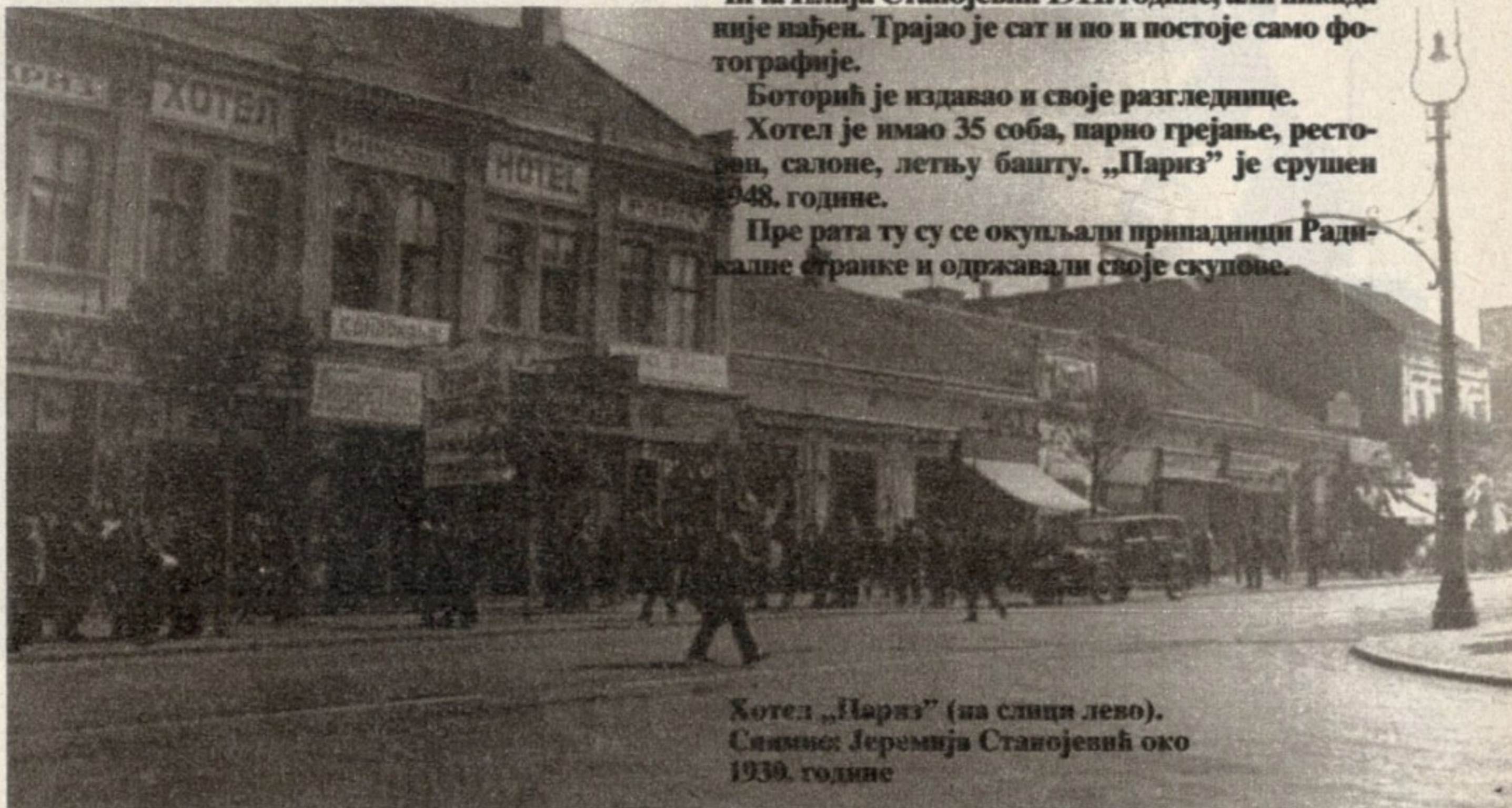
Као здање, хотел није одушевљавао, али је имао европско уређење и послугу. Ни кухиња није заостајала. Уосталом, у „Паризу” је одседао крем, а домаћи гости били су углавном најугледнији људи. Верује се да је хотел изграђен између 1866. и 1869. године. Није искључено да је зграду пројектовао инжењер Ђура Љочић јер се после десетак година помиње као власник зграде. Сопственик хотела, док је зграда зидана, то се зна, био је Анђелко Алексић-Ђоса јер је

поседовао механу која се налазила управо на месту где је хотел подигнут. Биће да је он имао велики плац на Теразијама јер је део земљишта од њега купио и познати кафеџија Шишко који је држао кафану на месту биоскопа „Београд”. Хотел „Париз” одувек је био хотел првог реда, нарочито када га је држао Светозар Боторић, који је, осим хотела, имао кафану у Таковској и једну бакалницу. Био је заљубљеник у филм и новчано га помагао. Први сталин биоскоп у Београду отворио је 1907. године у једној од сала свог хотела „Париз” баш Светозар Боторић. Назвао га је „Гранд биоскоп позориште – хотел Париз”. Зна се да су се у дворишту хотела налазиле две филмске сале, познати „Биоскоп Новковић”, а да је он лично финансирао снимање немог филма „Карађорђе”. Филм је режирао Чича Илија Станојевић 1911. године, али никада није нађен. Трајао је сат и по и постоје само фотографије.

Боторић је издавао и своје разгледнице.

Хотел је имао 35 соба, парно грејање, ресторан, салоне, летњу башту. „Париз” је срушен 1948. године.

Пре рата ту су се окупљали припадници Радикалне странке и одржавали своје скупове.

Хотел „Париз” (на слици лево).
Снимак: Јеремија Станојевић око
1939. године

Урошева пивница

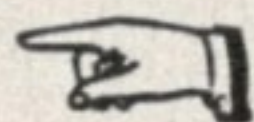
Данас би се нашла у приземљу пословне вишеспратнице Теразије 27, негде где је улаз у „Мекдоналд”. У време када је постојала као кафана у приземној згради, „Урошева пивница” водила се на адреси – Теразије 31. Београђане није привлачила изгледом, али су ипак веома радо долазили на мезе и хладно пиво у криглама. Кафана је била пространа и имала је башту. Држао ју је неки Урош из Шумадије. Зграда се одржала све до 1938. године када је делимично уступила место за градњу вишеспратнице у којој се налази биоскоп „Београд”.

УЛИЦА
ТЕРАЗИЈЕ

тридесет седам

УЛИЦА ТЕРАЗИЈЕ

Неугледна али врло омиљена
Шишкова кафана била је у при-
земљу двоспратнице на углу
Теразија и данашњег Трга Ни-
коле Пашића. Власник Стеван
Јовановић Шишко умешно се
бавио кафеџијским послом

Архитекта Светозар
Ивачковић
(на слици) са
архитектом Јованом
Суботићем
пројектовао је
зграду Министарства
правде

31

35

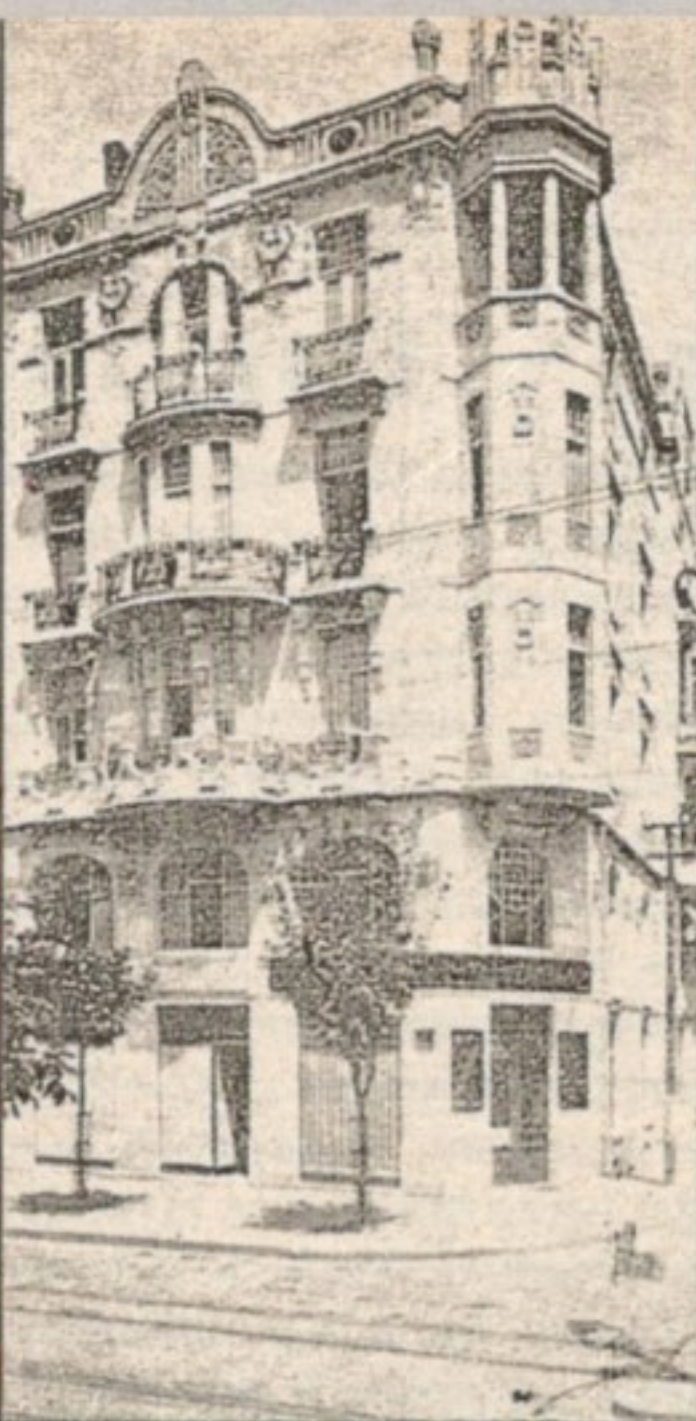
37

39

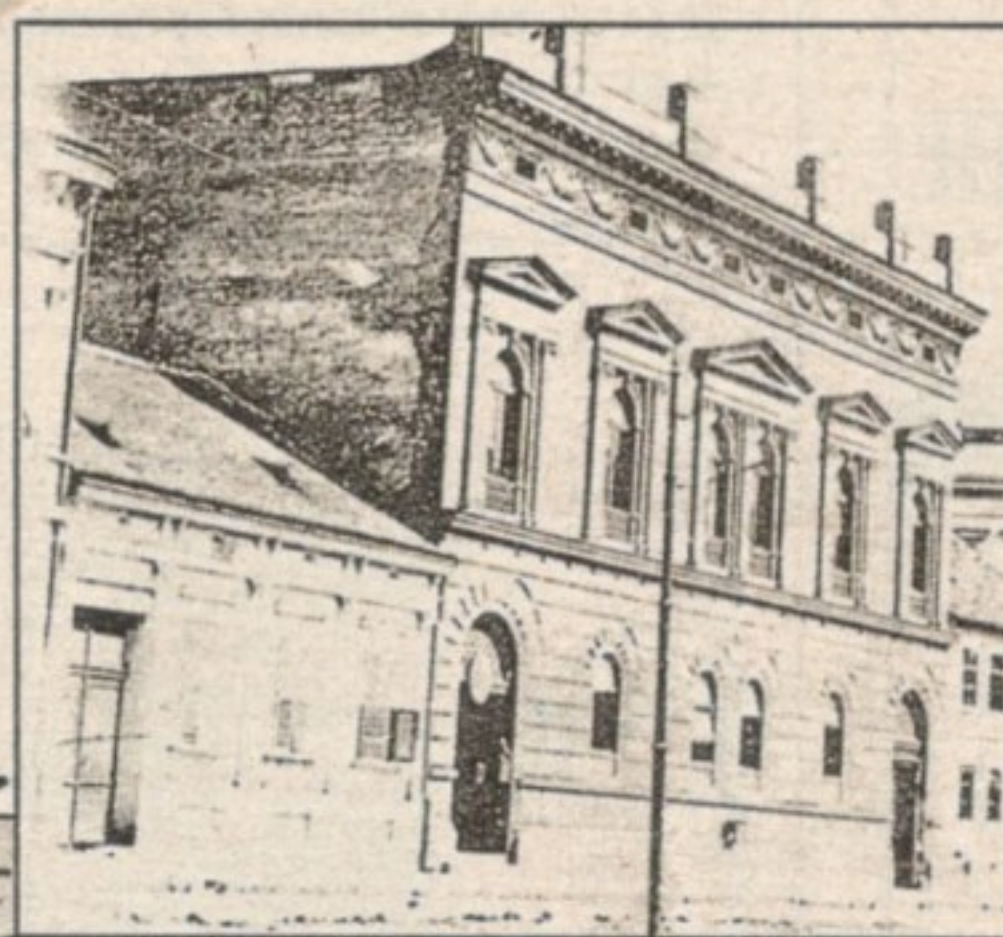
29

Зграда банке Николе Бошковића снимљена 1920. године

Део Теразија који више не постоји. Низ зграда (на слици) заузимао је простор до Старог двора

Зграда Министарства правде (лево). Почетком августа 1929. године камера непознатог сниматеља забележила је двадесетак метара од зграде саобраћајни удес и увиђај полиције. Живот је изгубила Линка Марковић а возио је Велимир Милојковић. За несрећу је оптужен и син председника београдске општине Милоша Савчића

У броју 37. налазила се прва редакција "Политике" 1904. године

Игуманова палата подигнута је на месту старе приземне зграде (лево).

Сима Андрејевић Игуманов остао је упамћен као велики добротвор српског народа. Носио је надимак Призренац јер је родом из тог краја

УЛИЦА
ТЕРАЗИЈЕ

УЛИЦА ТЕРАЗИЈЕ

ЗГРАДА ПЕНЗИОНОГ ФОНДА ЧИНОВНИКА И СЛУЖИТЕЉА НАРОДНЕ БАНКЕ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

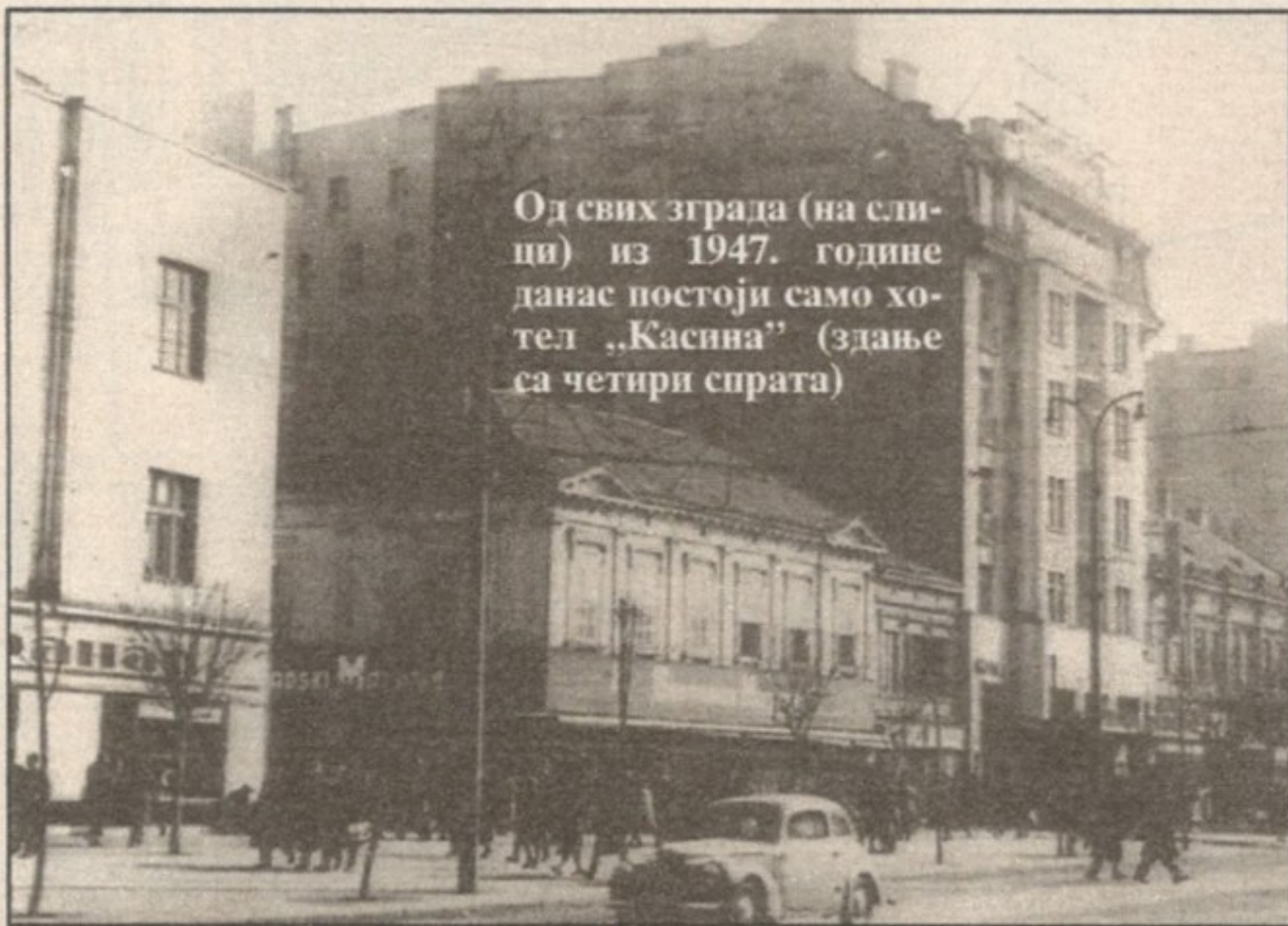
Теразије 29

Дугачак назив, а зграда једноставне архитектуре. Таква јој је и фасада. Лучна зграда која се води на адреси Теразије 29, али делом залази и у Булевар данас Трг Николе Пашића. Грађена је од 1938. до 1941. године по пројекту Григорија Самојлова, уз помоћ Боривоја Белопавловића, Миливоја Ракића и Владимира Богородинског. С обзиром на то да се ту дуго налази биоскоп „Београд“, често је називају и – палата „Београд“. Београђани се места радо сећају јер је у приземљу једносpratнице Стеван Јовановић Шишко држао кафану. Каква је то људина, кажу, била. Цела га је чаршија волела. Македонец, кафеџија, дошао у Београд, купио плац на углу Теразија и Улице цркве светог Марка (тако се онда звао Булевар револуције), озидао кућу од бондрука са двориштиме, које је врвело од сељака намерника, а у кафани – шта ти душа жели, прсте да полижеш. Јест, хигијена није била на висини, али испред радње башта. На спрату у собама нудило се и спавање. Био је мршав, а надимак Шишко давао се, напротив, гојазним и крупним људима. Али. Шишко па Шиш-

четрдесет

Кафана „Таково“

У пролазу зграде на Теразијама 27, који данас повезује Теразије са Тргом Николе Пашића, некада се налазила кафана „Таково“ и носила је број – Теразије 29. Првобитно је то била механа Константина Николајевића коју је давне 1858. године, како се сматра, под закуп узео Дамјан Димитријевић. Механа је имала просторију за келнерај, пет соба и подрум. Почетком 20. века зграда је или преправљена или срушена па поново подигнута приземна јер се 1910. „Таково“ оглашава у новинама и као хотел са пивницом и рестораном. У огласу пише да се ту служи „српска и француска кујна и да гостује дамен-капела...“ Да се и не помиње „да се ту говоре сви јевропски језици...“ Све је то лепо звучало, али је и било далеко од истине. Најважније је да су гости уз мезе могли да гледају и филмске представе. Нушћу помиње да је овде извесно време била глумачка берза, а да је почетком овог века кафана имала лепу башту. Била је и станица политичара, па су се у кафани одржавали политички скупови. Кафана се помиње и 1924. године када је купац био извесни Недељковић. Све у свему, Београђанима је била драга. Крајем маја 1902. у башти кафане „Таково“ увече, закачили су се у разговору Радоје Домановић и Јаша Продановић који је Домановићу опалио шамар. Јаша је са службом заглављен у Пирот, а Домановић је поднео оставку на државну службу.

ко и тако остало. Код Шишка се пило добро пиво, за стоне чаршаве није се знало, али ту су трговци стоком сводили рачуне, па често и касу остављали на чување код газда Шишка. Београђани су волели Шишка, без њега се није могло.

ИГУМАНОВА ПАЛАТА

Теразије 31

Сима Игуманов, рођен у Призрену због чега је носио надимак – Призренац, толико се обогатио на трговачким пословима да је сматрао „од бога датим“, како је говорио, да део иметка мора да подели са својим народом. Зато је помагао

манастире и школе, посебно док је живео у Русији. Највећа „слабост“ била му је Призренска богословија којој је завештао целу палату коју је подигао на Теразијама. Здање је подигнуто 1936. године по пројекту браће архитеката Петра и Бранка Крстића. Сам власник ове угледне палате назвао ју је – Задужбина Симе Андрејевића Игуманова, како је гласило његово пуно име и презиме. Зграда је била намењена за становање, док је данас комбинација стамбеног и пословног простора. Палата је пројектована у духу модернизма, са једноставном али лепом фасадом. Има шест спратова. На ободу крова налазила се скулптура – група фигура са називом „Сима Игуманов

са синчићима“. Скулптура је била висока 3,5 метра и изливена у бронзи. Аутор је вајар Лојзе Долинар. Да би стекао утисак да се скулптура лепо уклапа у изглед целе зграде, један од пројектаната Бранко Крстић направио је истоветну силуету од дасака и поставио на исто место где је намеравао да постави скулптуру. Затим се одмакао далеко од зграде и посматрао. Уверио се да је у праву и да се скулптура заиста лепо уклапа у целокупни изглед зграде.

У ноћи између 10. и 11. августа 1950. године по наредби урбанистичког одсека Београда радници су швајцарским апаратима исекли скулптуру. Делови гипсаног модела, главе, погрсја и пет фигура, налазе се готово неопштећени у Призренској богословији.

ЗГРАДА „АСИКУРАЦИОНИ БЕНЕРАЛИ“

Теразије 35

Петоспратница необичног назива саграђена 1930. године према пројекту архитеката из Италије, али се наш архитекта Милан Антоновић прилично намучио око његове разраде. Помогao му је и архитекта Рик. Примењен је уобичајени академизам 20. века, али је фасада богато украшена, нарочито радовима вајара Драгомира Арамбашића и Петра Палавичинија. Арамбашић је радио Меркура и тему – индустрија, представљену мушком фигуром са индустријским точком, постављену у висини завршеног спрата и у осни доњих стубова. Палавичини је вајао жену с лангером и жену с кошницом. Скулптуре су успеле. Јосип Граси морао је све то да исколеше у камену. Посао је обавио више него успешно.

Назив „асикурацио-

ни ђенерали” означава осигуравајуће друштво.

Данас је у згради седиште више спортских савеза, између осталог и Фудбалског савеза Југославије, али делимично служи и за стамбене потребе.

СТАМБЕНА ЗГРАДА

Теразије 37

Једноставна једносратница, додуше углађене фасаде. Готово – занимљивост! На спрату има пет прозора тако рећи из доба кнеза Милоша, а у висини средњег терасу од кованог гвожђа. У приземљу су трговинске радње.

ЗГРАДА СМЕДЕРЕВСКЕ БАНКЕ

Теразије 39

Лепота од зграде. Састоји се од три спрата и мансарде која може да се рачуна и као спрат. Фасада је по висини подељена на три дела. Бочни други и трећи спрат носе украшене терасе.

Зграду Смедеревске банке, једину на Теразијама у духу сецесије, пројектовали су Исаил Фидановић и Милорад Рувидић (на слици).

Здање је подигнуто 1910. године и као пословни простор за бога-

таша и пословног човека Милана М. Стефановића са надимком – Смедеревац. Пројекат су заједнички радили Милорад Рувидић и Исаил Фидановић. С обзиром на то да се неко време у приземљу налазила Смедеревска банка, природно је да су Београђани зграду назвали по имену банке. Фасада је препуна украса од вештачког камена. Све је у духу сецесије. Украсни детаљи, међутим, рашчлањени су и постављени по јасно утврђеном плану и дају складну целину. Цветни орнаменти вешто су компоновани са четири исте женске маске постављене на врховима лизена.

ЗГРАДА МИНИСТАРСТВА ПРАВДЕ

Теразије 41

Једносратница са високим партером зидана у доба краља Милана 1883. године за потребе Министарства правде. Било је предвиђено да се ту „смести” и Кварт теразијски, тек да све то буде у једном блоку, рачунајући стране конзулате, Министарство просвете и још нека државна надлештва. Посао су добили архитекти Светозар Ивачковић и Јован Суботић који су морали и да надзиру ток радова. Пројектујући зграду за Министарство и Кварт, Ивачковић и Суботић нису се много намучили. Знало се где за кога треба поставити улазе и излазе, осим што нико није могао да предвиди да ће зграда Министарства правде служити намени све до Другог светског рата, а да ће њене просторије дуги низ година користити и друга надлештва. На згради се препознаје дух академизма. Оквири око прозора на спрату су украшени, а прозори „стоје” на каменим стубићима. Истиче се венац од цве-

тне орнаментике испод крова. У приземљу нема трговинских радњи, у зграду се улази са улице.

КУЋА СВETИСЛАВА БРАНКОВИЋА

Теразије 43

Крајње једноставна шестоспратница, са обележјима модернизма, саграђена 1939. године по пројекту архитекте Бранислава Маринковића. Седми спрат је дограђен. У приземљу су трговинске радње. Угледни Београђанин Светислав Бранковић добио је пространу стамбену зграду и то је све.

КУЋА РЕНЕ ШАНЦЕРА И ПАВЛА БИНДЕРА

Теразије 45

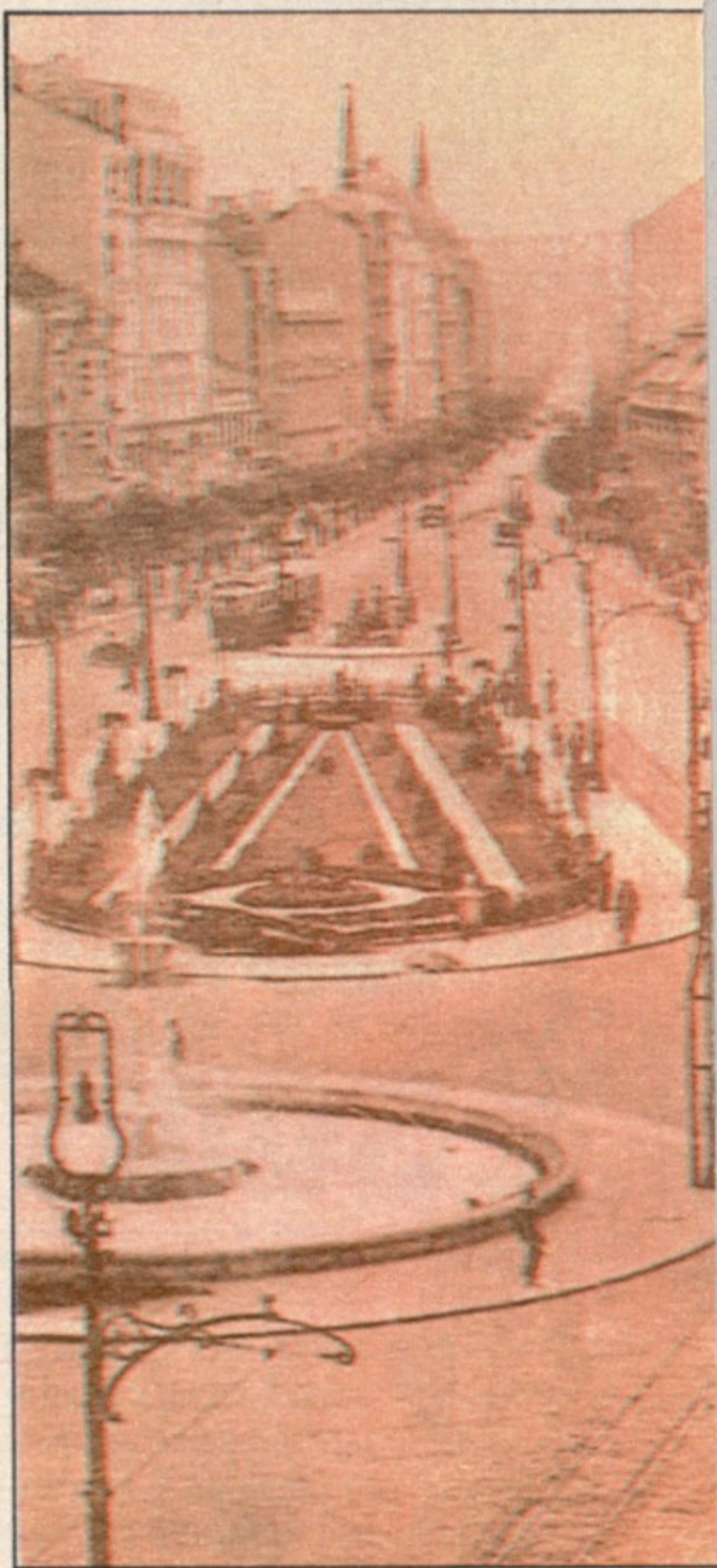
Савремена петоспратница са међуспратом и познатом књижаром у приземљу. Почела је да се гради 26. маја 1936. године за стамбене потребе чему је и служила. Пројектант је архитекта Душан Глишић.

БАНКА НИКОЛЕ БОШКОВИЋА

Теразије 47

Зграда захвата угао Теразија и Улице Драгослава Јовановића. Зидана је као троспратница и обликована у духу академизма са украсним детаљима сецесије. Како је угао зграде засечен, пројектанти су на трећем спрату поставили еркер или испуст и оставили га отвореног. Сматра се да је зграда првобитно пројектована за доктора Љубомира Ненадовића, али се не зна зашто је он

одустао од градње која је требало да се започне и заврши 1913. године. Пројекат архитекте Николе Несторовића прихватио је банкар Никола Бошковић и добио здање какво је желео. Између два светска рата зграда је преправљена и дозидан је још један спрат. После Другог светског рата приземље ове зграде познато је по томе што се у њему налази туристичка агенција „Путник”.

УЛИЦА ТЕРАЗИЈЕ

Захваљујемо Заводу за заштиту споменика културе Београда, директорки Лилијани Ратковић и документаристи Лидији Котур на свесредној помоћи и стављању података на увид приликом рада на тексту.

У ИДУЋЕМ БРОЈУ ПАРНА СТРАНА

четрдесет један

НЕВИНОСТ ЗАШТИТЕ

У приземној згради „Такова”, која је истовремено била и кафана и биоскоп а налазила се заједно са хотелом „Париз” на месту данашњег пролаза за Безистан, представе су даване и за време немачке окупације. Ту се 1943. приказивао први српски дугометражни звучни играни филм који је режирао, делимично финансирао и у њему играо главну улогу наш познати акробата Драгољуб Алексић. Иако је филм имао љубавни садржај, партизани су после рата ухапсили Алексића само зато што је филм снимао за време окупације. Убрзо су га пустили, али то није било све. Немци су забранили приказивање Алексићевог филма јер је у Београду био гледанији од њиховог филма „Златни град” који је приказиван у исто време. Тако је испало да је Алексић и по Немцима и по партизанима починио грех!

Алексићу је новчано помогао и цео пројекат изнео на својим плећима Стеван Мишковић. Био је и сниматељ и „тонац”. Звали су га „Баја Ђора” јер је допринео да се поставе темељи бугарског филма.

Екипа Алексићевог филма била је малобројна. Радило се мучно и дилетантски. Све је било наивно, од глуме до режије, али место овог филма у историји српске кинематографије је значајно. На нашој слици види се ред за улазнице.

четрдесет два

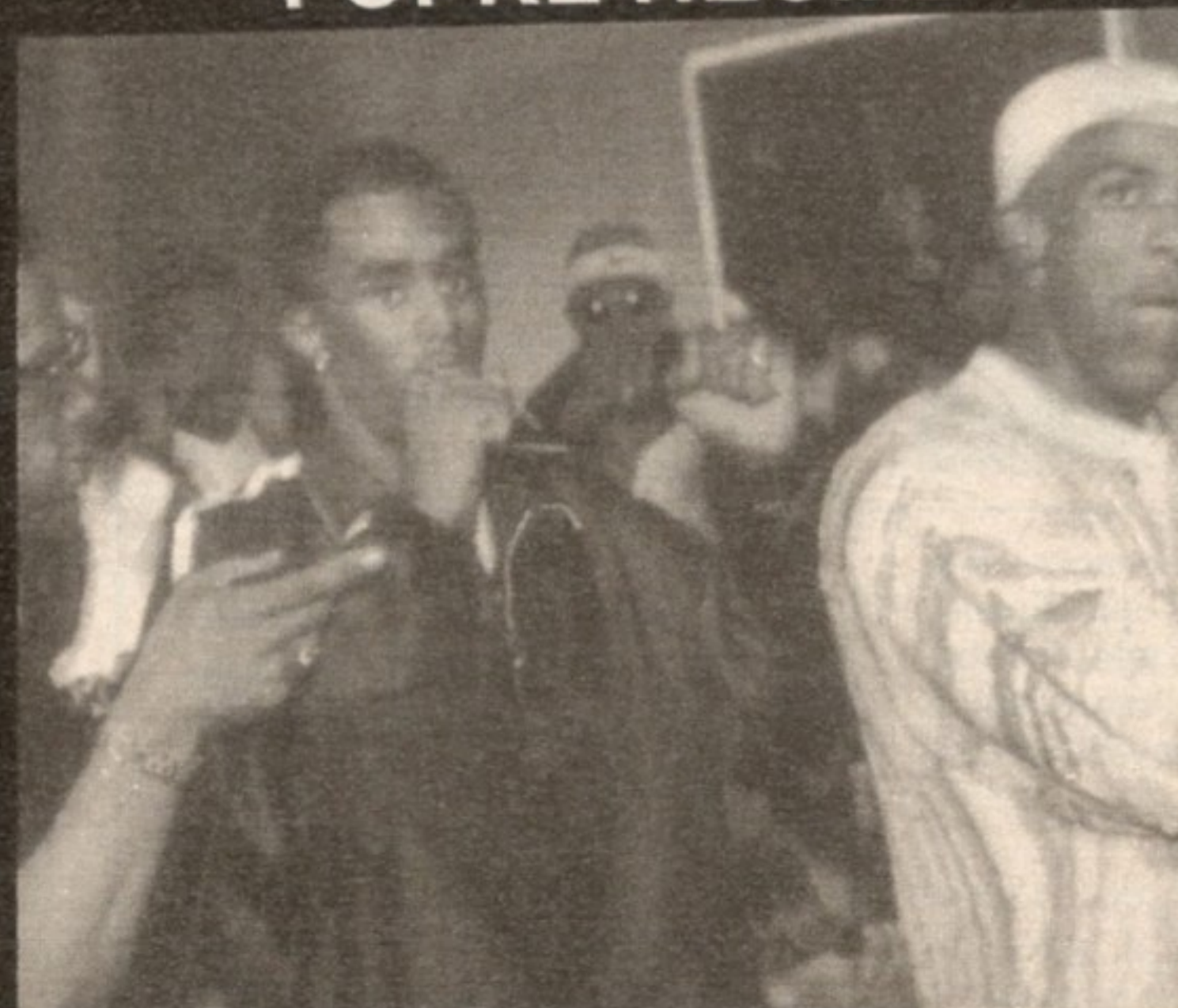
Изјава недеље

ХИТ

Шарли
Спитери
(„Texas”)

ГОРКЕ ПЕСМЕ

„Када смо започињали са групом била сам као ружно паче. Временом сам се претворила у лабуда. И сада се управо тако осећам.”

Шин Комбс, њујоршки реп и хип хоп музичар, има само 26 година и 170 милиона долара на рачуну у банци. Његов последњи сингл „Can't Nobody Hold Me Down” скочио је без много муке на прво место топ листа. На тржишту врло добро стоји и његов албум „Life After Death... Til Death Do Us Part”, али највећи успех постигао је песмом „I'll Be Missing You” компонованом према мотивима старог хита групе „Police” – „Every Breath You Take”. Текст песме посвећен је сећању на његовог пријатеља и колегу Бига који је погинуо под загонетним околностима.

– Популарност коју сам стекао уопште не утиче на мене – каже Шин Пафи. – Не осећам никакву радост. Стварност је трагедија која се догодила. Тешко могу да уживам у плочи само зато што је на првом месту топ листе.

ПОДСТИКНИ
ЗАБАВНИК

Тражили сће њесму

ALL I HAVE TO GIVE

I don't know what he does do make you cry
but I'll be there to make you smile
I don't have a fancy car
to get to you I'd walk a thousand miles
I don't care if he buys you nice things
does his gifts come from the heart - I don't
know
but if you were my girl
I'd make it so we'd never be apart
but my love is all I have to give
without you I don't think I can live
I wish I could give the word to you.. but
love is all I have to give
when you talk - does it seem like he's not
even listening a word you say?
that's okay babe, just tell me your prob-
lems

I'll try me best to kiss them all away
does he leave when you need him the
most?
does his
friends
get all
your
time?

baby please, I'm
on my knees
praying for the day that you'll be
mine

Hey girl, I don't want you to cry no more
all the money in the world could never add up
to all the love I have inside... I love you
, and I will give it to you, all I can give
everything I have is for you
but love is all I have to give
without you I don't think I can live

СВЕ ШТО МОГУ ДА ТИ ДАМ

Не знам шта ти је учинио па си се распла-
кала
али бићу ту да те насмејем
нисам од оних који возе скупе аутомобиле
да бих до тебе стигао, хиљаде миља ћу пре-
пешачити
баш ме брига што ти он купује лепе ствар-
чице
а долазе ли његови поклони право из срца
- то не знам
али, када би ти била моја девојка,
било би ти тако лепо и никада не би поже-
лела да се растанемо
али, једино што имам да ти дам је моја љу-
бав
без тебе не могу да живим
волео бих када бих могао читав свет да ти
дам... али
све што могу да ти дам је љубав
када говориш - да ли ти изгледа како те он
уопште не слуша?
Све је у реду, драга, само ми испричај своје
проблеме
учинићу све да их пољупцима отклоним
да ли он одлази када ти је највише потре-
бан?
да ли његови пријатељи испуњавају све
твоје време?
Драга, молим те, клечим пред тобом,
молим се да дође дан када ћеш бити моја
хеј, девојко, не желим да више плачеш
сав новац на свету не бих могао да надо-
кнади
љубав коју у себи носим... волим те
и предаћу ти је, све што могу да дам
све што имам је за тебе
али све што имам да дам је моја љубав
без тебе не могу да живим

Текст и музика: Fill Force • Изводе: Backstreet Boys

2 X НАЈ, НАЈ...

ЛИСТА СИНГЛОВА ДОМАЋИХ, 45
(18-25. 10. 1997) субота, 21-22
Радио Политика, 105,2 и 91,5 MHz FM STEREO
Уредник и водитељ: Ненад Мандић
Тонски реализатор: Игор Тешић

1. (3) 4 **НОВЕМБАР** - Baby, Baby (B-92)
2. (2) 5 **ВЛОК ОУТ** - Трење (Метрополис)
3. (5) 3 **ДЕЛЧА** - Како да одем (ITMM)
4. (5) 6 **ВЕЛИКИ ПРЕЗИР** - Реке теку бродовима (Метрополис)
5. (1) 8 **ФАМИЛИЈА** - Боли ме кита (Комуна)
5. (8) 3 **MADAME PIANO** - Bonito (ITMM)
6. (6) 4 **АСМЕ** - Црни је звук за сваки струк (Комуна)
7. (8) 2 **ПАРТИБРЕЈКЕРС** - Ледено доба (ZMEX)
8. (-) 1 **КРИСТАЛИ** - Нови дан (Метрополис)
9. (4) 9 **ГОБЛИНИ** - Punk's Not Dead (Метрополис)
10. (10) 10 **КАНАЛ ТВИД** - Волим што смо хладни (TARCUS)
11. (11) 7 **SUNSHINE** - '91 Preview (Метрополис)
12. (12) 10 **DARKWOOD DUB** - Судар (B-92)

ЛИСТА ИНОСТРАНИХ СИНГЛОВА
РАДИО ПОЛИТИКЕ (18. 10. - 25. 10. '97)
Субота 19-21
Уредник и водитељ: Никола Таминдић
Тонско-техничка реализација: Игор Тешић

- 1 (2) 2 **SPICE GIRLS**
Spice Up Your Life (Virgin)
- 2 (3) 4 **OASIS**
Stand By Me (Creation)
- 3 (5) 4 **REPRAZENT/IRONI SIZE**
Heroes (Talkin' Loud/Mercury)
- 3 (1) 4 **THE VERVE**
The Drugs Don't Work (Hut)
- 4 (3) 4 **MARIAH CAREY**
Honey (Columbia)
- 5 (9) 3 **MOBY**
James Bond Theme (Mob's Re-Version) (Mute)
- 6 (8) 3 **PRIMAL SCREAM**
Burning Wheel (Creation)
- 7 (7) 5 **MEREDITH BROOKS**
Bitch (Capitol)
- 8 (12) 2 **BJORK**
Joga (One little Indian)
- 9 (4) 5 **ROLLING STONES**
Anybody Seen My Baby? (Virgin)
- 10 (20) 2 **PIXIES**
Debaser (4AD)
- 11 (13) 6 **SLACKER**
Your Face (XL)
- 12 (18) 3 **NO DOUBT**
Spiderwebs (Interscope)
- 13 (-) 1 **DEPECHE MODE**
Useless (Mute)
- 14 (6) 5 **HANSON**
Where's The Love (Mercury)
- 15 (19) 3 **U2**
Please (Island)
- 16 (-) 1 **MEREDITH BROOKS**
I Need (Capitol)
- 17 (21) 3 **FINLEY QUAYE**
Even After All (Epic)
- 18 (15) 4 **SUNDAYS**
Summertime (Parlophone)
- 19 (11) 5 **KYLIE MINOGUE**
Some Kind of Bliss (deConstruction)
- 20 (-) 1 **CLOCK**
U Sexy Thing (Universal)
- 21 (29) 2 **LAIKA**
Almost Sleeping (Too Pure)
- 22 (25) 2 **SHERYL CROW**
A Change (label)
- 23 (22) 7 **DJ SHADOW**
High Noon (Mo'Wax/A&M)
- 24 (14) 5 **MARILYN MANSON**
Tourniquet (Nothing)
- 25 (-) 1 **SUPERGRASS**
Late In The Day (Parlophone)
- 26 (10) 5 **WILL SMITH**
Men In Black (Columbia)
- 27 (23) 6 **PREFAB SPROUT**
Electric Guitars (Columbia)
- 28 (28) 8 **US3**
I'm Thinking About Your Body (Blue Note)
- 29 (-) 1 **TINDERSTICKS**
Rented Rooms (This Way Up/Island)
- 30 (17) 7 **WANNADIES**
You And Me Song (Indolent)

Internet adresa -
<http://www.classroom.opennet.org/~merser>

КО СЕ ИГРА ТАЈ СЕ ВОДИ

ОПРЕЗНО СА ДОДАВАЊЕМ БРЗИНЕ

Играчака има толико да о свима не можемо да пишемо на овим странама. Зато само још овај пут

четрдесет четири

Можда ће неко помислити да су ове две играчке више за деце, али – данас и девојчице воле „луде“ спортове. А воле и да се надмећу са дечацима. Ево прилике.

Једна играчка је комплет од два аутомобила, дугачке ауто-писте и управљача. На слици је играчка на којој писта није сасвим развучена и

ПОДТИПНИ
ЗАБАВНИК

ДОБИТНИЦИ 24. КОЛА НАГРАДНЕ ИГРЕ

100 НАЈЛЕПШИХ ИГРАЧАКА НА СВЕТУ

11000 Београд
Агатоновић Ненад, в.п. 2977/54-6, Бачко
Љубица, Цара Душана 59, Цветковић
Светлана, Гласиначка 17/3, Џодан Јелена,
Кумодрашка 310, Игњатовић Бојана,
Синише Станковића 19, Јаћимоски Мирјана,
Браће Јерковић 62/21, Јаковљевић
Миодраг, Хиландарска 22, Колетић
Александар, Митрополита Павла Нена-
довића 31, Костић Јелена, Гогољева
74/2, Машковић Мирјана, 27. марта
39/46, Михајловић Ђенка, Благоја
Паровића 45, Михајловић Лука, Благоја
Паровића 45, Николин Бојана, Липа 9/7,
Пашић Даринка, Будимска 8, Степановић
Сања, Индири Ганди 8, Стојадиновић
Александар, Тузланска 4, Тодоровић
Јасмина, Г. Жданова 88/2, Видојевић
Драган, В.П. 2977/54-6, Видојевић
Драган, Сарајевска 46/6/29, Живаљевић
Рената, Пожешка 152/2, Мацура Горан,
Кумодрашка 334/14, Вукосовић Слободан,
38. нова 4, Ковачевић Будимка, Б.
Јерковић 88/5.

11070 Нови Београд
Благојевић Божо, Земунска 1е/11,
Благојевић Наташа, Земунска 1е/11,
Ивановић Мирко, О. Жупанчића 20/55,
Ивановић Никола, О. Жупанчића 20/55,
Пишчевић Јелена, Марка Челебановића
25, Шегрт Зоран, Бул. АВНОЈ-а 203/17,
Заклан Мирјана, Бул. Лењина 3/78.

Миљковић Јурица, Златиборска 8/5,
11080 Земун, Миљковић Јурица, Злати-
борска 8/5, 11080 Земун, Ивановић
Дамјан, Фрање Крче 62/1, 11185 З.
Поље, Петровић Дивна, Зрењанински
пут 13, 1210 Крњача, Петровић Душан,
Зрењанински пут 13, 11210 Крњача,
Марковић Алекса, Ерчанска 10, 11232
Рипањ, Стевановић Сања, Лоле Рибара
10, 11251 Остружница, Пећанац Драгана,
Бихаћка 22/13, 11273 Батајница, Пећанац
Ивана, Бихаћка 22/13, 11273 Батајница,
Младеновић Душан, Гундулићева 1/8,
11300 Смедерево, Ђорђевић Магдалена,
Младена Пантића 11, 11500 Обреновац,
Ракић Ђорђе, Кнеза Милоша 53/а, 14000
Ваљево, Остојић М. Небојша, Дише Атић

склопљена, али ипак, надамо се, можете да видите о чему се ради. Два аутомобила, два управљача – за два малишана. Они се тркају по писти која има и кривину. А управљач којим возе аутомобиле

заправо је подешавач јачине струје и њиме се заправо постиже брзина. Циљ је стићи до циља, а не слетети са писте због превелике брзине. Већина клинаца, колико нам је познато, воли вратоломну

јурњаву али то овде може да значи крај трке. Зато је потребно мало мудрости и уметности па подесити брзину, мењати је и додавати само онда када то писта дозвољава. Они који добију ову игра-

чку видеће да је све то веома забавно.

Мирнијој деци, мада је мало оних који се не би одушевили овом наградом, више одговара овај воз који има кружну стазу, локомотиву и три вагона. Та локомотива није мала: дугачка је више од тридесет центиметара. Иде на батерије, ту је и прекидач који је покреће, а саме шине дугачке су око три метра. Ви сад видите колико је то! Важно је напоменути да композиција није направљена од пластике, већ од више разних материјала који вагонима и локомотиви дају стабилност и привлачност. Лепо су осликани, па некога све то може да подсети на Дивљи запад, а неки могу да одлутају и у неко друго време и неку другу земљу играјући се са њима.

Све ове играчке можете да добијете учествујући у великој „Штарковој“ наградној игри. Верујемо да правила знате, али за сваки случај, подсетићемо вас опет.

С. Ј.

• ПЛАЋЕНИ ОГЛАС •

50, 15220 Коцељева, Бојић Сузана, Небојше Јерковић 117, 15310 Рибари, Цвејић Славица, Небојше Јерковић 67, 15310 Рибари, Реновчевић Филип, Партизанска 14, 15353 Мајур, Стевановић Т. Душан, Косте Стаменковића 15, 16230 Лебане, Антић Миролуб, село Грамеђе, 17513 Лепеница, Раденковић Милан, Моше Пијаде 12, 18000 Ниш, Николић Стефан, Јоргована 58/2, 18300 Пирот, Савић Дејан, Топлице Милана 12, 18420 Блаце, Новаковић Бојана, Николе Тесле 60/1, 19250 Мајданпек.

21000 Нови Сад

Бајкин Александра, Повртарска 55, Ковчић Андреј, Руменичка 130, Ладик Филип, Фејеш Кларе 42/9, Лакетић Милана, Браће Дроњак 7/9, Пржница Сања, Железничка 33, Ракић Предраг, Раваничка 7.

Возар Емилија, Бенешова 10, 21211 Кисач, Лолић Јован, Соње Маринковић 11, 21220 Бечеј, Нинић Немања, Шамо Михаља 29, 21226 Б. Петрово Село, Перић Милош, Његошева 8/а, 21230 Жабал, Дангубић Јасмина, Косовска 8, 21239 Ђурђево, Дангубић Жељко, Косовска 3, 21239 Ђурђево, Дангубић Ирина, Косовска 8, 21239 Ђурђево, Јеличић Жељка, Ђирланова 44, 21473 Маглић, Николић Никола, 28. марта 14, 22000 Ср. Митровица, Трубић Бојан, С. Ковачевића 51, 22240 Шид, Голубовић Милош, Јована Поповића 15а, 22320 Инђија, Голубовић Милош, Јована Поповића 15а, 22320 Инђија, Милошевић Тања, Јована Поповића 1, 22320 Инђија, Радишић Љубиша, Јована Поповића 23, 22320 Инђија, Новаковић Срђан, Бранка Радичевића 15, 23220 Српска Црња, Илић Жељана, И. Милутиновића 107/26, 24000 Суботица, Неорчић Јелена, Тимочка 31, 24000 Суботица, Мијатовић Мирослава, Б. Радичевића 7, 24342 Пачир, Јанковић Ксенија, Првомајски бул. А-22 2/19, 25000 Сомбор, Миљановић Јелена, Првомајски бул. А/19, 25000 Сомбор, Косановић Милена, Лењина 135, 2520 Црвенка, Студен Драгана, Лењина 18/5, 25230 Кула, Вујић Јасмина, Ђуре Јакшића 10, 25230 Кула,

Божичић Звездана, Светозара Марковића 42, 25250 Оџаци, Ковачевић Марија, Лењина 88, 25253 Ратково, Тибор Давид, Ловачка 66, 25272 Бачки Моноштор, Дабић Биљана, Пролетерска 6, 26213 Црепаја, Мариновић Наташа, Л. Рибара 14, 26300 Вршац, Баковић Михајло, Полимска 14, 31300 Пријепоље, Кадић Мелиса, Читлучки пут 14, 31333 Прибој, Ђировић Немања, Раке Вукајловића 21, 34000 Крагујевац, Чакаревић Тамара, Илинденска 38/20, 34000 Крагујевац, Петровић Кристина, Б. босанске бригаде 18, 34000 Крагујевац, Вукомановић Саша, Кнеза Милоша 108/13, 35000 Јагодина, Николић Јулијана, ЈНА 49, 35210 Свилајнац, Оцокољић Стефана, Богољуба Чукића 14, 36000 Краљево, Тошић Слађана, Ново насеље 26, 36342 Ушће на Ибру, Максута Суада, Колонија 46, 38210 Косово Поље, Милетић Тијана, Добрак 37, 75436 Склани, Чикић Ненад, Видовданска 62/4, 78400 Градишка, Бољевић Милица, 4. јула 35/5, 81000 Подгорица.

100 НАЈСЛАЂИХ ПАКЕТА НА СВЕТУ

11000 Београд

Амодај Ана, Топличин венац 17, Бачко Весна, Цара Душана 59/3, Богосављевић Драгутин, Добрињска 3, Јаковљевић Ана, Хиландарска 22, Јаковљевић Ана, Хиландарска 22, Јовић Милош, Браће Срњић 1, Јовичић Лука, Партизанска 96/3 стан 1, Лапчевић Емилија, Косанчићев венац 2, Пашевић Даринка, Будимска 8, Петронијевић Игор, Цара Душана 59, Радановић Светлана, Кондина 24, Станковић Стефан, Патриса Лумумбе 62, Веселиновић Снежана, Мештровићева 19 ОШ "Змај Јова Јовановић", Веселиновић Тамара, Мештровићева 19 ОШ "Змај Јова Јовановић", Живић Милица, Вардарска 4, Јевтић Андријана, Пере Велимировића 18, Мишић Марија, Рада Драинца 5, Бркић Милутин, Стевана Дукчића 11/16, Ивановић Иван, Патриса Лумумбе 62, Ивановић Славко, Патриса Лумумбе 62,

11070 Нови Београд

Чолаковић Душан, Јурџа Гагарина 201/4,

Додер Миленко, Палмира Тољатија 14, Мркић Јела, Др. Ивана Рибара 116/13, Николовски Дарко, Др. Ивана Рибара 121/13, Триван Александра, Виноградска 36.

Миљковић Александар, Златиборска 8/5, 11080 Земун, Миљковић Јурица, Златиборска 8/5, 11080 Земун, Ралић Јован, Станка Пауновића 20, 11080 Земун, Милић Ања, Пилота М. Петровића 7/70, 11090 Београд, Бабин Марија, Расинска 2/2, 11090 Раковица, Јовић Марија, 3. јануара 9, 11251 Остружница, Видаковић Новак, 18. нова 12, 11277 Угриновић, Јовановић Чарна, 27. марта 16, 11300 Смедерево, Димитријевић Наташа, Милана Мијалковића 25, 11420 С. Паланка, Спасић Никола, Браће Бајкић 12, 11423 Азања, Стошић Иван, Мике Ђурчића 104, 11460 Барајево, Станковић Милијана, Раденка Ранковића 12, 11500 Обреновац, Тешић Марија, Валандовска 31, 11550 Лазаревац, Несторовић Александра, Дунавски кеј 20/4, 12223 Голубац, Михаиловић Костадин, Рајка Михаиловића 10, 14210 УБ, Богић Дамњановић, Проте Смиљанића 48/4 стан 16, 15000 Шабач, Гојковић Огњен, Луке Стевића 9, 15000 Шабач, Бојић Никола, Небојше Јерковића 117, 15310 Рибари, Богдановић Владан, Партизанска 28, 15314 Крупан, Гошњић Немања, Краља Петра 1. 17, 15318 Мали Зворник, Деспотовић Младен, 15319 Узовница, Реновчевић Филип, Партизанска 14, 15353 Мајур, Ђорђевић Далибор, Андрије Бојновића 49, 15356 Глушци, Бајкин Александра, Ритска 5а, 21000 Нови Сад, Кривокућа Јелена, Бул. Војводе Степе 9/9, 21000 Нови Сад, Лончар Сенка, Браће Дроњак 12/19, 21000 Нови Сад, Тилшин Милица, П. комуне 2/18, 21000 Нови Сад, Станко Игор, Б. Кидрича 54/23, 21220 Бечеј, Јовић Александар, Гаврила Принципа 18, 21400 Б. Паланка, Вуковић Радмила, Доже Ђерђа 10, 21420 Бач, Врбчењак Дамиан, Масарикова 72, 21425 Селенча, Ђурасовић Нада, Херцеговачка 46, 21432 Гајдобра, Сабор Јана, Рибарска 3, 21470 Б. Петровац, Сулејмани Арабела, Стари мост 25/9, 22000 С. Митровица, Ђирић Ивана, Сурдук 15, 22212 Бешеново, Керац Јованка, Посавска 42, 22231 Шуљам, Ковачевић Марко, И. Л. Рибара

А2, 22240 Шид, Гуглета Божидар, Браће Тринић 1, 22305 С. Бановци, Милијашевић Симиша, Пазовачка 65, 22308 Голубинци, Десанчић Дрина, Катанић сокак 15, 22310 Шимановци, Цветковић Мирјана, Хајдук Станка 24, 22320 Инђија, Голубовић Немања, Јована Поповића 15а, 22320 Инђија, Милошевић Сања, Јована Поповића 14, 22320 Инђија, Анђелић Горан, Прховачка 53, 22413 Ср. Михаљеви, Анђелић Петар, Прховачка 53, 22413 Ср. Михаљеви, Мојин Јелена, ЈНА 37, 23262 Томашевац, Бајин Ивана, Фејеш Кларе 16, 23300 Кикинда, Каналаш Алан, Кумановска 191, 23300 Кикинда, Илић Жељана, Ивана Милутиновића 107/26, 24000 Суботица, Поњаушић Милош, Браће Радић 12, 24210 Бајмок, Шолаја Весна, Партизанска 11, 24220 Чантавир, Пилиндавић Радмила, Партизанска 13/12, 25230 Кула, Пертл Јелена, И. Л. Рибара 61, 25243 Дорослово, Тарабаровић Снежана, Сомборска 117/13, 25260 Апатин, Иликић Ненад, Јожеф Атили 65, 26214 Дебелача, Илић Јасмина, Саве Јанковића 67, 26223 Гај, Болдиш Наташа, Хајдук Вељка 11, 26300 Вршац, Милановић Марија, Војводе Путника 65/12, 26360 Пландиште, Боришић Бојан, Алексе Шантића 60, 31000 Ужице, Баковић Михајло, Полимска 14, 31300 Пријепоље, Плесковић Љубинка, Марка Томашевића 19, 31300 Пријепоље, Маринковић Анђелка, Нушићева 21/19, 32000 Чачак, Врањешевећ Мирка, Вука Караџића 101, 32240 Мирковци, Анђелковић Ђорђе, Милана Ракетића 11, 34000 Крагујевац, Гужвић Ленка, Трг Народног фронта 1/1-10, 34000 Крагујевац, Стевовић Јована, Атинска 44, 34000 Крагујевац, Марковић Марко, село Жабаре, 34310 Топола, Бошковић Јасмина, Солунских ратника 8/21, 36000 Краљево, Вуковић Ђорђе, Студеничка 3, 36000 Краљево, Вујовић Ксенија, 4. црногорска 1/2-5, 36103 Рибница, Данилов Владимир, 13. маја 9, 36210 Врњачка бања, Тошић Марица, Ново насеље 26, 36342 Ушће на Ибру, Марјановић Давор, Раје Врачари-чића 12/14, 37000 Крушевац, Ненадовић Ана, Цара Лазара 12, 37240 Трстеник, Франк Иван, Руљина, 85332 Доња Ластва.

СРЕЋНО !!!

ЗАШТО КАЖЕШ „ЉУБАВ” А МИСЛИШ НА СЕБЕ

САВЕТОДАВЦИ:
НАДЕЖДА МИЛЕНКОВИЋ & ДОБРИЛА МИРКОВИЋ
специјални педагог клинички психолог

У нашу редакцију стигло је кратко (до сада најкраће) писмо: „Молим вас да ми објасните зашто се неки људи не разводе чак и када им је грозно у браку?”

Будући да је писмо упућено уврнутим (а не неким другим) саветодавцима, на овако кратко филозофско питање дајемо дугачак, готово практичан одговор. Зашто? Зато што не верујемо да икога муче филозофске недоумице. Јер, човек не пати због филозофије већ због стварног живота.

Без много филозофирања

Нема тако велике невоље која не би могла да буде већа. Штавише, постоји правило које побија законе физике (како и не би кад је филозофско, а не физичко), а које гласи: велика мука се смањује кад је увећате.

Како је то могуће? Лепо. Узмите нешто конкретно што вас мучи, на пример: неко вас је слагао. Док год је то ваша лична мука – ви имате проблем и то велики. Толико велики да вам је тешко и да причате о њему. (Па нећете ваљда да одете и питате конкретног човека зашто вас је слагао?) Али, ако питање претворите у општу бригу: „Зашто људи лажу?”, ако га дакле увећате и дигнете на виши, општији ниво, свима ће нам бити лакше да о томе разговарамо. Не само да вам неће бити непријатно (ни вама што питате, ни лажову кога питате) него можете очекивати да чујете одговор и од људи које се никада не бисте усудили да питате. У једну тако уопштену расправу лако

ће се укључити разноразни зналци – психолози, педагози, социолози, пријатељи, комшије, столари, политичари, родитељи... свако ће имати нешто да каже. Како и не би кад свако од њих има по неког свог који га је некада слагао и повредио.

Јер, свима нам је много лакше да се бакћемо „великим”, „општим” проблемима него да признамо своју малу, а ипак тако велику муку. Зар није много лепше и лакше питати „Шта ти мислиш о љубави?” него „Да ли ме волиш?”. Ми, лично, смо мали и уплашени – ми, уопштено, смо велики и важни. Зато свако своје питање, сваку недоумицу и муку – дигнемо на виши ниво. Нас не занима шта неко мисли о нама већ шта мисли о људима уопште. (После ћемо лако насамо да проучавамо шта се од тог „општег” односи баш на нас и да ли тај неко мисли баш на нас кад мисли на друге и да ли стварно то мисли или само тако каже, и да ли тако каже зато што се плаши или просто лаже, а ако лаже, да ли увек лаже или само лаже нас, а ако лаже нас да ли то значи да нас не воли или се само стиди да каже истину, јер ако се стиди да каже истину, то би могло да значи да нас воли, мада можда није мислио на нас када је то рекао... А можда је ипак требало да скренемо лево код Албукеркија?)

Дубиозна анализа проблема

Као што сви риболовци знају – у плићак живје само ситне рибе. Зато ће свако ко држи до себе и ко жели да бу-

де крупна риба, зверка тако рећи, радије заронити у филозофске теме, него да се са уживањем брчка у плићак. Додуше, „дубоке” расправе често дају дубиозне (сумњиве) резултате од којих вам неће бити нимало лакше, али вас бар нико не може оптужити да сте плитки.

Дакле, ако нећете да будете плитки, морате да се уздигнете на виши ниво и да се никако не спустите на личне теме. (Уосталом, ни Маркс ни Ниче нису постали славни тако што су објавили своје интимне дневнике, зар не?) Како то у пракси изгледа?

ПРОВЕРИТЕ

СЕБЕ

ДА ЛИ ФИЛОЗОФСКИ ГЛЕДАТЕ НА СТВАРИ?

1. Замислите овакву ситуацију (кажемо „замислите” јер се правимо као да не знамо да ви већ имате то искуство): неко кога волите је раскинуо са вама. Ви ћете бити:

- а) разочарани у љубав
- б) разочарани у људе уопште
- в) разочарани у одређену особу (име и презиме)
- г) повређени, љути, тужни, несрећни, очајни (допишите сами још неки придев ако смо пропустили).

(Одмах да вас упозоримо да се „г” сматра врло нефилозофским одговором.)

2. Он(а) касни на састанак. Ви ћете:

- а) пошто сте се неколико дана „ждрали” у себи, првом приликом наметнути тему о

одговорности и објаснити колико мрзите да касните. (Ово је врло филозофски, али и врло неделотворно.)

б) одмах показати своје нерасположење, али га, наравно, нећете објаснити, а ако баш нешто и морате да кажете рећи ћете да вас, на пример,

боли глава, рачунајући на то да ће онај који касни и сам врло добро знати шта је проузроковало вашу главобољу. Али, ви сте суптилни и не волите да се свађате, само ћете га (њу) мало казнити тиме што ћете бити видљиво нерасположени а то ће и њему (њој) покварити расположење. Шта фали, нисте ви први почели и немате намеру да

3. Замислите овакву ситуацију: почели сте да се одљубљујете од особе која је још колико јуче била „она права“. Пошто не желите да је повредите и по-

Илустровао: Алекса Гајић

тек тако опростите. (Ово је још дубља филозофија и води право у још дубљи проблем, али ако – ионако нисте ви први почели.)

в) признати како се плашите да му (јој) није стало до вас кад касни. (Ох, како је то лично и недостојно филозофа.)

што вам је ипак и даље стало до ње, а богами и до њеног доброг мишљења о вама, свакако ћете прећутати своје одљубљивање – питање је само који ћете филозофски правац том приликом заступати?

а) „Свако је одговоран за своје поступке“

Не, ви нећете бити одговорни за раскид – великодушно ћете дозволити да друга страна сама закључи да сте се одљубили и да оде. Зато нећете бити код куће кад вас позове, а када се и видите, бићете намргођени, незаинтересовани неми и далеки. Нека се пита шта вас је удаљило и нека се секира што није била довољно добра за вас. (Јер, да јесте, ви се не бисте ни одљубили, зар не?)

б) „Зато што ми је стало до тебе“

Као сваки филантроп, ви ћете поступно и доследно указати у чему све грешите, немилосредно ћете критиковати ставове које заступа, као и њен (његов) однос према пријатељима и родитељима (неизоставно објасните колико је погрешно и површно занимање за фудбал или моду), а све то за њено (његово) добро – не критикујете ви зато што вам нешто смета него зато што ће убудуће имати тешкоће са неким другим људима (нису сви као ви па да жмури-те на све мане);

в) „Свака веза треба да дише“

Није да сте се ви заљубили у неког другог – вама је само потребна слобода. Осећате као да вас та веза гуши, имате потребу за дугим људима, маме вас даљине, желите да зграбите живот, а не да га само гледате како пролази поред вас. Па каква је то особа којој смета ваша потреба да волите више њих у исто време? (Иста она којој сте се заклињали на вечну верност, али нема везе.)

г) „Треба ми неко време да нађем себе“

Није вама досадно са особом од које сте се одљубили – вама је потребно да будете на-само како бисте спознали себе. Зато нећете моћи да се виђате, бар неко време. А како човек себе најбоље упознаје у новим ситуацијама, ви ћете се, логично, потрудити да таквих ситуација буде што више: кафићи, теретане, биоскопи, кућне журке... (Ипак не претерујте у трагању за собом – немојте да уплатите нека скупа пу-

товања, јер шта ако нисте тамо, а агенција неће да вам врати паре?) И одмах ће сви приметити промену: ви нисте она иста особа. „А где ти је друга половина?“ питаће. „Није ваљда да сте раскинули?“ Ако вас ово питање погоди – значи да сте спознали себе. Пожури-те до најближег телефона да спознате и оно друго: да ли сте још вољени. (Који год одговор да сте изабрали, квалификовали сте се за доктора филозофије. Додуше, можда ће друга страна бити много више повређена него да сте били искрени, али барем нећете носити то бремене одговорности да сте некоме у лице рекли да га више не волите.)

РЕЗУЛТАТИ ТЕСТА:

Па не мислите ваљда да смо толико наивне да вам дамо конкретан одговор? Јес', па да нас после неко оптужује да смо плитке.

А брак?

Видите како се човек лако загуби у овим филозофским расправама. А све је почело од једноставног питања „Зашто људи остају у браку у којем су несрећни“. Е, па није једноставно, већ филозофско, као што сте до сада већ научили да приметите. Јер, питање је поставила стварна особа коју нешто стварно мучи, само је своју муку подигла на општи ниво, па је, кобајаги филозофски знатижељна. Да ли нас пита онај ко остаје у браку иако му није добро или нас пита дете чији родитељи остају у несрећном браку. А можда нас пита „трећи“ – неко ко чека да се онај „други“ разведе од „првог“ па да се „трећи“ и „други“ венчају. И како се свако од њих при томе осећа?

Но, не губите наду – сви они ће добити конкретан одговор – али у следећем броју (који и ми саме нестрпљиво очекујемо).

ОВО ЈЕ РЕКЛАМА:

РЕЦЕПТ: Како да сћекнете плавог пријатеља? Узмите једног пријатеља и њавите га док не појлави.

Решите се проблема, а не пријатеља. Гњавите нас.

Пишите нам и слободно нас њавите. Ми у шуме уживамо, а и вама ће бити лакше.

Уређује
др Зоран Живковић

ДЕЈЛ БЕЈЛИ

Рут не памти да је последњих година иједну ноћ преспавала без честих буђења. Тог јутра устала је раније него што је уобичава-ла, нешто пре четири. Да се излежава у кревету, није вредело, ти сати без сна само би је још више измучили, а то никако није желела на дан када је пунила сто четрдесет пет година.

Устала је и огрнула кућну хаљину коју јој је послала њена чукунунука Марта, из неке далеке земље. Вијетнама? Лаоса? Можда Тајланда? Марту није видела шест, а с њом није разговарала преко три године, па ипак се ова сетила да јој пошаље поклон.

Лепо је кад те људи не заборављају, мислила је Рут док је себи припремала кафу. Иако је тај топли напитака могла да добије на лакши начин, притиском на одређено дугме, Рут није подносила баш све благодети паметне куће у којој је живела. Чак је молила настојника да јој у стану искључи механички глас који ју је, по цео боговетни дан, обавештавао о свим важним и неважним стварима.

– То што од мене тражите врло је неозбиљно – настојник је био искрено изне-нађен. – Зар да искључимо мозак куће? А шта ако вам се нешто деси? Можете да паднете, сломите ногу и ко би вам онда притекао у помоћ? Овако сте мирни, знате да о вама неко води бригу двадесет четири сата на дан.

Сипала је кафу у своју омиљену шољу и окренула се према екрану на зиду да види шта има ново у свету. Све саме бајате вести које су, тако јој се бар чинило, и претходног дана и оног пре њега биле потпуно исте. На дом старца у Хјустону бачена је бомба, свемирски брод „Егзодус“ само што се није отиснуо у васиону... Рут је наглас рекла да јој је доста вести, жели да гледа нешто што је неће оптерећивати. Слика се променила и на екрану се указала предивна шума пуна птица. Иако такви призори, нажалост, више нису могли да се сниме на планети, сачувани су, срећом, документарни записи из далеке прошлости.

На брзину је завршила с кафом и до-ручком и вратила се у спаваћу собу у намери да намести кревет. Паметна кућа

четрдесет осам

ЕГЗОДУС

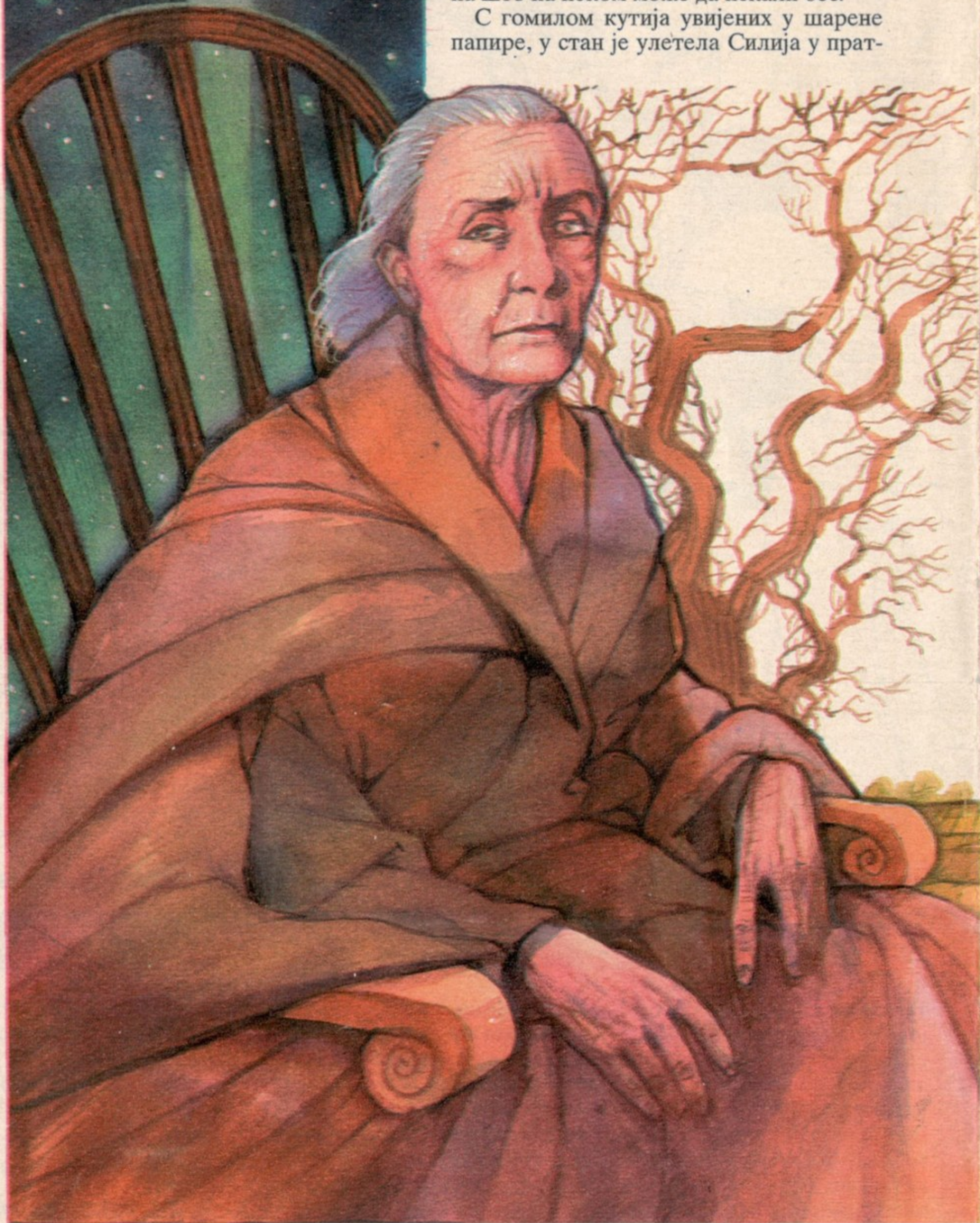
већ ју је претекла и све довела у ред. С неким необичним осећањем, Рут се увалила у фотељу крај прозора. Рађао се савим посебан дан, низ лице су јој се сливале сузе, Силија јој долази у посету.

Кад се негде после једанаест огласило звоно на вратима, Рут је стајала у ходнику, немоћна да се помакне. Иако је тај сусрет толико прижељкивала, одједном је осетила чудну узнемиреност.

– Неко звони! – кућа јој је саопштавала оним неподношљивим гласом, као да је Рут глува па то и сама не чује.

– Онда отвори врата, шта ме опомињеш? – Рут само што није вриснула срећна што на неком може да истражи бес.

С гомилом кутија увијених у шарене папире, у стан је улетела Силија у прат-

њи високог, сувоњавог човека. Басила се Рут у загрљај не водећи рачуна о поклонима који су јој падали из наручја. Бен, како га је касније представила, ишао је за њом и скупљао ствари, очигледно збуњен оним што се догађа.

– Силија – Рут се удаљила и погледала ту жену манекенског изгледа – па ти никад у животу ниси изгледала боље.

– Мими, да не претерујеш мало? Бене, коначно имаш прилику да упознаш моју Рут, моју Мими, како је зовем откако знам за себе.

– Драго ми је, Рут, Силија ми је толико причала о вама.

– Не могу да кажем да сам и ја о вама нешто чула – Рут је, као и увек, била сурово искрена. – Него, да седнемо. Толико сам нестрпљива да чујем све детаље, нисмо се виделе седам година, можда и дуже. Знате, Бене, Силију сам заправо ја одгајила. Њена мајка...

– Молим те, Мими, зар баш морамо да причамо о мами?

Рут је заћутала, али не желећи да поквари жељно очекивани сусрет, прибавила се и упитала их шта желе да попију: чај, кафу, сок... Кренула је ка кухињи пре него што је Силија могла да примети да јој низ лице теку сузе.

– Мими, нећу да те видим да плачеш, јеси ли ме разумела? – Силија је загрлила Рут док се ова правила да нешто послује око шољица.

– То је од претераног узбуђења, мила – Рут је гледала у Силију очима које су се цаклиле што од љубави што од суза. – Него, обећала си ми да ћеш престати да пушиш, а ево те, палиш већ трећу цигарету откако сте стигли. Почела си с пушењем кад си напунила шеснаест. Значи, не престајеш ево већ двадесет пет година?

– Двадесет две, Мими, немој да ми додајеш године, и ове које имам сасвим су ми довољне.

Кад су се вратиле у собу, затекле су Бена како стоји покрај прозора и гледа у дрвеће и цвеће испред куће, као да је видео неку ретку слику. Сам је предложио да се њих две прошетају док он не испуни жељу коју му је Рут поверила чим је чула да је инжењер по струци. Покушаће да јој искључи тај механички глас који јој је толико сметао.

Рут и Силија уживале су у шетњи без

обзира што су се кретале у малом, ограђеном простору између кућа настањених све самим старијим људима. Било је ту и дрвећа, цвећа, травнатих површина, свега што није могло да се замисли изван тих високих зидова. Чаврљале су весело о свему и свачему све док се поново нису вратиле на Силијину мајку.

– Ти ме, надам се, нећеш оставити као што је то учинила Марта, моја чукунунука а твоја мајка?

– Престрога судиш о мами, Мими. Чини ми се да је уопште не познајеш. Да ли се, рецимо, сетила твог рођендана?

– Јесте, послала ми је кућну хаљину из Лаоса. Шта тамо уопште ради?

– Тајланда, Мими. Као и увек, правиш се луда када нешто намерно не желиш да упамтиш. Тамо је већ више од три године, ради на земљи.

– Добро зарађује?

– Данас нико више не зарађује добро и било шта да радиш више ти се не исплати. То је и основни разлог због кога вас две данас не разговарате. Мама не одобрава начин живота који ти водиш, Мими.

– Нећеш код мене изазивати грижу савести, Силија. Вредно сам годинама радила да бих доведе стигла. Свако од вас доћи ће у моје године када ће коначно уживати у благодетима пензије.

Наставиле су да се шетају у потпуној тишини. Увидевши да је поново утицала да се атмосфера затегне, Рут је предложила Силији да се врате у стан, да их Бен не чека предуго. А и време је да се руча.

Пошто је поново владала опуштена атмосфера, све троје су седели и безбрижно ћаскали. Гледали су како ноћ полако боји дрвеће испред прозора и звезде које су се указале на небу.

– Многи ће живети тамо далеко, међу звездама – у једном тренутку изговорио је Бен, уз дубоки уздах.

– Не свиђа ми се таква будућност, децо, ма шта ви о томе мислили.

– Али, Рут, то је једини излаз – Бен као да више није могао да се уздржи. – Бесмислено је провести најбоље године у раду, не дижући главу од посла читав дан, а не зарађујући ништа, односно толико мало да једва састављаш крај с крајем. Какав је то живот који ти нуди благостање тек у позним годинама, када стекнеш право на пензију?

– Изгледа да си и ти од оних који сву

кривицу овог света сваљују на пензионере? – Рут је мрко погледала Бена. – Зар сам ја крива што има све више стараца а све мање млађег света? Нас маторце, како нас зовете, и домове у којима живимо, као онај у Хјустону, све треба уништити?

Бен је заустио нешто да каже, али Силија га је ућуткала погледом. Све троје опет су заћутали, свако занет својим мислима.

Рут је била свесна да је пристојан живот обезбеђен само особама поодмаклих година. Једино оне уживају у благодетима иначе потпуно уништене природе, једино оне знају шта значе предности савремене технологије. Да ли је то правично, коначно је себи дозволила да се запита, али јој је ток мисли прекинула Бенова реченица.

– Силија, буди искрена, ипак својој Мими, како је зовеш, ниси рекла прави разлог наше посете?

– Не вреди да нас задржаваш да преспавамо овде, Мими – Силија је гледала своју прапрабаку као кривац. – Ноћас морамо да будемо на космодрому у Денверу.

– Путујете некуд на одмор?

– Не, Мими, одлазимо заувек – Силија је покушала да загрли Рут, али је старица устала и окренула и њој и Бenu леђа. – Укрцавамо се на „Егзодус“...

– Али, тај брод одлази у непознатом правцу, на Земљу се вероватно никада више неће ни вратити. Слушала сам на вестима како кажу да ће хиљаду људи, колико може да се укрца на „Егзодус“, лутати свемиром све док се не нађе планета на коју ће се спустити. Силија, не могу да поверујем да ме и ти остављаш, баш као што је и Марта урадила...

Упркос свим настојањима да орасположи Рут и од ње добије благослов за неизвесно путовање које им предстоји старица је остала упорна. Замолела је да сместа обоје напусте њен стан.

Те ноћи ока није склопила. Како је само прижељкивала да чује бар онај једнолични, механички глас куће која јој се обраћала и, сваких пола сата, питала је за здравље. Бен је успео да искључи тај глас и Рут се нашла у потпуној тишини која је одзвањала гласније од сваког звука.

Јутро је једва сачекала. Покушала је да ступи у везу са Силијом и Беном, али су јој са космодрома одговорили да су се већ сви укрцали на брод и да ће они ипак све урадити да пренесу поруку. А шта то жели да им саопшти, питали су.

– Реците им – Рут је застала. – реците им да им Марта и Рут желе Срећу.

Онда је позвала такси. Све што јој је било потребно већ је спаковала у малу путну торбу.

– Први пут ми се догађа да неко напушта сигурност дома – таксиста је био искрено збуњен када је Рут села крај њега у ауто. – Куда желите, госпођо?

– На аеродром. Идем на Тајланд.

– Ако доживим да доспем у овакав дом, неће ми пасти на памет да икада из њега изађем – таксиста је гледао Рут с неверицом.

– Не будите у то сасвим сигурни, младићу.

В. С.

Илустровао Доброслав Боб Живковић

Ко је првак?

У финалу екипног првенства Југославије у шаху за 1933/34. годину састале су се екипе Београдског и Љубљанског шаховског клуба. Оне су се квалификовале за финале пошто су у елиминационим мечевима постигле успех. Београђани су победили првака Војвођанске групе Суботицу са 6:2, док је Љубљана поразила Загреб са 7:1. Али, тек после финалног меча наступају изненађења. Љубљански шах клуб је одмах сутрадан гостовао у Земуну и у пријатељском мечу претрпео пораз од својих домаћина. Земун је победио државног првака са 5,5:2,5.

Прича се овим не завршава, јер су Земунци, као „незванични прваци државе“, гостовали следеће недеље у Смедереву. Смедеревски шаховски клуб, предвођен Стевом Стојановићем и браћом Иваном и Миодрагом Нинићем, победио је Земунски клуб са 4,5:3,5 и тиме постао, наравно у шали, „најнезваничнији првак државе у шаху“. После овог резултата шахисти су се шалили предлажући да се одржи меч између Љубљане, Земуне и Смедерева за наслов „апсолутног првака“!

Није коме је намењено

На турниру у Бевервајку, Холандија, 1962. године победио је наш велемајстор др Петар Трифуновић. За освојено прво место добио је награду и пехар – са угравираним именом љубимца холандског шаха другопласираног Хајна Донера!

Победник, коме су се организатори извинили, примио је пехар изјавивши да ће му, као такав, бити милији и остати трајна успомена на последње коло турнира на коме су шахисти и гравери обављали свој посао – у

педесет

недостатку времена за размишљање, односно рад. Наиме, др Трифуновић је ремизирао са америчким велемајстором Двајтом Бизгајером и завршио турнир са 6 поена. Донер је имао 5,5 поена и у последњем колу играо партију са земљаком Ван Шелтингом. Организатори су рачунали да ће Донер изаћи као победник у тој партији и на турниру, па су унапред дали текст гравеу. Ван Шелтинг и Донер играли су до крајњих могућности. Донер је био поражен, али и организатори. Пехар је морао да буде уручен др Трифуновићу. Накнадно је грешка на њему, ипак, исправљена.

Милионер без пара

На Међународном турниру у Београду 1952. године мајстор Драгослав Андрић одиграо је серију нерешених партија, па се после тога није налазио баш при врху табеле. Расправљајући на излету – био је слободан дан на турниру – о његовој ситуацији, велемајстор Васја Пирц је, сасвим озбиљан, рекао: – Лако је њему, он је милионер!

– Домаће и стране мајсторе, учеснике турнира, занимало је шта то значи. Настао је смех када је Пирц саопштио да је Андрић написао и издао шаховску књигу

ричке фирме IBM, пре почетка првог кола одржано је квиз такмичење између екипа велемајстора и новинара. Надметали су се у познавању историје светских првенстава у шаху, а питања је постављала електронска машина – рачунар.

Ово несвакидашње такмичење преносила је телевизија. Рачунар је неумољиво нишао питања на која су велемајстори само слегали раменима. Испоставило се да су они слабији познаваоци историје светских првенстава у шаху него њихови противници – новинари. Част велемајстора спасао је др Макс Еве, и сам светски првак од 1935. до 1937. године, који је ушао у светску историју шаха.

Шаховска минијатура

Путујући из Варшаве на Московски међународни турнир 1935. године, велики мајстор Шпилман упознао се са једним новинаром који му се представио као добар познавалац шаха. У току разговора он му је у поверењу саопштио да је нашао начин на који може да се обори варијанта Панова у Каро-Кану коју Ботвиник врло радо игра белим фигурама. На шаховској табли новинар је Шпилману показао свој „проналазак“ који је мајстора одушевио и оставио у уверењу да победа може лако да се постигне.

Приликом извлачења парова догодило се да се баш у првом колу састају Ботвиник и Шпилман. Измењеним редом потеза партија је добила облик варијанте у Каро-Кану како је Шпилман желео. Кренуо је путем који му је препоручио непознати новинар – коме је у знак захвалности уручио боцу пића и у 12. потезу била му је заробљена краљица! Партија је трајала само пола часа и због малог броја потеза ушла у многе збирке шаховских минијатура. Ево те партије:

Ботвиник – Шпилман

1. c4 c6 2. e4 d5 3. ed5 cd 4. d4 Sf6 5. Sc3 Sc6 6. Lg5 Dh6 (То је тај проналазак у који се поуздао Шпилман) 7. cd5 Db2 8. Tc1! Sb4 9. Sa4 Da2: 10. Lc4 Lg4 11. Sf3! Црни предаје.

Славко В. Домазет

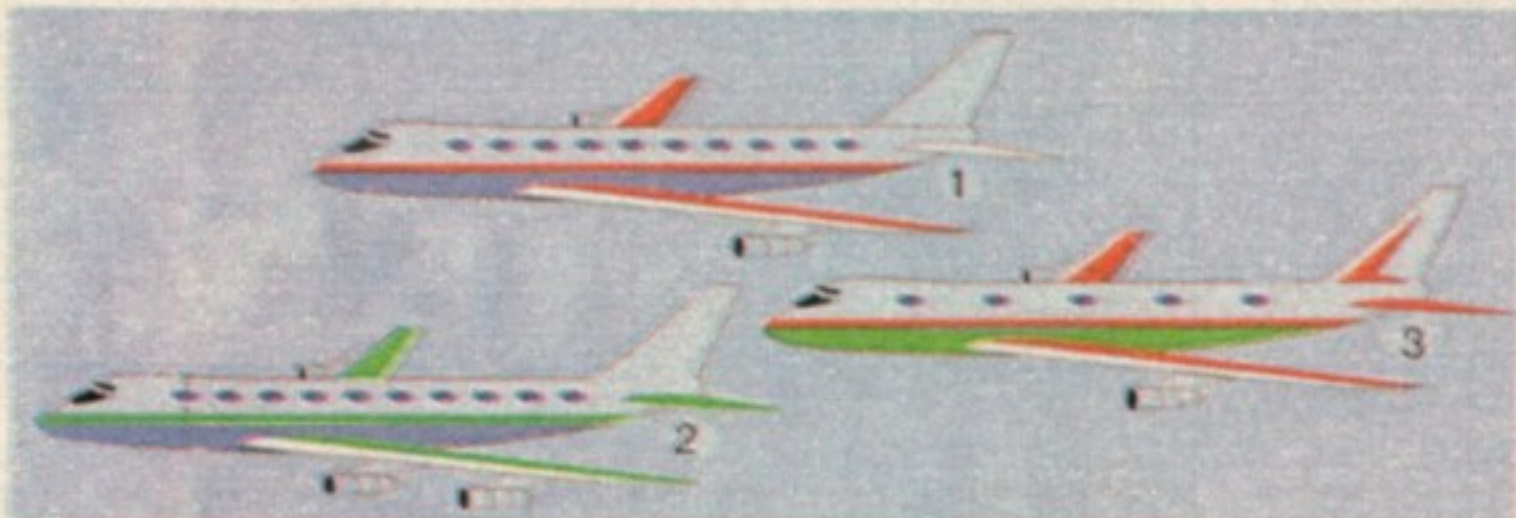
„Игра милиона“ и да га зато сматра „милионером“. Та књига, много пута издавана и допуњавана, и данас се радо чита.

Шаховски квиз

На великом шаховском турниру у Амстердаму 1965. године, одржаном под покровитељством велике аме-

ИГРЕ НА ВИСИНИ

БЕРЛИН, ЛИСАБОН, ОСЛО, РИМ ИЛИ БЕЧ?

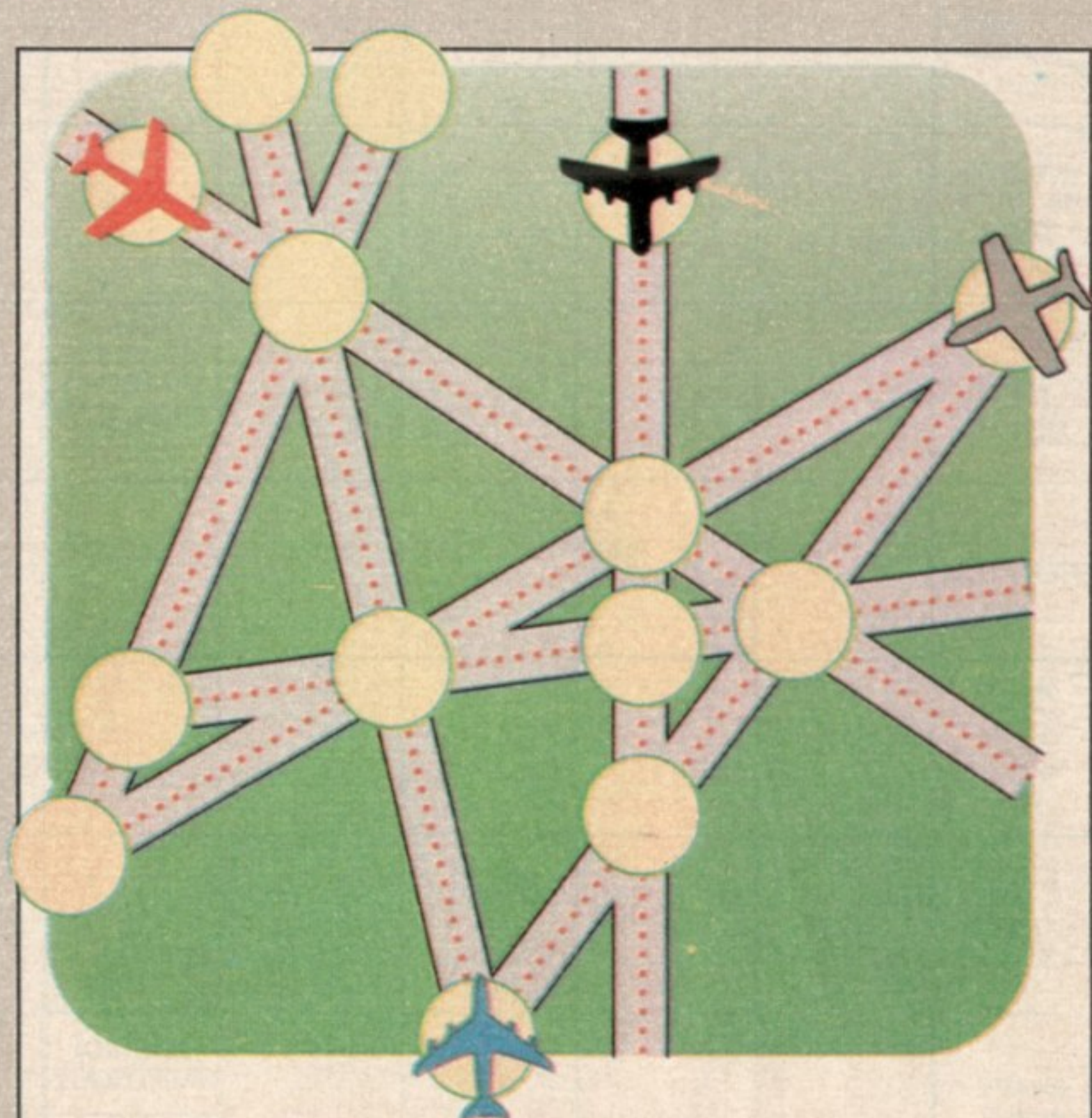
Нађите одредиште ових авиона уз следеће податке:

- Ако авион лети за Рим, Лисабон или Беч, он има више од пет прозора на страни која се види.
- Ако авион лети за Беч, Берлин или Лисабон, има ознаку на репу.
- Ако авион иде у Рим или Берлин, делимично је црвен.
- Ако авион има само један мотор испод крила, он не иде у Осло.

ГУЖВА У КУХИЊИ

Сви предмети на столу дати су у дуплику осим пет. Којих пет?

НИКАД ИСТЕ БОЈЕ

Како у сваки круг поставити црвени, црни, сиви или плави авион а да се два авиона исте боје никада не нађу дуж иједне од узлетних писта?

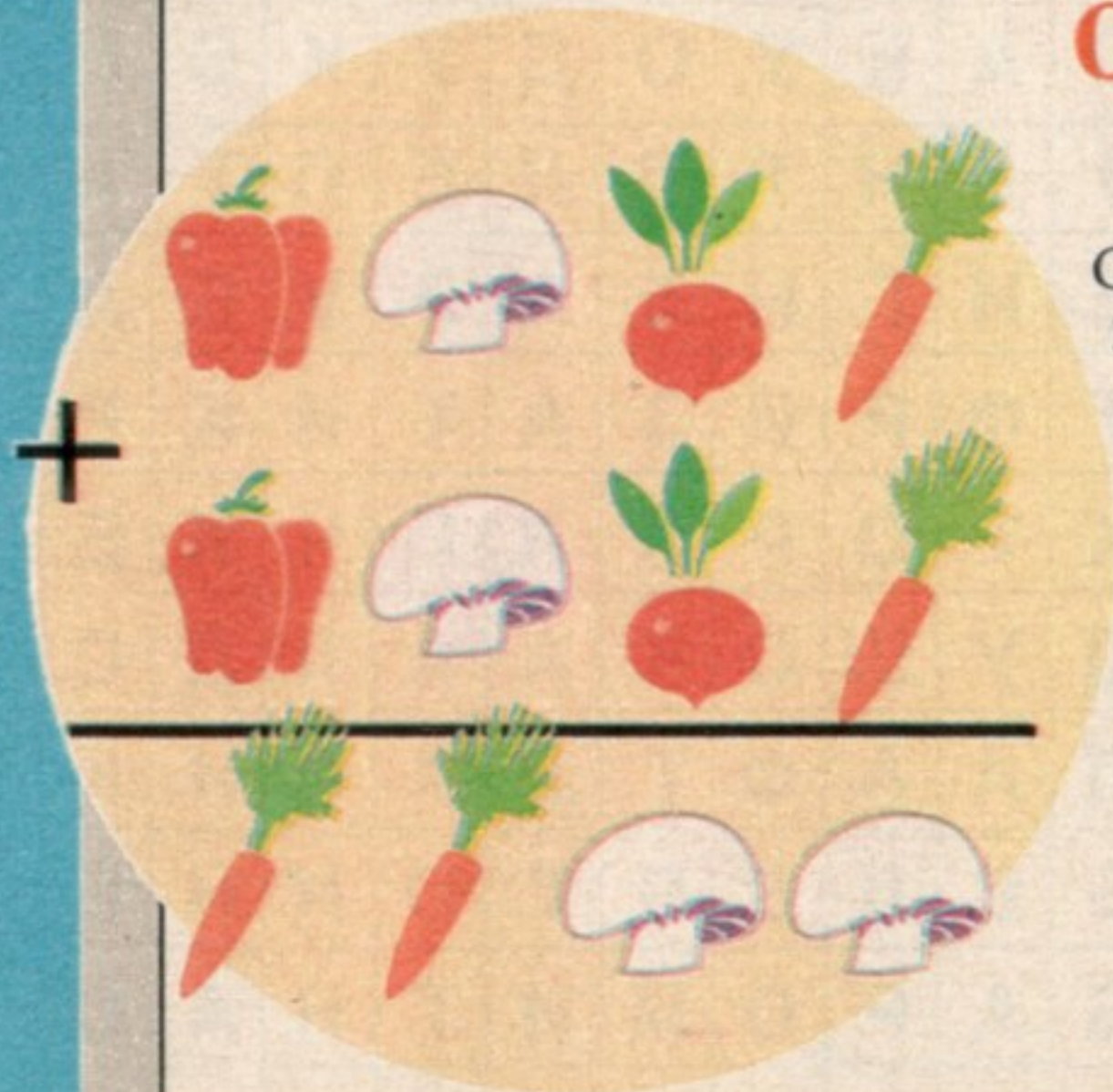
КАКО ПОДЕЛИТИ ВОЋЕ?

Јован и Каћа изабрали су тацне тако да обоје имају тачно исти број и исту врсту воћа. Како су урадили?

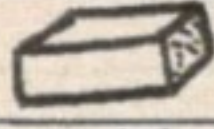

САБЕРИТЕ ПОВРЋЕ

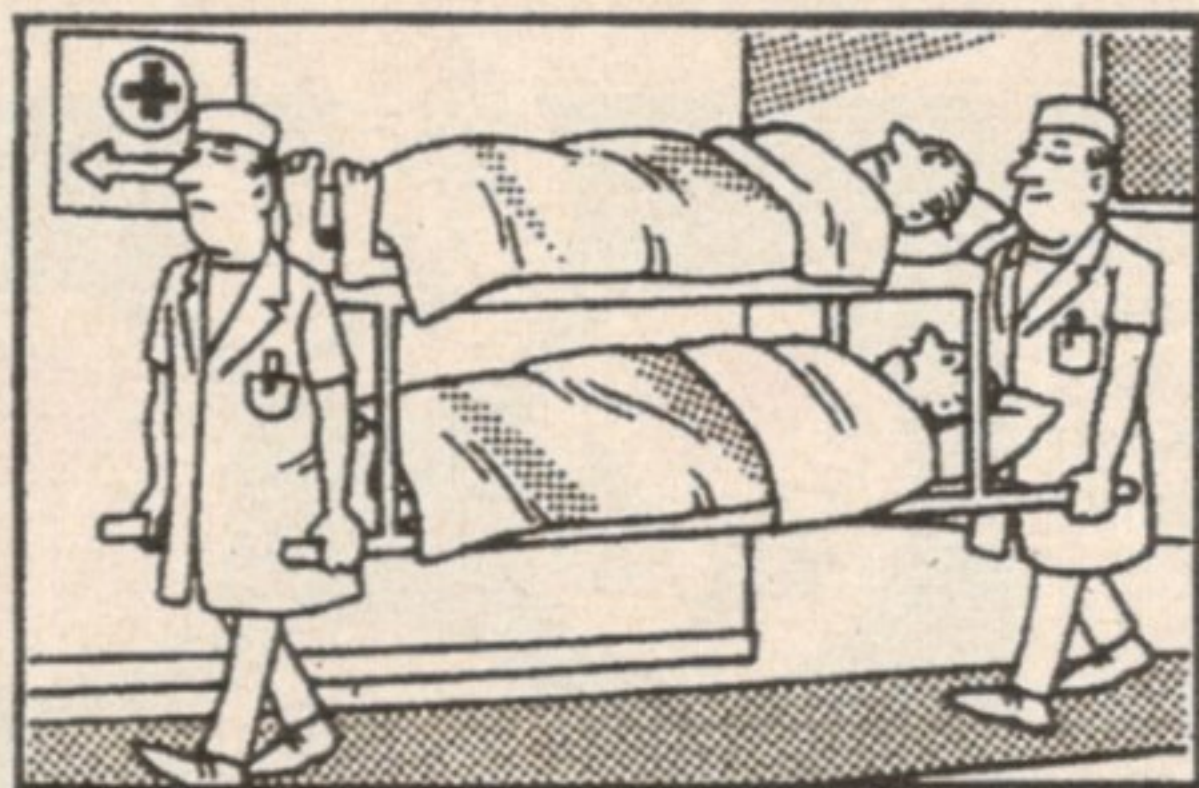
Свака врста поврћа има своју вредност исказану бројем. Нађите те бројеве да бисте добили тачан збир.

РЕШЕЊЕ НА СТРАНИ 55

АУТОР: РИСТО		ЧЕШКИ ШАХОВСКИ ВЕЛЕ- МАЈСТОР, РИХАРД			ЕНГЛЕСКИ СЛИКАР, ВИЛИЈАМ	НЕПЕР	ПОЛИТИ- КИН ЗАБАВНИК	27. И 1. СЛОВО АЗБУКЕ		АФРИЧКА ЖИВОТИ- ЊА		
							 					
						 РАВАН КРОВ						
ДОНЕТИ НА СВЕТ ТЕЛЕ (крава!)								ОНОМАТО- ПЕЈА ЛУПАЊА ЗАДРЖАТИ СЕ				
					БИ- БЛИЈСКИ ПРАОТАЦ ПЕВАЧ, МАТИЋ					ИНИЦ. ГЛУМЦА МАРФИЈА МЕСТО КОД КАЧАНИКА		
ЕЛЕКТРОН	 								МИКРО- БИОЛОШКА ИГЛА РИМСКИ ЦАР			
							РИМСКА ТУНИКА СЛОБОДАН ПРОСТОР У ГРАДУ					
7. И 3. СЛОВО АЗБУКЕ			 ПОТВРДНА РЕЧ								ПРВО СЛОВО 	
ДРАГЕ ВОЉЕ					ВИСОКА УМЕТНОСТ ИСТОК							
ЈЕЗЕРО У ФИНСКОЈ, ЕНАРЕ												

ОСАМ РАЗЛИКА

Инди́рект

Пажњу захтева. (5, 4)

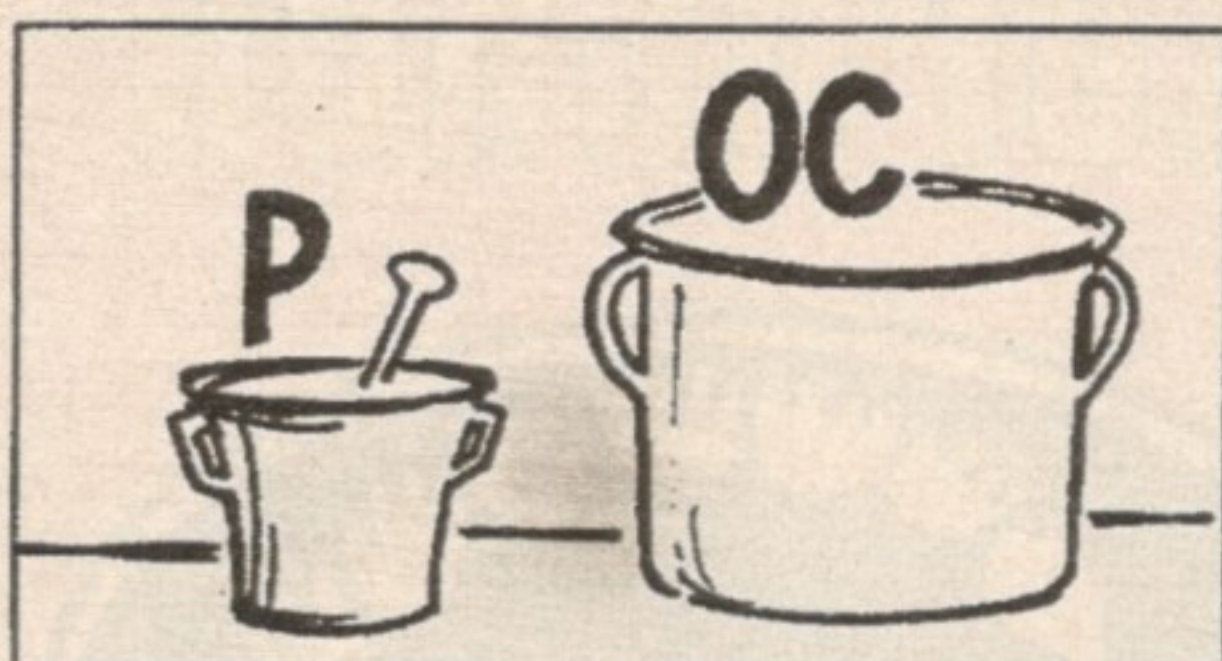
ОСМОСМЕРКА

У осмосмерци пронађите називе новчаних јединица. Неискоришћена слова дају још један одговарајући појам.

АКЧА, АНГОЛАР, АРСЛАНИЈА, АСПРА, АУР, БАЈОК, БЕЛИЋ, БИГАТ, БОЛАНЧА, ГРОШ, ДАРИК, ДИНАР, ДОЛАР, ЕСКУДО, ИМПЕРИЈАЛ, КЕСА, КИП, КРАЈЦАР, КРУНА, ЛЕК, ЛЕПТА, ЛЕПТОН, ЛИБЕРТИНА, МАХМУДИЈА, МОРАБОТИНО, ПИЈАСТЕР, ПОЛУПЕРПЕРА, РЕКТОРАЛ, РУПИЈА, САНТИМ, СЕКСЕР, СОЛАД, ТАЕЛ, ТАЛИР, УНИТЕ, ФОРИНТ, ФРАНАК, ФРЕДЕРИКСДОР, ФРИЗАТИК, ХАРУБА, ХЕЛЕР, ХИДАЛГО, ЦЕНТАВО.

Р	П	И	Ј	А	С	Т	Е	Р	Л	И	Б	Е	Р	Т	И	Н	А
У	О	Г	Л	А	О	И	Х	О	М	А	Х	М	У	Д	И	Ј	А
П	Л	Д	О	Л	А	Р	В	П	А	Е	У	О	Д	У	К	С	Е
И	У	А	С	Е	К	А	Е	Ј	Л	Н	Т	Д	Л	Е	П	Т	А
Ј	П	К	Ч	К	Т	Р	И	Е	И	Г	Н	Х	А	Р	У	Б	А
А	Е	Б	О	Н	И	Н	Р	Т	Ф	Р	И	З	А	Т	И	К	Р
Н	Р	Т	Е	Ј	А	Р	Е	К	Т	О	Р	А	Л	Г	Ч	И	Е
Г	П	Ц	А	Л	А	Л	Е	Д	У	Ш	О	К	А	А	Л	Д	С
О	Е	Л	С	Е	И	Б	О	Д	А	А	Ф	Т	Д	А	Р	И	К
Л	Р	Р	Р	П	Л	Ћ	Т	Б	Е	Л	Е	П	Т	О	Н	Н	Е
А	А	У	О	Н	И	Т	О	Б	А	Р	О	М	И	Т	Н	А	С
Р	А	Ц	Ј	А	Р	К	А	Н	А	Р	Е	С	А	Н	У	Р	К

РЕБУС (5, 7)

ДВОСТРУКА ПОМИЦАЉКА

Наведене појмове помакните лево - десно тако да у (по) три узастопне усправне колоне добијете пољопривредне алатке.

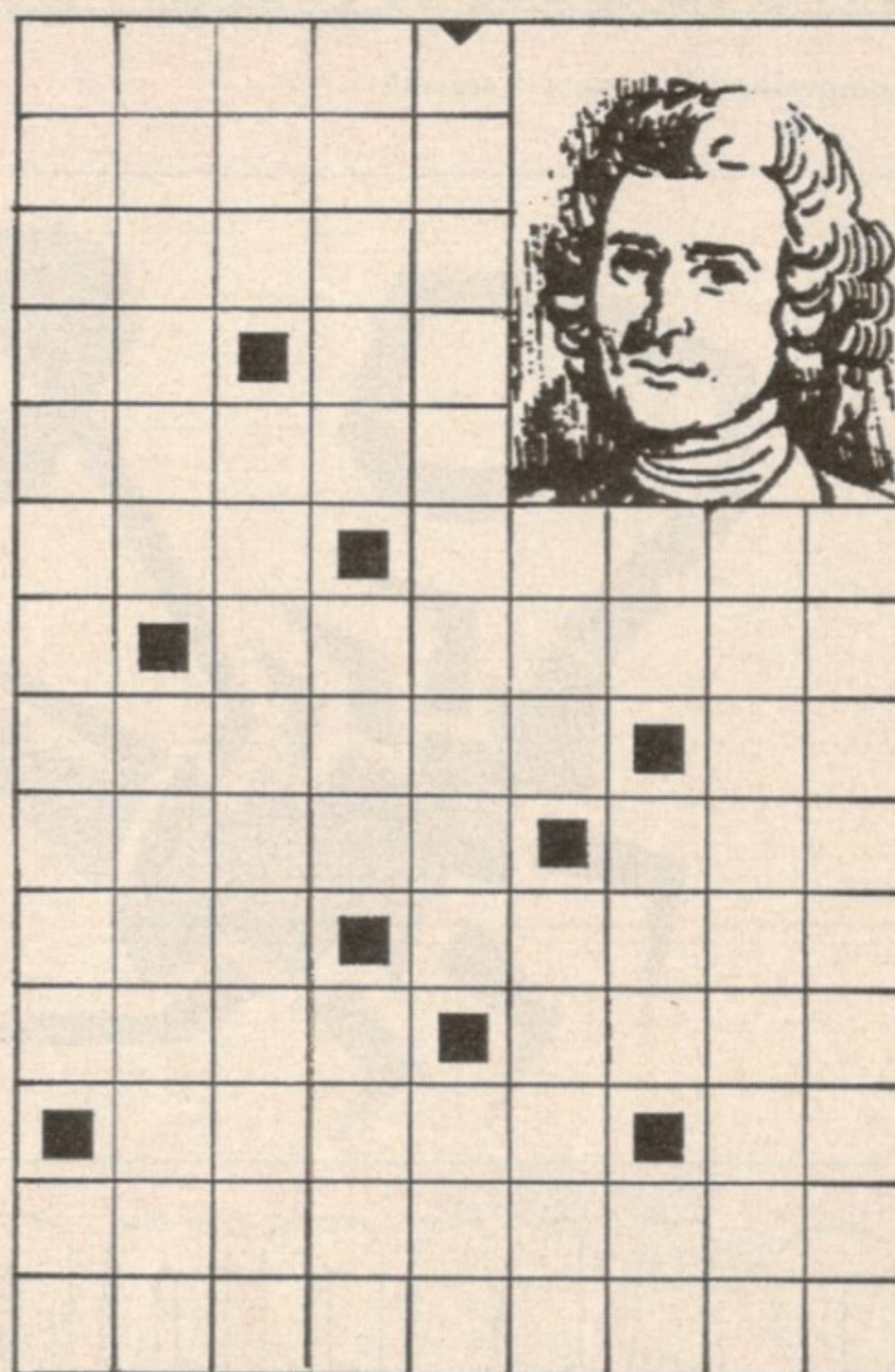
ХРСКАВОСТ	СЛОВАКИЊА
ПРОШИВАЊЕ	МИШОЛОВКА
СОЛО-ПЕВАЧ	МИЛОСНИЦА
САВЕЗНИЦА	ПОЖАРЕВАЦ

ИСТИ КВАДРАТИ

Пронађите три потпуно иста квадрата!

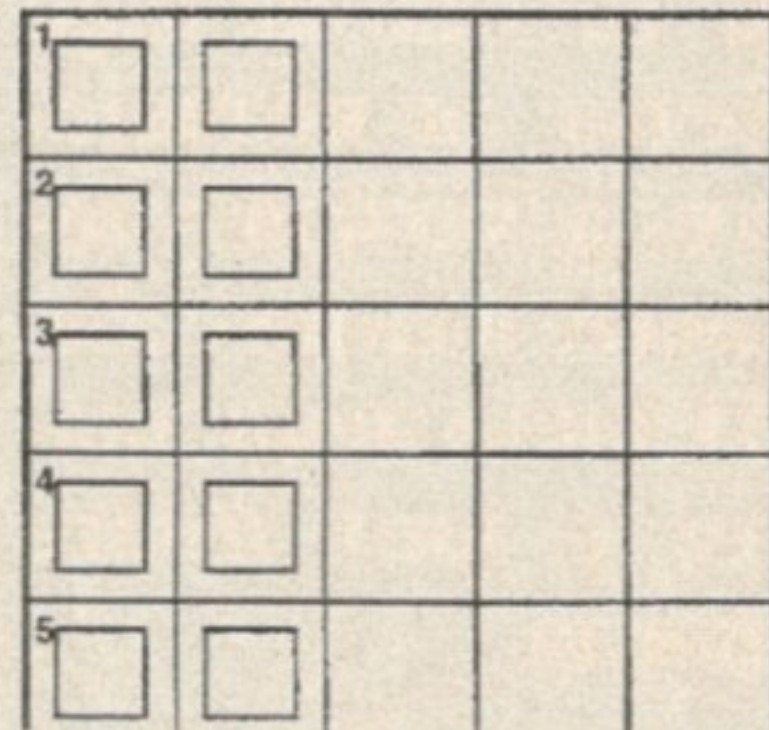
МОЗАИЧКА УКРШТЕНИЦА

Наведене појмове распоредите у мрежу тако да добијете исправну укрштеницу. У смеру стрелице добијете име и презиме француског писца и филозофа са слике.

АБАКУС, АКЕ, АКСИОМ, АЛОЈ, АМЕ, АН, АНА КАРИНА, АПОЕН, БАЛАЖ, БАРАНИН, БЕОГРАЂАНИН, БО ДЕРЕК, ВИ, ВИДИКОВАЦ, ГИ, ДА, ДЕБАТОВАТИ, ДИК, ДУБ, ЕЖ, ЕКИПА, ИДО, ИРА, КОКОШ, КРАВА, ЛИЛ, МИ, НЕВА, НОТЕС, ОБОР, ОКУКА, ОСЛОН, РАЛИК, РАС, РЕТОРОМАН, РОДНА, РС, СКИЈАШИЦА.

ИСПУЊАЉКА

Тражене појмове упишите водоравно у мрежу. У означеним пољима добијете име и презиме америчке глумице са слике.

1. Професионални јахач на коњским тркама,
2. Наш новац,
3. Фотографија,
4. Прича у сликама,
5. Име бивше скијашице Хес.

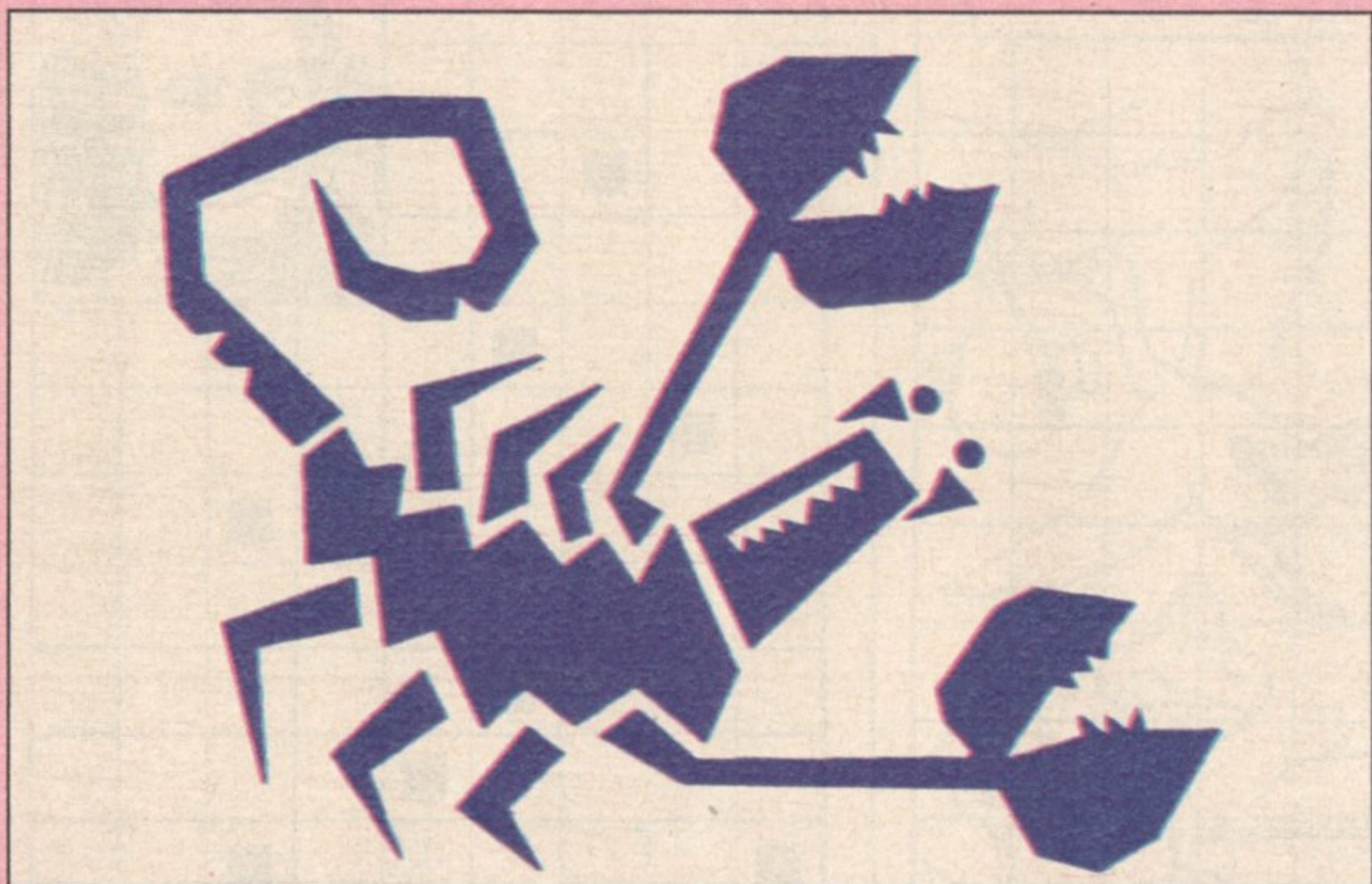
Решења се налазе на страницама "Мале поште".

ПОЛИТИ- КИН ЗАБАВНИК	ПИСАЦ ЦРНЕ- ВИЋ	ВУЛКАН НА СИЦИЛИЈИ	ЛИЧНА ЗАМЕ- НИЦА	ЕНЕРГИЈА	ПРОСУТИ НА СВЕ СТРАНЕ	ГЛУМАЦ СА СЛИКЕ	ГЛУМИЦА РИНА	НАЈПОЗ- НАТИЈИ ДЕТЕКТИВ ШЕРЛОК	ВРСТА ОРГАНИ- ЈЕДИ- ЊЕЊА	ДЕО ЦВЕТА, ПАТИЦА	СТЕЗАТИ
СЕРИЈА ГЛУМИЦА СА СЛИКЕ											
МЕСТО КОД ЧАЧКА				АУТОМАТ- СКА ПУШКА							
1. И 16. СЛОВО АЗБУКЕ			СТИШАТИ БЕС								
ИЗНЕ- НАДАН НАИПАЗАК, ПОЈАВА			НЕПОКРЕТ- НИ ДЕО МОТОРА				МНОЖИНА (скр.) БАЈАР			СЕВЕР ШАНСА	
АМПЕР		ФУДБАЛ- СКИ КЛУБ ИЗ ТЕТОВА	СЛИКА (грч.)					ПЛИВАЧКИ КЛУБ	ИСТЕРАТИ ИЗ НЕКОГ МЕСТА		
ИНДИЈСКИ АСКЕТА (мн.)								РЕКА У ГАНИ			
БАКТЕРИЈА ОКРУГЛОГ ОБЛИКА								ДРЖАВА, БУЏЕТ			
ВИСИН- СКА ТАЧКА					ВРСТА БОЈНОГ ОТРОВА						
РЕКА КОЈА ИЗВИРЕ ИЗ ЈЕЗЕРА					ЛИСТА АДРЕСА			КОРАЛНО ОСТРВО (мн.)			
РЂАТИ								НЕПОБИ- ТНА ЧИЊЕ- НИЦА			МАТОРИ
			ИНИЦИ- ЈАЛИ ГЛУМИЦЕ САВИЋЕ- ВИЋ			СТРИП ЈУНАК ВИЛЕР		ПОТЕЗ ГУДАЛОМ			
			ГРЧКО СЛОВО				ОРУЖАНИ СУКОБ	БОЈА ЛИЦА			
			СПРУД ОД ПОКРЕ- ТНОГ ПЕСКА						АЛТ 1. И 27. СЛОВО АЗБУКЕ		
			ПРОВО- ДИЛАЦ АНКЕТЕ								
			ДЕО ГЛУГА (мн.)								

ШТА КАЖЕ, ШТА КАЖЕ...

Припремила Васиљка Алексић

ХОРОСКОП

ШКОРПИЈА

(23. октобар – 22. новембар)

Владајућа планета Плутон

САМОВОЉНИ

ВЛАДАР

ЗАБАВНИК

вам поклања хороскоп какав још нисте читали. Колико да се лакше снађете и са онима за које мислите да их познајете и са онима које једва да познајете, а можда упознате и сами себе. И онда лепо знате с ким имате посла

Највеће врлине: јака воља, амбициозност, храброст, интуиција

Највеће мане: самовоља, осветољубивост, ироничност

Најбоља улога: владар из сенке

педесет четири

Најгора улога: послушник

Основна фраза: ја морам...

Идеално занимање: ас-

тролог, банкар, истраживач

МАЛИ ВОДИЧ ЗА ДРУЖЕЊЕ СА ШКОРПИЈАМА

Како их препознати: она не говори много, магнетског погледа, наизглед мирна и повучена али задивљујуће снаге, за њу је увек везана нека тајна; или је она открива или је другим особама тајанствена.

Не може да живи без: мистерија, узбуђења, проучавања, испољавања осећања...

Шта највише ишчекује: одлазак у биоскоп, предавања о астрономији или окултизму, сусрет са во-

љеном особом, маскенбал...

Мрзи: безвољност, правила, слабост, половичност, досаду...

Омиљено питање: Када крећемо? – Шкорпија има широко поље интересовања и снаге у изобиљу...

Од ње можете научити: о правом пријатељству. Кад изабере пријатеља, то је искрено пријатељство. Кад воли – она обожава. Све би учинила за вас, али морате да јој припадате на „живот и смрт”.

Прави поклон за девојчицу Шкорпију: књига о астрологији, дневник са кључем, старински медаљон, прстен...

Прави поклон за дечака Шкорпију: књига о окултизму или астрономији, шах, прибор за сликање, наочаре за сунце...

Одлично слагање са знацима: Рак, Риба, Бик, Девица.

Лоше слагање са знацима: Лав, Близанац, Водолија, Ован.

ПОДНИКНИ
ЗАБАВНИК

Спорт: стрелаштво, ски-
јање на води
Метал: челик
Драги камен: топаз, опал

Билка: алоја, хамамелис,
глог
Земља: Мароко, Норвешка,
Мексико
Град: Ливерпул, Њу Орле-
анс, Милвоки

**Познате личности рођене у
знаку „шкорпије“:** НОСТРА-
ДАМУС, Карађорђе, Досто-
јевски, Пабло Пикасо, КЕ-
ТРИН ХЕПБЕРН, Ален Де-
лон, Принц Чарлс, Сем Ше-
пард, ДЕМИ МУР, ВИНОНА
РАЈДЕР

Омиљени јунак: Џејмс
Бонд

Најдража књига: Џон Р.
Р. Толкин: „Хобит“

Филм: „Конан“, „Бетмен
и Робин“

РЕШЕЊЕ:

AIR FRANCE

ПОДЈИТНИК

ИГРЕ НА ВИСИНИ ЗАБАВНИК

БЕРЛИН, ЛИСАБОН, ОСЛО, РИМ ИЛИ БЕЧ?

1. Рим; 2. Осло; 3. Берлин.

ГУЖВА У КУХИЊИ

Плава боца, кухињски нож, обична
чаша, виљушка, штиталка за столњак.

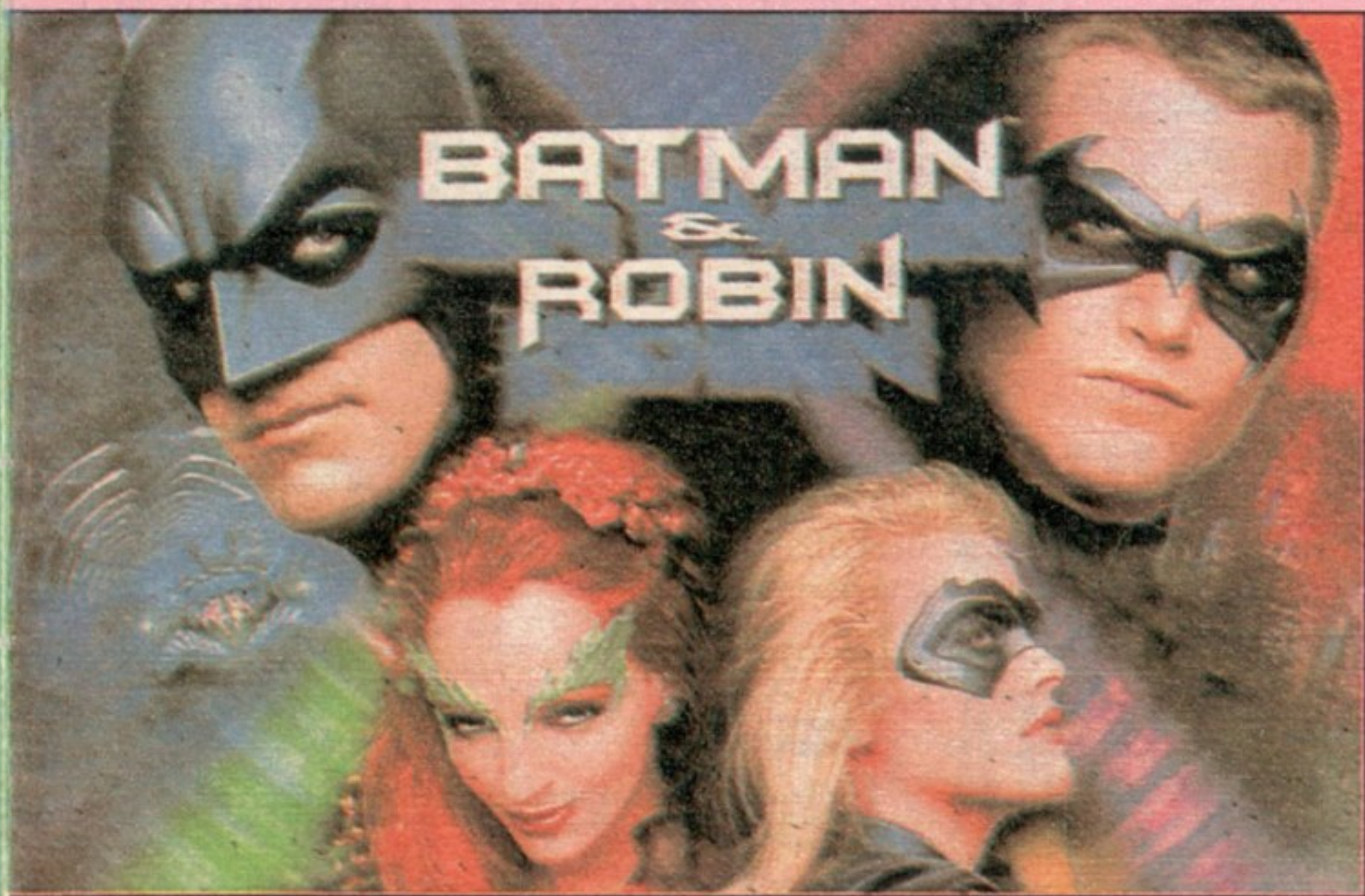
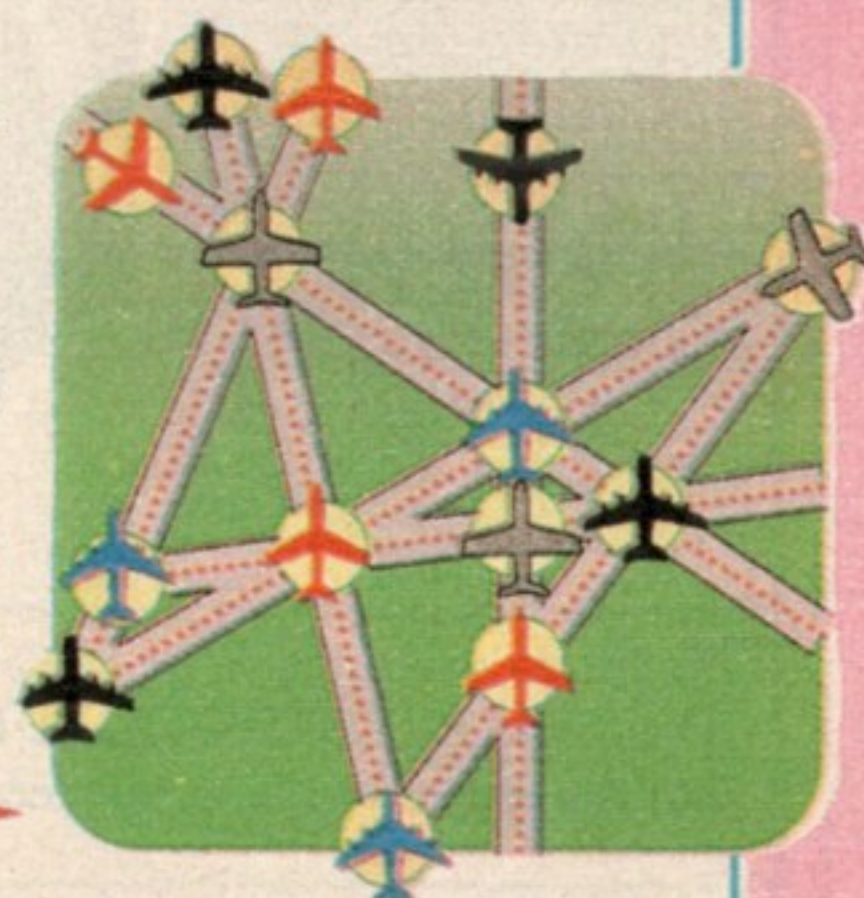
САБЕРИТЕ ПОВРЋЕ

Бабура = 1; Печурка = 6; Ротква = 8;
Шаргарепа = 3; $1683 + 1683 = 3366$

КАКО ПОДЕЛИТИ ВОЋЕ?

Јован је узео тацне 2, 5, 6 и 8; Каћа
је узела 1, 3, 4 и 7.

НИКАДА ИСТЕ БОЈЕ

Стрип: „Алан Форд“
ТВ емисија: „Тајанствени
свемир Артура Кларка“

Омиљено место: најскри-
веније које може да нађе

Омиљено јело: егзотично
и зачињено

Пиће: тоник

Боја: тамноцрвена

Срећан дан: уторак

Омиљена одећа: нешто
што нико не носи

Превозно средство: хид-
роглисер

ПОДЈИТНИК
ЗАБАВНИК

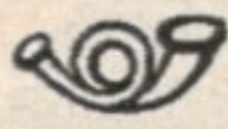
— педесет пет

Уређује Вито Недељковић

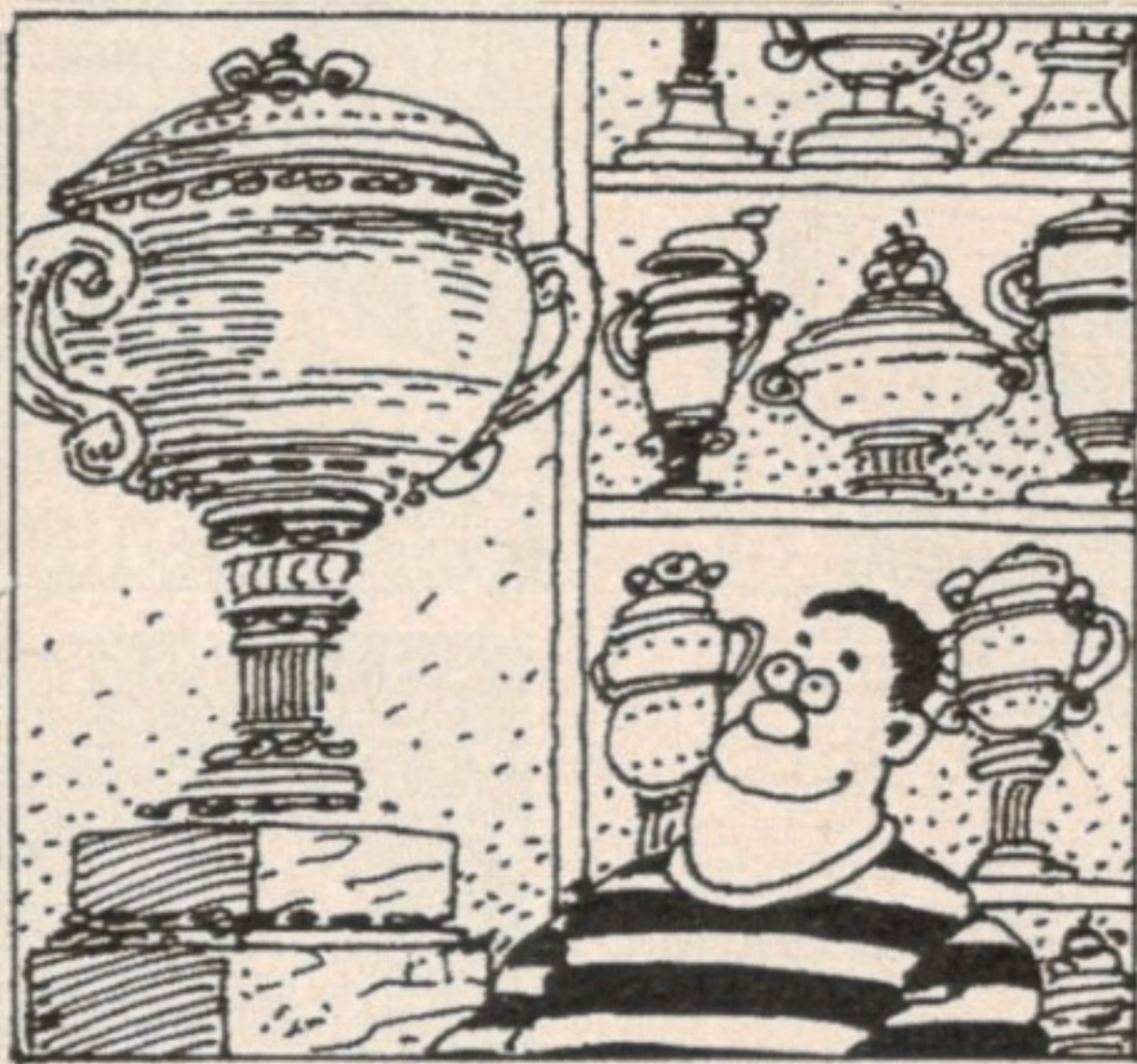
Илуструје Љубомир Милојевић Љубац

Музеј спорта

 Кад завршим основну школу (сада сам у осмом разреду), уписаћу средњу физкултурну школу јер ме спорт занима и стално прикупљам све важније податке о њему. Један немам: где се налази најстарији спортски музеј?

ЛАЛЕ
Крчедин

Колико је познато, у свету постоји око педесет спортских музеја, али најстарији налази се у Прагу и смештен је у осам дворана замка изграђеног још у 17. веку. Овај прашки музеј физичке културе и спорта отворен је пре скоро пола века и у његовим ризницама налазе се многи спортски реквизити и спортски трофеји. Има их више од 4000 које су ос-

војили чешки и словачки спортисти. Музеј поседује богату фото-архиву са више од 70.000 снимака и 1.200 старих филмских трака са многих познатих такмичења. Овде се чувају стари спортски реквизити, многобројне дипломе и плакете и опрема најпознатијих спортиста. У једној дворани смештена је и најбогатија библиотека спортске литературе.

ЕНИГМАТИКА

РЕШЕЊА:

Илустрована скандинавка: прстен, ци-гла, рекет, магнет, отелити, луп, пиле, Еноа, ЕМ, Е, Ева Рас, еза, латица, талар, ев, заставе, а, радо, артизам, Инари, гитара; Индирект: позориште (позор иште); Осмосмерка: дукат; Ребус: Раван ослонац ("Р" аван, "ОС" лонац); Двострука помицаљка: коса, ашов, виле; виле, ашов, коса; Исти квадрати: Б2, Б8 и Г5; Мозаичка укрштеница: Балаж, екипа, ослон, ги, еж, Родна, аме, крава, ђ, Баранин, абакус, да, нотес, Дик, идо, окука, Нева, обор, Ралик, ви, ретороман, скијашица; Скандинавка: "Беверли Хилс", Рти, аутомат, ан, искалити, наступ, мн, С, А, Тетекс, ПК, факири, Пра, ката, иперит, отока, атоли, кородирати, РС, Текс, ета, рат, сирта, а, анкетар, раоници; Испуњаљка: Џоди Фостер (џокеј, динар, фотос, стрип, Ерика).

Аутори: Милијана Бован, Александар М. Јанковић, Милан Милин, Јован Недић и Славко Бован.

Svi DINOSAURUSI

у једној knjizi

Prva knjiga na našem jeziku koja temu dinosaurusa obrađuje na popularan, ali i naučno egzaktn način. Knjiga je urađena u tvrdom povezu, na najkvalitetnijem kunsdruku sjajnom papiru, sa velikim kolor fotografijama reksa, iguandona, eoraptora, T-reksa u lovu na edmonosauruse, stegosaurusa, brontosaurusa, brahiosaurusa, triceratopsa, parasaurolopusa, dilafosaurusa, arheopteriksa, pterodaktilusa, pteronodona, elasmosaurusa, plesiosaurusa...

PUTOVANJE KROZ PROŠLOST

Cena knjige za citaoce "Zabavnika" samo 45.00 din. Možete je nabaviti na sledeće načine: narudžbinom na telefone: 011/328-33-53 i 675-642 - popunjavanjem narudžbenice koju ćete poslati na adresu: Rade Grujić, Dunavski kej 2/3 11000 Beograd.

Molim da ovim putem pouzeća pošaljete _____ primeraka knjige: "DINOSAURUSI PUTOVANJE KROZ PROŠLOST". Knjigu/knjige ću platiti poštaru prilikom pouzeća. Knjigu mi pošaljite na adresu:

(U cenu knjige nisu uračunati poštanski troškovi)

ВАШЕ ДЕТЕ ЗАСЛУЖУЈЕ НАЈБОЉЕ

ИГРАЧКЕ НОВЕ ГЕНЕРАЦИЈЕ

Из програма најпознатијих светских произвођача

NIKKO

Аутомобили са даљинским управљањем
Аутодроми са мерењем времена

CRAYOLA

Светски хит
Комплет опрема за креативно цртање и бојење

MAJORETTE

Ексклузивна колекција аутомобила
Различити модели гаража

Ексклузивни
дистрибутер:

МПЦ

Београд - Хумска 3
Тел: 011/647-222

Малопродаја
у продавницама:

ЛАВИРИНТ

ТЦ Имаго, Локал 22
ТЦ Пирамида, I Спрат

Посетите нас за време Сајма детета у хали 2 ниво С од 21 - 26.10.1997.

АНА ЈАГОРЧЕВИЋ
Ћуприја

[illegible]

ПОЛІТИКНИ ЗАБАВНИК

АСТЕРИКСЕ ПОЖУРИ СА ШТАМПАЊЕМ КОРИЦА.

БИКЕ УСКРОРО ГАЗДА ЈЕ ОДОБРИО

ЗАБАВНИК

DARGAU

ЦЕНА КОМПЛЕТА • 25 БРОЈЕВА
490,00 ДИНАРА.

КУПОН 1
ЦЕНА ЈЕДНЕ ПУСТОЛОВИНЕ
18.00 ДИНАРА.

1. ГАЛСКИ ЈУНАК
2. ЗЛАТНИ СРП
3. ГОТИ
4. ГЛАДИЈАТОР
5. ЗЕМЉА ГУРМАНИЈА
6. КЛЕОПАТРА
7. СУДАР ГЛАВЕШИНА
8. У БРИТАНИЈИ
9. НОРМАНИ
10. ЛЕГИОНАР
11. ГАЛСКИ ШТИТ
12. НА ОЛИМПИЈАДИ
13. КОТЛИФ С БЛАГОМ
14. У ШПАНИЈИ
15. СЕМЕ РАЗДОРА
16. У ШВАЈЦАРСКОЈ

ИМЯ И ПРЕЗИМИЕ

УЛИЦА Ч БРОЈ

५११ ॥ ५१२ ॥

КУПОН 2
ЦЕНА ЈЕДНЕ ПУСТОЛОВИНЕ
22.50 ДИНАРА.

17. БОГОВСКО НАСЕЛЕНИЕ
18. ЦЕЗАРОВ ВЕНАЦ
19. ПРОРОК
20. НА КОРЗИЦИ
21. ЦЕЗАРОВ ПОКЛОН
22. ВЕЛИКА ПЛОВИДБА
23. ПРЕДУЗЕТЕ ОБЕЛИКС
24. 12 ПОДВИГА
25. У БЕЛГИЈИ

ИМЕ И ПРВЭИМЕ

УЛИЦА И БРЪО

ПТТ	МДСТ
-----	------

УПЛАТУ МОЖЕТЕ ИЗВРШИТИ
НА ЖИРО РАЧУН БРОЈ:

40801-603-2-47280

ПОЛИТИКА АД • БЕОГРАД •

• КОПИЈУ УПЛАТНИЦЕ ПОСЛАТИ НА АДРЕСУ:

ПОЛИТИКА

ПРЕТПЛАТА БЕОГРАД, 29. НОВЕМБРА 24
ТЕЛ/ФАКС ++ 381-11/3228-776

ПОЛІТИКІН ЗАБАВНИК

BPOI 2385

YU ISSN 0032-339X

Први број »Политикиног Забавника« изашао је
28. фебруара 1939. године

Главни и одіоворни
уредник Зефирино Граси

Генерални директор
»ПОЛИТИКЕ А. Д.« Хаџи Драган Антић

Издаје и штипања ПОЛИТИКА А. Д.
11000 Београд, Македонска 29

Ликовно графички
уредник Душан Глушац

Графички уредник
својеручно Горан Војиновић
Редакција Олга Вукадиновић

Бојана Дожић
Слободанка Делибашић
Мина Илић
Петар Милатовић
Вера Милићевић
Весна Минић
Вито Недељковић
Биљана Орловић
Љубомир Патрногић
Весна Софреновић
Недељка Сташић
Миленко Тодоровић
Бранислава Црномарковић
Техничка редакција Слободанка Вујић
Зоран Петканић
Радоје Савић
Секретаријат Зорица Филиповић

Дойцисници »ПОЛИТИКЕ« из иностранства: Дарко
Рибникар (Њујорк), Петар Поповић (Москва),
Жарко Ракић (Франкфурт), Бошко Јакшић (Рим),
Петар Мићковић (Пекинг), Боривој Ердџан
(Атина)

Редакција »ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК«
Македонска 29

11001 Београд, П. фах 124
Телефони Секретаријат 3224-471

Телефони
Секретаријат 3224-471
Редакција 3224-483
Техничка редакција 3226-620
центра 3224-191 и 3225-761
претплата: 3228-776

Маркетинг аџенција Македонска 31/1, тел. 3220-645

Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају.
На основу мишљења Републичког секретаријата за културу
СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не имају
се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

1 месец 39,00 дин. 3 месеца 117,00 дин. 6 месеци 234,00 дин.
Преплата на жиро рачун број: 40801-603-2-47280, уз
обавезну назнаку: »ПОЛИТИКА А.Д.« – ПРЕПЛАТА
НА ЛИСТ »ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК«

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Полуіодишна/возозм: 117 DEM или противвредност
осталих валута. Полуіодишна/авионом: I група-Европа:
150 DEM. II група-Блиски исток: 150 DEM. III група-
Африка, Азија: 158 DEM. IV група-Америка, Канада:
165 DEM. V група-Далеки исток: 165 DEM. VI група-
Јужна Америка: 175 DEM. VII група-Аустралија: 178
DEM или противвредност осталих валута.

• Преплата се врши преко DEUTSCHE BANK AG FRANKFURT/M (BLZ 500 700 10) на рачун КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД, Београд, број: 9359662, у противвредности USD или DEM у корист: «ПОЛИТИКА А.Д.» – Београд, девизни рачун број: 70400-07021747 који се води код Комерцијалне банке АД - Београд. Код уплате обавезно навести: «Сврха плаћања» **ПРЕПЛАТА НА ЛИСТ «ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК»**. Копију уплате обавезно послати на факс: ++ 381 11 3228 776 или на адресу: «ПОЛИТИКА А. Д.» 11000 БЕОГРАД, 29. НОВЕМБРА 24, ЈУГОСЛАВИЈА

• Уплате за ОГЛАС на горе наведени рачун у Франкфурту/М, а копију уплате на факс: ++ 381 11 3226 353 или ++381 11 3249 293

Годишњу претплату на лист не примаю.

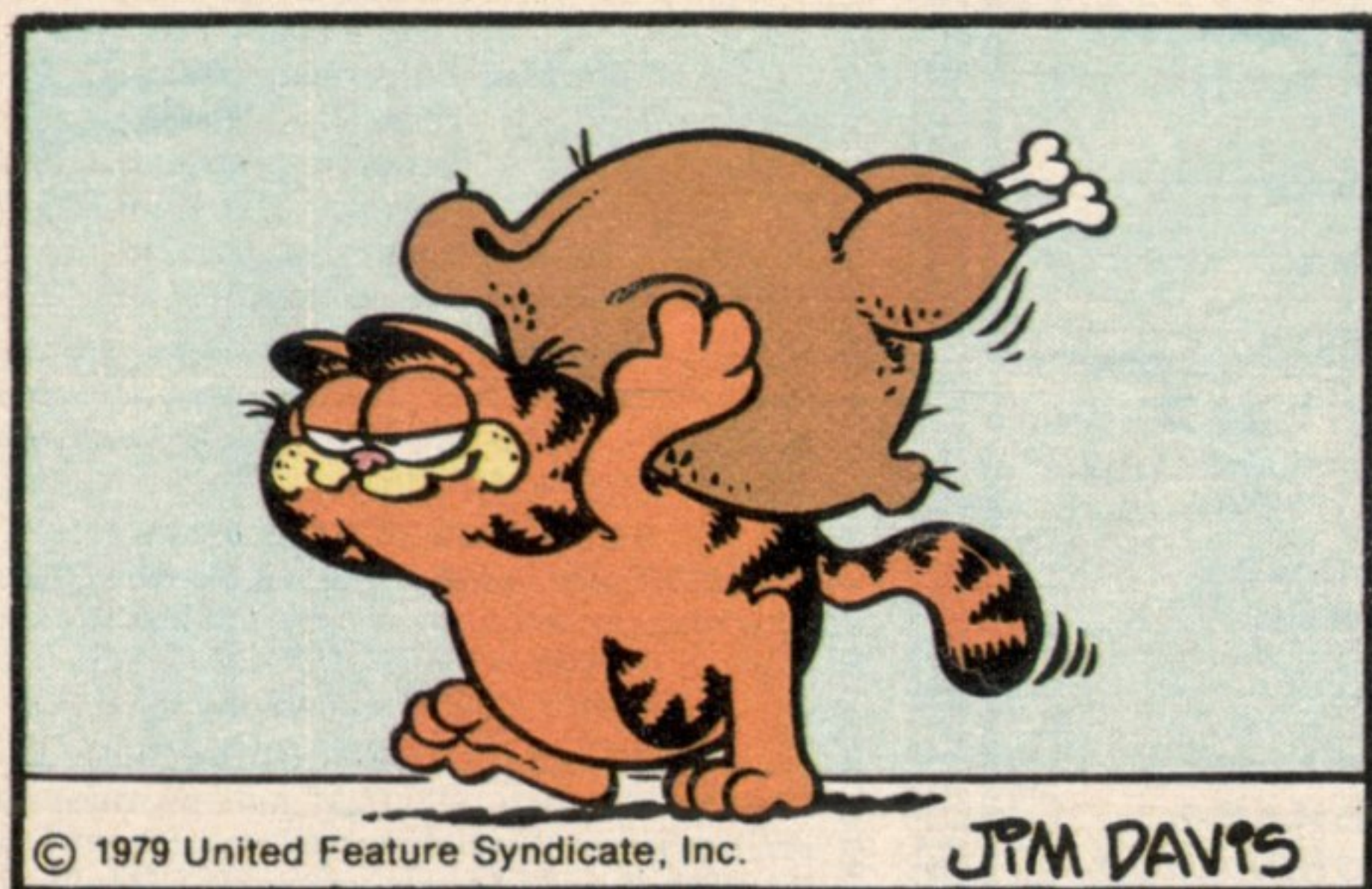
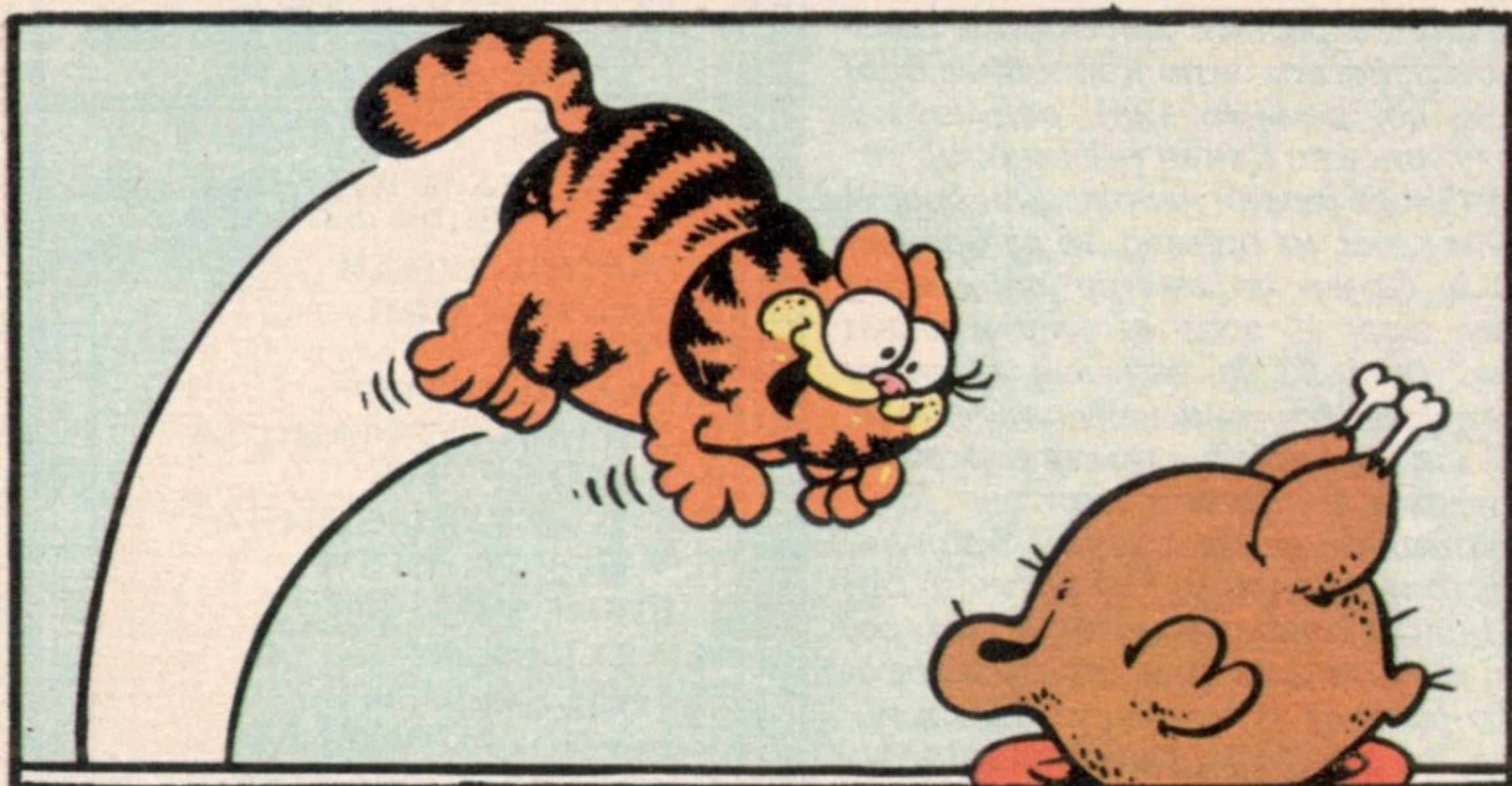
Адреса на Интернету: www.politika.co.yu

Насловна страна
Јелена Трпковић

педесет седам

BY JIM DAVIS

ГАРФИЛД GARFIELD GARFIELD GARFIELD

© 1979 United Feature Syndicate, Inc.

JIM DAVIS

РЕКЛИ СУ...

Шекспир је тако заморан. Немате шансе да седнете осим ако сте краљ.

Непознати
енглески
глумац

Живот је прво досада, а онда страх.

Филип Ларкин
енглески
песник
(1922-1985)

ЖИВОТ
НЕ ЗНАЧИ БИТИ ЖИВ,
ВЕЋ БИТИ ЗДРАВ.

Марко Валерије
Марцијал
римски песник
(40-104)

Био сам уображен, али сам се тога ослободио па сам сад савршен.

Ерих Фрид
немачки писац
(1921-1988)

Жене постају мушкарци када желе да се удају.

Француска пословица

Ако украдеш од једног аутора, то је плагијат; ако украдеш од многих – то је истраживање.

Жорж Куртелин
француски
хумориста
(1858-1929)

Писци су, као и зуби, подељени на секутиће и кутњаке.

Волтер Беџет
енглески писац и
књижевни
критичар
(1826-1877)

Човек
је
рођен
да
живи,
а не
да
се
припрема
за
живот.
Борис
Пастернак
руски
књижевник
(1890-1960)

Семјуел
Батлер
енглески
сатиричар
(1835-1902)

Хвала Богу што је пустио да се Карлајл и г-ђа Карлајл венчају и тако направио двоје несрећних уместо четворо.

Критично раздобље за брак је време доручка.

Спенсер Трејси
амерички
филмски глумац
(1900-1967)

Ако људи сматрају да нешто није вредно да кажу, они то отневају.

Пјер-Огистен
Карон де Бомарше
француски књижевник
(1732-1799)

